

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jósef-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kormány és társadalom.

Budapest, július 6.

(s.) Azon a napon, amelyen a főrendiház egyhangú akarata országos határozattá emelte a hét évesnél idősebb elhagyott gyermekek gondozásáról szóló törvényjavaslatot, szürke igénytelenségben jelent meg Plósz Sándor igazságügyminiszternek egy rövid rendelete. Ebben a rendeletben megszabja az igazságügyminiszter, hogy az ügyészek és büntető bírák hogyan vegyenek részt hivatalosan az államhatalom gyermekvédő tevékenységében. A magyar bírói és ügyészi karnak örök dicsősége marad, hogy addig is, míg az elhagyott, szerencsétlen gyermekekről való gondoskodás egészen a társadalom munkája volt, ezeknek a diszes testületeknek a tagjai a nyomor és bűn ellen szervezett társadalmi küzdelem első csatásorában harcoltak. A külföld államai közül talán csak Olaszország az, amelynek büntető igazságszolgáltatása annyira összehangolódik a társadalom humanitárius tevékenységével, mint a miénk. Ezenkívül talán sehosem annyira emberek a bírák és ügyészek, mint minálunk.

És mostantól kezdve, ime, hivatalból is szervei lesznek a közbűn és a büntető hatalom gyakorlóit az emberszeretet munkájának. Ismét egy jelenség, amely azt bizonyítja, hogy Magyarország kormányzatában és törvényhozásában napról-napra jobban elhatalmasodik az az emberszerető irányzat, amely a legújabb két gyermekvédő törvényben üli diadalát. Ebben az irányzatban az állam szociális lelkiismerete jelentkezik ékesszólóan és tevékenyen. És hogy napról-napra jelentkezik, abban igazán nincs tülkés. Ott van a bel-

ügyminiszternek az a két alkotása, amely az államnak a legárvaibb gyermekek irányában való atyáskodását kodifikálta. Ott vannak hosszú sorban a kereskedelmi és földművelésügyi minisztereknek munkásvédő intézkedései. Még katonáknál is nem szociálpolitikai momentumok érvényesülnek-e, mikor hosszú évek halogatása után egyszerre csak gyors tempóban kezd haladni a megvalósulás felé a büntető bíraskodás reformja és mikor a honvédelmi miniszter rendeletet bocsát ki a tiszték könnyelmű adósságszínalása ellen? Az állami kormányzat egész vonalán impozáns módon látjuk előtérbe nyomulni azt a szellemet, amely a gyengéket, a gyámolításra szorultakat az állam oltalmába veszi s a társadalmi ellentéteket jószággal, bölcseséggel igyekszik kiegyenlíteni.

A főrendiház tegnapi ülésén igaz szót mondott ki gróf Majláth József, mikor a szociálpolitikai érzéknek a kormányzati és törvényhozási tevékenységben való következetes térfoglalását annak a szellemnek tudta be, amelyet Széll Kálmán honosított meg a magyar politikai élet vezetésében. Mikor Széll Kálmán az ügyek élére állott, akkor bátor, nyílt szóval hirdette a közvélemény tapsai között a jognak, az igazságnak és a törvényességnek az uralmát. És erős kézzel látott hozzá, hogy megvalósítsa, amit hirdetett. Ám az ő hármasság jelszavának az igazi és a teljes tartalmát csak most látjuk kibontakozni. A feladatát ideális magaslatról néző férfiú aggodalmas lelkiismeretességével keres új meg új területet, amelyen jelszava mint élő valóság jelenhet meg. És így látjuk munkásságának utját kettéválni; így látjuk, hogyan osztja meg gondját a közigazgatási reformok és a szociálpolitikai alkotások

között. Itt, a szociálpolitikai téren is a jogot, az igazságot és a törvényt juttatja érvényesüléshez Széll Kálmán: a gyengék jogát, az üldözöttek igazságát és az emberszeretet törvényét. Az eltökéltségnek azt az erejét, amelyvel nagy és súlyos köteleességét elvállalta s amelyvel programját megépítette; azt a becsületes akaratot, amelylyel a megvalósításhoz hozzájárult és a bölcseséget, amelylyel minden eddig maga elé tűzött célját meg is tudta valósítani: teljes mértékben szemléljük a szociálpolitikai alkotásokban is. De ezekben ama nagy etikai vonásokhoz még egy esztétikai momentum is csatlakozik: a szépség. Szinte az az impresszió, hogy a gigászi harcok után, amelyeket ennek a kormányzat mindjárt mézesheiteiben kellett vívnia, most, hogy idő és nyugalom van a békességes alkotásra, a nemes lélek nemes szórakozását keresi Széll Kálmán az emberszeretet üdítő munkájában.

Ám ez csak impresszió. A valóság az, hogy Széll Kálmán kormányralépésének első pillanatától fogva a kormányzat organizmusa egy új szervevel gyarapodott, amely közvetíti a szakadatlan kontaktust az államügyek vezetése és a külső élet nyilvánulásai között. Mintha csak a régi, patriárkális világban élénk, amikor a szabad ég alatt, a nép aprajától-nagyjától környékezve, tartották tanácsukat a nemzet vénei: a kormányzat benne él a való élet friss levegőáramlatában. A patriárkális világ modernizálódva támad fel; a rendszer ugyanaz; csak a forma más; a levegő is más, de ez a levegő is szabad és egészséges.

Ebben a szabad, friss, egészséges levegőben meg kell teremnie a kölcsönhatásnak egyrészt a kormány és törvényhozás, más-

TÁRCA.

Nyár.

Kedves poéták...

Kedves poéták, figyeljétek rám,
Szörnyű az, amit tinéktek mondok!
Halljátok: nekem nem kell a május —
Nem kell virága, illata, fénye,
Sugara sem kell és nem kell semmi
Belső nekem! Pünkösdi rózsza
Csak hadd fakadjon. Viola, jácint
Csak hadd viruljon! Himes pillangó,
Gyönyörre éhes, gyönyörre szomjas,
Csak hadd csapongjon! Mit bánom én!
Dalos madárka a lombok alján
Bizony dalolhat akármiről!
S ti is poéták, kedves poéták,
Tavaszi hévvel, tavaszi vágygyal
Akármilyen szépen, akármilyen lágyan
Döngöselhettek! Én meg se hallom.
Virággal ékes, illattal teljes
Májusi dalnak szelíd hulláma
Hozzám nem ér el.
Az én szívemnek nem kell a május;
Az én szívemnek óh nem kell semmi,
Se rét, se erdő, se csobbanó ér,
Se zöld vetés, se tarka pázsit!
Az én szívemnek csak szerelem kell,
Csak szerelem kell, akármilyen vészes,
Borongós, gyászos, sugártalan.
Csak szerelem kell. — És minden illat,
És minden rózsza s minden madárdal,
Galamb, harmatesepp, virágos pázsit,

Fénylő hullámok, ringó vetések,
Sugár, pillangó, s ki tudja még mi
Ezer badarság, mit összehordtok
Száz ezer dalban: legyen tiétek,
Kedves poéták! Legyen tiétek!
Én mindezekből nem kérek semmit,
Az én szívemnek nem kell a május,
Az én szívemnek csak szerelem kell.

Egy délután...

Bübbajos délután volt...
Mellettem ültél és a két szemedből
Rám csillogott ezer tűzszikra fénye.
Az ajkadon, az égő ajkadon
Ott ült a csók pajkos koboldja
Piros ruhában és piros mosolylyal.
Én néztelek s beszéltem
Nem is tudom mit és miképp.
De nagy bolondság lehetett,
Mert tiltakozva, hangosan kacagtál,
Soká, soká úgy félig-meddig gúnynyal
S félig-meddig vidáman.
Egy kacagás volt az egész szoba,
S rózsák ott az asztalon,
És a falon a képek,
S kis kopottas amorette
S minden bútorarab
Hangosan kacagott veled...
S én elhallgattam hirtelen.
És láttam — ajkadon
A kis kobold hogy feszkelődik,
Hogy táncol, ugrál, nyugtalanodik,
Hogy röppenésre készül —
S én eltartam arcomat,
Reá borítva mind a két kezem.

De hasztalan, a kis piros kobold
Már ujjaimra szállott harcerakészen,
S csókok nyilával elborítja
Mindkét kezem, hogy égott, reszketett
S erőtlenség hullott alá,
S a tér övé maradt.
— És többet nem beszéltem
S te nem beszéléltél, mert nem volt miről.
Körülöttünk a rózsák illatoztak —
Te nem kacagáltál és én nem beszéltem —
Csend volt...

Erdős Renée.

Tizenhét holdacska.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Thury Zoltán.

Geréb István valami nagy gonoszszágon törté a fejét. Olyanforma ember volt különben, akiről, ha imádkozás közben látom, akkor is azt hiszem, hogy az Uristennel alkuszik s az üzletnek a vége rossz lesz az Urra nézve. Kis hőreség-ember volt, fúrge, mozgékony, mint az üveglapra csöppentett kéneső. Szaladgálva intézte el az ügyeit s honnan elment, utána bámult egy-két becsapott ember. Ismerték már, de kifogyhatatlan volt az új és új módokban, amivel rászédje a jámborokat. Közben állandóan pörösködött s csodálatosképpen mindig fel tudott hajszolni egy ügyvédet, aki elvállalja a piszkos dolgait s egy-egy orvost is, aki bizonyítványt adjon a kék foltokról, ha megverték a parasztok. Különben boltja is volt. Bolt nélkül nem tudott volna élni. No meg gazdasága is. Roppant rendetlen gazdaság jármás barom nélkül, egy tisztességes eke se volt benne. A birtok, mintha inkább csak ürügy lett volna mindenféle üzletre. Hozott, amit hozott, de

részt a társadalom között. Ebben a levegőben egyesülnie kell a társadalom lelkiismeretének a kormány lelkiismeretével, hogy kiegészítsék az egymás munkáját és megtermékenyítsék egymást. Ennek a kölcsönös jótékony hatásnak az eredménye az az erőteljes szociálpolitikai érzék, amely a kormány emberbaráti reformjainak életet adott s amely Magyarországot ma már Európa kulturálműveinek első sorába helyezi az elhagyottokról való állami gondoskodás terén.

Pedig még csak nemrégiben is hol voltunk? Milyen hátul, milyen messze Európa mögött! Emlékezzünk csak vissza arra a nemzetközi kongresszusra, amely ezelőtt éppen két esztendővel itt Budapesten a gyermekvédelem kérdéseiről tanácskozott. Eljötték ide akkor Európából és a tengerentúlról is az emberszeretet neves bajvivői és vetélkedve ismertették meg azokat az intézményeket, amelyek a művelt nemzetek társadalmi és törvényhozása az elesett és elesendő kicsiny emberkének fölemelésére alkotott. Mi akkor vendéglátó létünkre szerényen huzódunk meg közöttük tisztán társadalmi intézményeinkkel. Egy nagy angol filantróp, mintha mesét mondott volna, beszélt Anglia gyermekvédelmi törvényéről, amelyet a gyermekek *magna chartájának* nevezett. A miénk ámulva hallgatták. És ma, alig két esztendő múlva, megvan a mi kis szerencsétleneinknek is a maguk *magna chartája*. Büszkén mondhatjuk el, hogy ez a miénk *több, nagyobb, szebb, mint az angoloké*. És egymásután látjuk megvalósulni annak az emlékezetes kongresszusnak akkor még olyan felénk óhajait...

Annak a kongresszusnak egyik tiszteletbeli elnöke volt *Székely Kálmán*...

És amint körülnézünk, amint megfigyeljük nap-nap után az új kormányzati szellem győzedelmes előhaladását, látjuk, mint erősödik nyomról-nyomra az a megtermékenyítő kölcsönhatás az állam és a társadalom között. A társadalom bizva látja törekvéseinek bölcs megértőjét, hűséges istápolóját a kormányban; és a kormány a bizalommal építi szociálpolitikai tevékenységét a nemzet társadalmi erejére. A kölcsönös bizalom, kölcsönös megértés az a kifoghatatlan erő, amely az állam és a társadalom közös munkáját táplálja. Ennek az erőnek kétségtelenül legszebb

alkotása a két gyermekvédő törvény. De nem kis jelentőségű szimptoma az a Plósz-féle rendelet sem. Talán nem nagy szabású dolog, de nekünk sokat ér. Ismét valami, amivel mi adunk példát a nagy kulturálműveknek. Maholnap ott leszünk, hogy a cigányon és csikóson kívül ismét lesz valami, amiről Magyarországot a legmesszebb nyugaton is ismerni fogják: az állami jótékonytársaságok egy hasonlíthatatlanul tökéletes szervezete, amely a végrehajtott hatalmas idestova minden közegét odaállítja a humanizmus szolgálatába, a társadalmi erkölcsfejlesztés segítő bajtársaként.

BELFÖLD.

A miniszterelnök nyaralása. Minthogy a képviselőház mai ülésének befejeztével a parlamenti szünet megkezdődött és így a kabinet elnökének a fővárosban való állandó tartózkodása nem multhatatlanul szükséges többé, *Székely Kálmán* miniszterelnök állandó tartózkodására Rátótára utazott és onnan fogja intézni megszokott nélkül két tárcája ügyeit. A miniszterelnök természetesen, valahányszor szükséges lesz, felbuzakítja rátóti időzését és visszatér a fővárosba.

Kapuzás. Ma délelőtt még egy formális ülésre jöttek össze a képviselők, hogy a főrendek üzenetét átvegye a Ház és az országos határozatokat a kormány szentesítés céljából előterjesztesse a királynak. Pár perc alatt végeztet ezzel a képviselőházzal. Megelőzőleg az elnök meleg részvétellel jelentette be, hogy Privigyé képviselője, *Juriss Mihály* meghalt s felhatalmazást kért az új választás elrendelésére; majd bemutatta *Korodi Lutz* Mihálynak mandátumát. Szeptember 3-ig most már teljes szünete lesz a Háznak.

Választási mozgalmak. Gróf *Serényi Béla*, a dédesdi kerület országgyűlési képviselője most tartja körútját választókerületében. A választók mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadják képviselőjüket. Gróf *Serényi* a legközelebbi választások alkalmával ismét *Dédesden* lép fel mint a szabadelvűpárt jelöltje.

A nagyvárosi választókerület eddigi képviselőjét, dr. *Óvári Ferencet* újból jelölvén, táviratilag üdvözölte *Székely Kálmán* miniszterelnököt, ki most a nagyvárosi szabadelvűpárt elnökéhez a következő táviratot küldte:

Rotterdam Károly pártelnök urnak, Nagyváros. A nagyvárosi kerület polgárainak üdvözölő táviratából örömmel látom, hogy a haza javára irányuló törekvéseim az önök körében el-

Gerébnek rendezésén sikerült duplán eladni a termést. Mindenféle kötésekre vállalkozni, amiket nem tartott be, aztán lehazudni az aláírását, tanukat szerezni, akiket szintén ígérettel fizetett meg. Szóval: kormófont, hitvány emberke volt. Egy kis rozoga szekéren járta be a vidéket s ahova bezökögött, megijedtek az emberek. De azért várták is. Érdekelte a környéket az, hogy vajjon miben sántikál. Figyelték, mulattak rajta s mert ur volt, bizonyos megvetéssel és bámulattal vegyes tisztelettel közeledtek hozzá a parasztek.

Ez azonban nem akadályozta meg a közvetlen károsokat abban, hogy el ne döngessék, ha éppen idejében a kezükbe került. Ez már vagy háromszor esett meg vele. Legutoljára akkor, amikor az egy és ugyanazon kocsi szénát négyezer adta el egymás után. De hamar felépült. A kis vézna emberke a gyík szívósságával állott talpra s ez idő szerint éppen valami nagyobb műveletbe fogott. A bányájának, Gábor-nak, aki különösen hivatalnok-ember volt, városi ember, — valami tizenhét hold földje volt a remecci völgyben. Hosszabb a völgy mélyén, mint egy szélesrevald eldobott pántlika. Ez a földeske a kiskorukra maradt, az árvákra, akiket a temetés után sorra simogatott Geréb ur. Nincs kizárva, hogy akkor fundálta ki azt, hogy elveszi tőlük a földet. Valami szóbeli végrendelet terve járt a fejében, ami megdönti az írást. Eppen csak két tanu kéne... S figyelni kezdte a megboldogult szakácsnéjét, aki fekete kendője csücskéjével erősen törülte a szemét s hangosan kiabált, hogy: — édes gazdám, elmentél, sohse is jössz vissza...

Ez az ügy a városban tartotta még három napig. Közben azt is hallotta, hogy a remecci völgy lesz az útja az új vasutnak. Persze hogy az lesz. Csak nem viszik föl a hegy tetejére. A

harmadik napon azonban, a nélkül, hogy várta volna, utánajött a szekér s a fiu, aki a lovat hajtotta, cédulát adott át neki a feleségétől. — Eppen a szakácsnéval akart aznap még egyszer tárgyalni, meg az ügyvédhez kellett volna mennie, aki, miután a szakácsné meg a testvérátyjára elvált, a esküt, átvette a pórt. De előleget akart. — A cédulán azonban azt írta a felesége, hogy ki se fogják a lovat, csak forduljanak hirtelen vissza. Pitta beteg, a torkát fájtatja. — A hitvány kis ember előbb elsápadt, aztán meg előntötte az arcát a vér, föl a keskeny, kidurodott homlokáig. Mintha fekete és itt-ott szürkés szőrral tele ragasztott vörös posztóból világitottak volna ki a szemei. Remegve kapaszkodott föl a kocsi s mikor a ló nem akart indulni, ő is ültette hátulról a botjával. A szegény állat vágatva vonszolta föl a szekeret a dombokon s eszeveszetten trappolt le a lejtőn, éppen csak annyira tartva a kocsi, hogy le ne verje a lábáról. A falu végén Geréb leugrott s a réteken át, az ösvényen szaladt haza.

Az asszony a boltajtóban éppen az orvostól bucsuzott. Az orvos azt mondta, hogy a másik gyermeket el kell küldeni valamerre. Geréb ur valamit morgott, amint elrohant mellette, de azt nem lehetett megérteni. A bolt melletti szobában, az anyja ágyában fektük a gyermek. Majd felvesszett benne. A sok párna összeborult a feje fölé s kis vézna testét elő kellett ásnia az apjának a derekajakból, hogy az ölébe kaphassa. Az ember melle iszonyuan zihált, dobálta a gyerek redesett fejét — s nyögve, remegve sutogott: — Pitta, Pitta... — A gyerek gyöngyén elmosolyodott s nagyot erőlködve, fölemelte a karját s átfonta az apja nyakát. Egy hosszú, keserves perc eregygő lettek. Összetapadtak s örvénylő lázban nyögött a gyermek felett az ember. — Pitta, Pitta... — Ezt látni kellett volna a parasztnak is. Beleköttyogott volna a kis eszük abba,

ismerésre és méltánylásra találnak. Fogadják igaz hálátat ragaszkodásuk és bizalmuk szíves kifejezéséért. *Székely Kálmán*.

Az állami tisztviselők mozgalma.

Budapest, július 6.

A somogymegyei állami tisztviselők a következő levelet intézték *Vései József*hez, a Budapesti Ujságírók Egyesülete elnökéhez:

Az állami tisztviselők anyagi helyzetének javítása és szolgálati pragmatikájuk megalakítása érdekében megindított országos mozgalom lelkes felkarolásáért, igaz ügyük mellett megnyilatkozott impozáns sikraszállásáért a magyar sajtó munkásainak Nagyságod utján hálás köszönetet mondunk. Kérjük ezt tudomásul venni és a magyar sajtó minden egyes munkásának nagyrabecsülésünk különböző hangsúlyozása mellett azon kérelmünk kapcsán tudtul adni, hogy jogos mozgalmunkat továbbra is szíves és hathatós támogatásukra méltatni sziveskedjenek.

A csongrádi állami tisztviselők e hó 4-én tartott nagy értekezletükön kimondták az országos mozgalomhoz való csatlakozásukat. Anyagi helyzetük javítása mellett a szolgálati pragmatika megalkotását is kívánják.

A nyitrai állami tisztviselők vasárnap, június 30-án délelőtt népes értekezletet tartottak *Maróty Antal* táblabíró elnöklete alatt. Az értekezleten határozatilag kimondták, hogy csatlakoznak a torjai által megindított mozgalomhoz. Kimondták továbbá egy országos tisztviselői kongresszus tartásának szükségességét, a kongresszus helyéül Budapestet jelölték ki. Állandó bizottságot választottak, amelynek elnökei lettek: *Magary Miklós* királyi tanácsos, pénzügyigazgató és *Maróty Antal* királyi táblabíró; jegyzője *Ötvös Ödön* pénzügyigazgatósági számvevőszéki főnök; tagjai *Beke Károly* pénzügyi tanácsos, *Horvath József* királyi törvényszéki bíró, dr. *Pászár Zoltán* bírói törvényszéki bíró, dr. *Gáspár Lajos* királyi albiró, dr. *Benosik János* királyi alügyész, *Várkonyi Nándor* felmérési felügyelő, *Csellagh Gyula* királyi mérnök, *Poppelka János* királyi adótárnok, *Lósy Géza* királyi teletkönyvtáros és *Bócz Antal* királyi törvényszéki irodatiszt.

A szombathelyi állami tisztviselők közreműködésével ez évi június hó 27-ik napján megtartott értekezlet a következő határozatokat hozta:

I. Az értekezlet üdvözli az állami tisztviselők helyzetének javítására megindított mozgalmat, s ahhoz való csatlakozását kijelenti.

II. Szükségesnek tartja, hogy ez év szeptember havának elején Budapesten országos tisztviselői kongresszus tartassék.

III. A kongresszus megtartására Budapestet tartja a legalkalmasabb helynek, mint ahová az ország minden részéből a legkönnyebben eljuthatni, —

hogy kicsoda sokféle fából van összefaragva egy ember. — Az asszony erővel vette el tőle a gyermeket s miután visszatette az ágyba, tímót hozott a boltból. Visszetörte a papírosban egy kalapács nyelével s beledobta egy pohár vízbe. Vértelen, színtelen, száraz kis teremts volt, befelé görbülő, lapos melle s nem lehetett tudni, hogy mikor áll sírásra a kedve, mert mindig nedvesek voltak a szemei. — A másik fiu pedig azalatt kiszolgált a boltban. Pakli dohányt, pálinkát, gyertyát, éppen csak egy flanelnél akadt meg, a miből egy oláh asszony egy singet akart megvásárolni. Hát bekiáltott a szobába:

— Apa! Gyere mérni. — S lehanganltan tette hozzá: — Nem tudok mérni, nem tudok.

Délután még egy utra kellett hogy vállalkozzék a ló. A városba, az árvákhoz vitte be Sanyit, az egészséges gyermeket. — Elcsövegnek majd — mondta Geréb ur s nem is igen bucsuzkodott tőle. Az egész esze benn maradt a szobában s jóformán azt se látta, hogy mi megy végbe körülötte. Gépiesen szolgált ki a népeket a boltban, nem felelt a kérdésekre, csak nézett erre-arra, a szögletekbe, föl a mestergereudára, amiről zalogban maradt fűrészek, balták lógtak le s egyáltalában nagyon különösen viselte magát. Mintha egy kicsit megbáborodott volna az elméjében. Az orvos mindennap háromszor-négyyszer is eljött, de attól se kérdészködött. Csak figyelt rá, amíg keresztülment a boltban. Ha egy-egy percere megszabadult a vevőktől, lábujjhegyen ment be a szobába s az ajtóból úgy bámult a gyereke, hogy majd megette a szemével. Iszonyuan összetörték azok a napok, amíg önkívületben fetrengt az ágyban a gyerek. Arra kezdett kissé magához térni, hogy egy reggel megismerte a fia s a nyakába kapaszkodott. Annak a napnak aztán alig várta a végét. Bántotta a többi, amit elvesztetett. Például hát a szóbeli végrendelet dol-

a kongresszus előkészítésének, szervezésének, vezetésének s a memorandum-tervezet kidolgozásának munkáját azonban a szegedi intézőbizottságra bízta, mert a mozgalom a vidékről indult ki.

IV. Az országos kongresszuson, tartassék az akár Budapesten, akár Szegeden, mindenesetre képviselteti magát.

V. Az értekezlet a tisztviselői kérdés rendezése tekintetében a következő kérelmek teljesítését kéri és várja a törvényhozástól: 1. A fizetés és lakáspénz oly mértékben való felemelését, hogy a fizetés legálább is az osztrák állami tisztviselőkével, a lakáspénz pedig a katonatisztekével egyenlő legyen. 2. A nyugdíjtörvénynek kedvezőbb megváltoztatását, különösen a teljes fizetés biztosító szolgáltatási idő, az övezgyi nyugdíj, gyermeknevelési pótlék és temetési járuléka, valamint a nyugdíjjal járó lakáspénz tekintetében. 3. A fizetés fokozatos emelkedésének biztosítását, előléptetés hiányában korpotlék alakjában. 4. A tisztviselők gyermekeinek az állami és az államilag segélyezett tanintézetekben való tandíjmentességét. 5. A szolgálati pragmatikát.

Az állandó bizottság tagjai: Dr. Laky Kristóf, kir. kuriai bír., törvényszéki elnök, mint a bizottság elnöke, Kassai F. József, pénzügyigazgató, Szalay Agoston, kir. törvényszéki bír., Krammer Nándor, pénzügyi számtanácsos, mint a bizottság alelnökei, Siemenschky Kálmán, kir. erdőfelügyelő, Bárdossy László, kir. ügyész, Vaida Bálint, kir. postafelügyelő, Gerő Ferenc, kir. főmérnök, Seemann Gábor, a felsőkereskedelmi iskola igazgatója, Hvozdovic Antal, kir. főmérnök, Pálffy Boldizsár, a polgári leányiskola igazgatója, Mesterházy Lajos, kir. törvényszéki irdogazgató, mint a bizottság tagjai, dr. Huszár Pál, pénzügyi segédtitkár, Halasi Viktor, törvényszéki aljegyző, mint a bizottság jegyzői.

A karánsebesi összes állami tisztviselők mai napon tartott értekezletükön elhatározták, hogy az országos mozgalomhoz csatlakoznak és magukat az őszi kongresszuson képviseltetik.

A magyar királyi állami vasúti tisztviselők anyagi helyzetüknek javítása és a szolgálati pragmatika behozatala céljából folyó évi június hó 22-én megtartott nagy értekezlet határozata alapján megválasztott budapesti központi bizottság ma tartotta alakuló-gyűlését a vasúti és hajózási klub helyiségében. Megválasztotta a memorandum-szerkesztő és elnökjelölő bizottságot, valamint a bizottság tisztárait. A memorandum-szerkesztő-bizottság folyó hó 8-án már megfogja kezdeni érdemleges tárgyalását.

KÜLFÖLD.

A cseh-orosz kacérkodás. Az a gyöngye dezavué, amely Rittich tábornok hírhedt levelét Stransky cseh képviselő részéről érte, úgy látszik még gyöngyösebben sem jelezte ki teljesen a cseh közérzést. Ma a következőket jelentik nekünk Prágából: dr. Klima,

gában se tett semmit, amióta hazajött. Majd el is felejtette az egészet, pedig most már még inkább zaklatta a tizenhét hold. Arra viszik a vasutat. . . .

Este boltzárás után még a pult mögött maradt s a fagyas, zsiros deszkán leveleket irt. Az ügyvédnek is, meg a szakácsné bátyjának is, akinek egynémely instrukciót adott. Amikor befogta a munkát, hangos szaggatott sóhajást hallott benne. Azonban most már az üzlet volt újra. Nagy könyvet vett elő egy fiókból s számolgot benne, azután meg a pult alatt keresgél s kis ládát húzott elő. A pénzesfiókból vette ki a kulcsot, amivel fölnyitotta s egy csomó takarékpénztári könyvecskét dobott ki maga elé a pultra. Aztán még egy csomót s egy darab pakkolópapírra jegyezgetni kezdte azokat a summákat, amit egy-egy könyv jelentett a kamatokkal együtt. — Ot forint hetven, négy százhusz, ezerhatszáznyolcvan, három forint hetven . . . Aztán mindent összeadott, újra számolt . . . Főlesillant a szemé, ahogy a summát kereste, amit a tizenhét holdért fölírhat. Vasutal vagy vasut nélkül, mindenképpen meg volt elégedve. Bemosolygott a szobába, meg el a város felé a másik gyerekekhez. Szép pénz marad rájuk.

Benn csoszogást hallott. Az asszony kelt föl s kiszóllott:

— Nem jössz be?

— Nem, még nem . . .

Aztán megint lépéseket hallott, egy gyufa lobbant föl a szobában. Ujra ráhajolt a számokra. Ketté osztotta az egészet. Arra kapta föl a fejét, hogy világosabb lett a bolt. Az asszony állott az ajtóban a gyertyával. A láng táncolt a kezében, ő meg tátogta a száját, de nem birt beszélni. Az ura rámeresztette a szemeit s egyszerre beszéd-

aki tagja volt az orosz vendégeket fogadó bizottságnak, a következő táviratot küldte Rittich orosz tábornoknak:

A cseh szokolisták szivükből fakadó köszönetet mondanak exoellenciádnak az ünnepekünk való részvételéért s arra kéri, hogy ezt a hálójukat fejze ki az egész szent Oroszországnak.

Erre a táviratra Rittich tábornok a következő feleletet küldte:

Boldognak valom magamat, hogy érzésemet nálatok kifejezhettem. Táviratokat el fogom küldeni Pétervárra. Üdvözöllek benneteket. Mindenkor szivesen fogok visszagondolni a derék csehekre.

A Dalai-Láma küldöttel a cárnál. Tibet fiatal fejedelme, a Dalai-Láma küldöttséget indított a cári udvarba négy levéllel: az egyik a cárnak szól, a másik Lambsdorff külügyminiszternek, a harmadik Witte pénzügyminiszternek, a negyedik Kuropatkin hadügyminiszternek. A külügyminiszter ma fogadta a küldöttséget egy órai audiencián, a cárnál néhány nap múlva fognak tisztelegni. Hogy mi a célja e küldöttségnek, a felett sokat vitatkoznak a lapok. Maguk az orosz sajtóközlemények is merőn eltérnek egymástól idevágó állításaikban. A *Novoje Vremja* nagy politikai célokhoz hozza e missziót kapcsolatba, amit viszont a *Journal de St. Petersburg* örült beszédnek mond. Angliában fázósan tekintenek a Dalai-Lámáé első európai akciójára és azt hiszik, hogy Oroszország ki akarja terjeszteni hatalmi szféráját Tibetre is, hogy így a brit Indiát megfoszsa katonai háttérétől. India így egyenesen orosz és francia birtokok övébe kerülne, észak és Khina felé való összeköttetése pedig el volna vágva. Khina elzülött állapota alkalmas arra, hogy a Dalai-Láma most a khinai császár protektorsága helyett a hatalmas orosz cár protektorsága után vágyik. Ily értelemben ír a *Times*. A misszió igazi céljáról egyelőre lehetetlen a titokzatosság burkát lehámozni.

Vita az angol flottáról. Az angol urakházában tegnap *Selborne*, az admirális első lordja, felvilágosításokat adott az angol flotta mostani állapotáról. Spencer lord kérdésére azt válaszolta, hogy a földközi tengeri flotta ereje a beosztás kérdése, melyet csak az admirális dönthet el, mely a helyzetet alaposan ismeri. A flottának elég erőnek kell lennie, hogy sikerrel megoldhasson minden föladatot, melynek teljesítésére hivatva lehet. Nyolc tengeri hatalomnak összesen 318 hadihajója és cirkálója van szolgálatban, ebből 120 Angliára esik. A birodalom különböző szükségletei miatt a legutóbbi évben időlegesen a Földközi-tengerből s a csatornákból elvezényelték hajókat. Hadierőjében a földközi-tengeri hajóraj minden föladatnak teljesen meg tud felelni. A jelzett kritikus helyzet azon a föltevésen alapul, hogy Anglia ellenségei to-

nélkül is mindent megértett. Betántorgott a szobába és levetette magát az ágy előtt a földre. Aztán öröngve kapta föl a gyereket az ágyról, de rögtön vissza is ejtette. A gyerek meghalt. Eszre se vették és elmúlt.

Két-három hétig nem is élt Geréb ur. Kicsent a világból. Ödöngött erre-arra, nem tudta volna megmondani, hogy kivel beszélt egy negyedórával azelőtt, kivel találkozott. Egyszer beboltolt a másik boltba s körülnézett és elment. Látták kalap nélkül a falu végén s egyszerre mebeszélte neki mindent. A felesége a házat meszelte kívül-belül, a tornác parkányára terítve szellőztek a derekaljak, párnák. Alig találkoztak s ha igen, hát akkor se beszéltek. Most már az asszony vette gondjaiba a boltot is és észre se vette, ha az ura hazajött, körülnézett, mint hogyha keresne valamit s aztán újra elment. Sohase kötötte sok szál ehhez az emberhez. Most már még kevesebb. S ez még valami kis megnyugvást is adott neki.

A harmadik hét végén hazahozták az árváktól a gyereket. Előbb úgy nézett rá az apja, mintha valami idegen fia lenne. Mikor a gyerek ölelte, nem is igen örült. — Nini — mondta — Sanyi, az bizony a Sanyi. — Hanem lassan-lassan fölmelegedett. Megforgatta maga előtt a gyereket, gyönyörködött benne. Számolgotott magában, ahogy sétált a bolt előtt s bemosolygott a nyitott ablakon a gyerekekre. — Van neki pénze, van . . . Ez járt a fejében s most, hogy mindent ennek az egy gyereknak a zsebeibe tömött, újra meglepte az éhség a tizenhét holdra. Leült a padra, mert verejtékbe borult az arca és remegtek alatta a lábai. — Azt meg kell szerezni. Legyen neki még több.

Csak ez a vágy ingerelte, verte naponta.

jesen derült politikai atmoszféra mellett Angliát váratlanul megtámadják, tehát Anglia tudta nélkül fog-nak mobilizálni. Ez azonban abszurd föltevés. Ninos érteleme annak a kívánságnak sem, hogy a földközitengeri hajórajt állandóan hadierőben tartsák. *Selborne* továbbá kijelentette, hogy az első tenger alatti járó hajó szeptemberben lesz készen.

Róma, Berlin, Pétervár. Ezuttal barátságos látogatással készül összekötni a három metropolist az olasz királyi pár. A *Gazetta del Popolo* értesülése szerint ugyanis az olasz király nevével szeptember végén a német császári pár látogatására Berlinbe, onnan pedig október 4-én Pétervárra utazik. Ugyanebben az időben Nikita fejedelem is Pétervárot fog időzni. A cári pár még a tél folyamán visszaadja a látogatást.

Indian Famine Found. Nemsokára ismét megjelenik a nagy angol lapok hasábjain az a csaknem évenként megújuló rovat, amelynek *Indian Famine Found*, — indiai éhségalap a szomorú címe. A brit királyság legértékesebb gyémántját, Indiát megint éhínség fenyegeti. Néhány héttel ezelőtt híre jött a messzi Indiából, hogy megkezdődött a monszun, ez az indiai szél, amely sok pusztítást okoz ugyan, de erejével áradást teremt, esőt ad és termékenyíti teszi a földet. Ma Londonból azt táviratozták, hogy a *Times*nek e hónap 3-ról Simlából azt jelentik, hogy a monszun elmaradt és elmaradása nagy aggodalmat kelt. India egész északnyugati része, beleértve Guzerátot, Közép-India felsőjének észak-nyugati részét, valamint az Indus és Ganges síkjai a múlt héten nem kaptak esőt. India bizonyos részein ugyanis állandó az éhínség, amely most a szárazság révén ki fog terjedni fél Indiára.

A délafrikai szabadságharc.

London, július 6.

Brüsszelből jelentik a *Morning Post*nak: *Leyds* Krüger elnök nevében jegyzéket küldött a hatalmaknak, amelyben tiltakozik a boer asszonyokkal és gyermekekkel való kegyetlen bánásmód ellen. Más forrás szerint Krüger és tanácsadói elhatározták, hogy legközelebb *De Wet* Andrást, *Valentint* és más kiváló boerokat el fogják küldeni Franciaországba, Olaszországba, Magyarországba, Ausztriába és Oroszországba, hogy Anglia ellen izgaszanak.

London, július 6.

Lord Kitchener jelenti Pretóriából mai kelettel: Roodeport vasútállomást a boerok tegnap felégették. A boerokat két halott és hét sebesült veszteséggel visszakergették. Az angolok részéről egy ember megsebesült. Lord Kitchener hozzáteszi, hogy a boeroknak *Nabonspruit* közelében a vasut ellen intézett teg-

Belesoványodott s lázban égett az egész ember. Néha azt hitte, hogy a völgy alján tapossa a fűvet s hirtelen megrázta magát és a szemébe nyomkodta az öklét, hogy magához térjen. S a fia után szóllott hangosan: — meglesz. Mire az rábámult, mosolygott és ismételte: — meglesz. Meglesz. En gondom.

Most már pihenten állott elő a szekérral a ló s Geréb ur újra a városba ment néhány napra. Még egyszer beszélt a szakácsnéval. Hát az most is a mellett volt, hogy ő nem bánja, belemegy a dologba, hanem a bátyja nincs itthon. Az csak holnap jön meg. Azzal még előbb beszélni kellene. Az ügyvéd is azt mondta, hogy állja a szavát, hanem előleg nélkül nem fog ilyesmibe. Geréb ur most már bele volt bolondulva a dologba, hát pénzt adott neki. Délután némely ügyeket intézett el s ugy határozta, hogy holnap este beszél a szakácsné bátyjával. Addig is megnézi az árvákat. Rá senki se mondhatta, hogy most már nem törődik velük, hanem hát persze: ami az övé, az az övé.

Az asszonyok még a régi házban laktak. Egy öreg kisasszony vigyázott rájuk, míg elhelyezhetik őket valamerre. A nagy szobában voltak összebújva, mint valami kis fekete tollas csibék s még öszönből húzódtak, amikor benyitott Geréb ur. A kisasszonynak egyenkint kellett fölzedegtetni őket a földről, hogy köszönjenek. De aztán szó nélkül újra visszatelepettek egy baba meg egy törött ló köré. Geréb ur szétnézett s hirtelen megérezte neki a ház is. Hirtelen megfordult az agyában a gondolat, hogy talán ebben az irányban is lehetne csinálni valamit. Az árvákat amúgy is valami intézetbe küldik. Leült s szórakozottan hallgatta, hogy beszélget a kisasszony.

— Szegénykéik, bizony elválnak egymástól.

Fényképészeti műkedvelőknek

Kitűnő fényképészeti szalon- és utazó apparátusok, új, felülmúlhatatlan pillanatnyi kézi-apparátusok

MOLL A. császári és királyi udvari szállítónál, BÉCS, Tuchlauben 9. sz.

Kívánatra nagy képes árjegyzék.

Ezen üzletág alapított 1854-ben.

napi támadásánál angol részről a már jelentett holtakon kívül még tíz katona megsebesült. További részleteket az esetről nem közöl.

London, július 6.

A hivatalos veszteség-kimutatás szerint Dél-Afrikában júniusban 15 tisz és 152 ember esett el. Megsebesült 42 tisz és 444 ember, amibe a sebesülten elfogottak nincsenek beleszámítva. Sebébe belehalt 6 tisz és 60 ember. Eltűnt vagy fogságba esett 3 tisz és 75 ember.

Newyork, július 6.

New-Orleansból az utóbbi napokban *hétézer lovat és öszvért* szállítottak el az angolok Dél-Afrikába. Azonkívül még tizenháromezer ló és öszvér áll szállításra készen Cansas-Cityben.

Berlin, július 6.

Az angolok hadviseléséről, melynek az embertelenség már eddig is sűrűn hangoztatták, Transvaal és Oranje szabadállamban lakó német állampolgároktól *megdöbbentő adatok érkezenek*. Ezeket az embereket is megkínózták és kifosztották az angolok, holott eljárásukat semmi sem tette szükségessé. Néhány eset, amelyből egyszersmind kiderül, milyen a fegyelem az angoloknál, itt következnek:

Prigge lübeburgi molnárt, aki hetvenöt éves öreg ember, arra kényszerítették, hogy maga törje össze malomköveit. Házát fölgujtották és az öregot özvegyen maradt leányával és öt kis unokájával együtt utnak indították. Saját kényelmét ökrös szekerekkel, amelyen ponyva volt kifeszítve, elvették tőlük és másik, egészen csupasz és az utazásra teljesen hasznavehetetlen kocsit adtak nekik. Az öreg a rimánkodásra, hogy gondoljanak kis unokáira, akik a csupasz kocsin a folytonos esőben megbetegednek, ezt a feleletet kapta:

— Hát hadd pusztuljanak el!...

Csak barátai segítségével tudott azután a szél és az eső ellen védelmet találni. *Rabe* bergeni kereskedő, akinek szép és értékes birtoka volt, egy tiszttől, aki házmozgást tartott nála, azt az írásbeli bizonyítványt kapta, hogy minden rendben van és hogy a házat nem szabad földelni, vagy kifosztani. Néhány nappal később egy második angol tisz három dum-dum golyót talált nála, amelyet a legöregebb fia talált és baba vitte a szüleihez, hogy megmutassa a veszedelmes holmit. Emiatt az a tisz a legdurvább módon támadt rá a családra. Tíz perc alatt utra kellett készülniük, azután lángra borult a szép ház. A ház urnoje kevesen panaszkodott e brutális bánásmód miatt.

— Ó, mondta az angol tisz, ne jajgasson, a németek is éppen így csinálták.

Csak meg ne hasadjon a kicsi szívük. Edes kis csirkém, egész nap így egymásba bujnak és annyit emlegetik az apjukat... Jó dolguk volt, míg a kis Sanyi itt volt. Verseket mondott nekik...

Geréb ur mosolyogva figyelt.

— Az a gyerek sincs jó színben. Nyulánk, éppen növényben van. Ilyenkor vigyáznunk kell. Tetszett látni a másikkal, az Isten nyugtassa.

— Mi az? — kérdezte Geréb ur és fölállott, — Nem kellett volna még hazavinni. En mondtam.

— Mit? Mit?

— Hogy korán van még. A ház egy kis meszeléssel még nem lesz egészséges. Az efféle betegség beveszi magát a falba.

Geréb ur a kisasszonyra meresztette a szemét s lappangó, most ébredező rémület telepedett az arcára. Ugy hebegett, hogy alig lehetett megérteni a szavát.

— Hogy ez is meghal? Azt mondja?

— Dehogy.

— Azt mondta, azt mondta...

— Ugyan kérem.

A vendég a kalapja után kapkodott s jajgatva gázolt át a gyerekeken.

— Azóta tán vége is van. Uram Isten, Uram Isten...

A kisasszony szaladt utána a botjával s esítította.

— Hiszen csak föltevés... Azért mondtam csak, hogy óvatosak legyenek.

Az ember azonban már lefelé baktatott a lépcsőn. Mind a két kezét rátapasztotta a fejére, mintha attól félné, hogy szétesik a koponyája s futva ment végig az utcán. Gyalog indult el haza s mire kiért az országútra, elfogyott a lélegzete és egy kavicsalomra zuhant. Összevezerte a kezét, az arcát, de rohanva indult meg újra, hogy feltartóztassa a rémet, ami azóta bizonyosan ott ácsorog a bolt körül egyszer csak bemegy... S ha lélegzethez jutott, bizonykodott magában az ut közepén:

— Nem veszünk el tőlük semmit. Csak élj, nekem nem kell az ő földjük.

— Ugyan hol bántak így Franciaországban?
— No nem az 1870-ki évi háborút értem, hanem a harmincéves háborút.

Reinsdorf asszony Bergenben veszedelmes fenyegetésre kénytelen volt minden aranyát az angol katonák között szétosztani. Lüneburgban egy *Sunhel* nevű kereskedőnek írást adott az angol tisztről, hogy semmit sem szabad tőle elvenni, míg mialatt a tisz ezt a bizonylatot írta, a katonáinak egy része betört a boltba és kifosztotta; egy másik rész behatolt még abba a szobába is, ahol a tisz volt és sok mindentől, a frissen sült kenyert is, ellopta. *Sunhel* fölszólására a tisz rákiáltott az egyik fosztogató katonára, de ez egyáltalán nem is hederített a kiáltásra. Mire a tisz a megjegyzéssel akarta elűzni a szembetűnő fegyelmetlenséget:

— Hiszen ez nem is az én embereim közül való!

Március 31-én Bothanián keresztül vonuló angol csapatok elvették 1025 juhot. A három pásztornál védőlevél volt, amelyet a Bothaniában állomásozó angol parancsnok állított ki. A védőlevél megtiltotta, hogy a juhokat a pásztoroktól elvegyék. Ezzel azonban a katonák nem törődtek, sőt még a védőlevelet is elvették.

Brune misszionárius február elején Bloemfonteinből Jakobstadba utazott, ahová az angolok Adamskropból elvitték egyházközségének legnagyobb részét. Március 11-én visszatérhetett Adamskropba, ahonnan öt nappal előbb az angol katonák valamennyi lovat és birkáját elhajtották. Nem hagytak meg neki semmit, még a hegedűjét is elvették.

Hohenlohe herceg halála.

Budapest, július 6.

A német birodalom elvesztette harmadik kancellárját, *Hohenlohe-Schillingsfürst* Klodvigot, *Caprivi* utódját, aki ma reggel Ragazban, ahol fürdőzőt, nyolcvankét éves korában meghalt.

A halálhír, bármily magas kora volt is az agg kancellárnak, váratlanul érkezett. Épp csak néhány napja jelentették, hogy a herceg a fiánál, Hohenlohe Sándor kerületi elnöknel látogatóban járt Kolmárban s kevéssel azelőtt viruló egészségben volt jelen a berlini Bismarck-emlék leleplezésén. Ugy látszik, az életéről hírtelen aludt ki a szívós testből, melyet nyolcvankét esztendő nem viselt meg tulságosan. Bármint legyen is, Hohenlohe csöndesen mult ki, mint ahogy csöndesen eldeglélt azóta, hogy terhes hivatalától visszavonult.

Az egykori porosz kivatalnok közel negyven év óta állott Németország politikai életének előterében s egyike volt azoknak, akiknek jelentékeny rész jutott a német egység megteremtésének művében. Mint bajor miniszterelnök ő volt az, aki a Franciaországgal való háború idején Bajorországnak a háboruban való részvételét és a birodalmi egységhez való csatlakozását keresztülvitte. Mint liberális bajor miniszterelnöknek nevezetes ténye volt a csalhatatlansági koncilium egybehívása után az a körirata (1869, április 9), amelyben az európai kabineteket a Vatikán tervei ellen való közös fellépésre felhívta. A bajor ultramontánok által e miatt ellene támasztott vihar következtében ott is hagyta állását s 1871-től fogva csak birodalomgyűlési képviselő, illetőleg alelnök volt. Nagytehetségű diplomatának bizonyult több a párisi nagyköveti állásban, melyet 1874-től fogva tizenegy éven át töltött be, hiven szolgálva Bismarck intencióit, s főképp neki köszönhető, hogy a franciák annyira amennyire engesztelődni kezdtek Németországgal szemben.

Ezért bízták reá azután az elzászlotharingiai helytartóságot, mely állásában kiváló diplomáciai ügyességgel egyengette utját a hódított népek a birodalomhoz való visszasimulásának. Strassburgból hívta meg a fiatal császár *Caprivi* helyére a birodalmi kancellárságba. E hivatalában azonban már nem sokat tehetett. Agg korának megesapant tettereje nem tarthatott lépést *Vilmos* császár temperamentumával, sem a fiatal német birodalom előretörésével. Csak a császár többszörös felszólítására vállalta el a birodalomnak ezt az első tisztségét s őszintén örült, mikor a császár tavaly felmentette a felelősséges állástól. Szabadelvé, erős nemzeti érzésű politikus volt, hű barátja az osztrák-magyar monarchának. Kancellárrá való kinevezése nagy feltűnést kel-

tett, mert a herceg katolikus volt. Mint porosz miniszterelnök folytonos hadilábon állt a protestáns körökkel.

Politikáját a következőkben körvonalozta 1894. december 11-ikén mondott programbeszédében: A gyarmatpolitika és a birodalmi adóügy reformja terén erősebben kell intézkedni; a szocialista és forradalmi iránynak hadat izent; a gazdasági válság elől nem zárkózott el, bár annak egyoldalú orvoslását lehetetlennek mondotta s arra kérte az agráriusokat, ne várjanak mindent az államtól. A külügyi politikában hű öre a hármasszövetségnek.

Programjának több pontját be is váltotta; nevezetesen a német gyarmathálózat alatta három világ-részben rendkívül hamar és meglepő sikerrel kitárgult. A keletázsiai kérdésben Francia- és Oroszországgal egyelőrtörtött; a délafrikai kérdésben előbb a transvaali boeroknak, utjabban pedig Angliának kedvezett. A tengeri hajóhad erősítése körül rendkívül buzgózkodott; az új polgári törvénykönyv befejezése szintén az ő érdeme; szintugy a régóta vajudó katonai büntetőtörvény korszerű reformja. Abszolutisztikus irányzatú törvényjavaslatot tulajdonképpen csak egyet terjesztett a birodalmi gyűlés elé, tudniillik a munkássztrájkot előidéző agitátorok fegyházi büntetéssel való megenyítéséről szóló javaslatot, mely a gyűlekezési jogot is megszorítja. Az egyházpolitikai kérdésekben több-kevesebb engedménnyel kedveskedett a katolikus centrumnak, mert szavazatait a flottatörvény fölött való szavazáskor nem nélkülözhetette. A jezsuiták visszatérését azonban ő sem tartotta megengedhetőnek. Az osztráknémetek érdekében hivatalosan nem szólalt fel, de a hivatalos sajtó útján ismételt kifejeztette aggodalmait az osztrák ügyek alakulása és Ausztria jövője fölött. 1893. április 14. *L. Ferenc József* kinevezte az aranygyapjas-rend vitézvé. Felesége *Sayn-Wittgenstein-Berleburg* Mária hercegnő volt, aki Berlinben 1897. december 21-én halt meg.

Ragaz, július 6.

Herceg *Hohenlohe* halála egészen váratlanul következett be. Komornyikja halva találta a herceget. A halál okát a halottkémlelnél szívhűdést állapítottak meg. *Ernst* zürichi tanár a holtest bebalzsamozása végett ideérkezett. A halottat a jövő hét elején Schillingsfürstbe szállítják, ahol eltemetik. *Vilmos* császár és számos fejedelmi személyiség táviratilag fejezte ki részvétét.

Berlin, július 6.

Hohenlohe herceg állapota még utolsó párisi látogatása idején válságosra fordult s leánya, *Erzsébet* hercegnő akkoriban megirta rokonainak, hogy atya többször elájult. Környezete már el volt készülve a katasztrófára, de a herceg nemsokára jobban lett s elutazott fiához, Sándor herceghoz Kohlmarktba. Innen Ragazba ment s ott szírián súlyosodott betegsége. Tegnap valamivel jobban érezte magát, de ez már csak utolsó fellobbanása volt életérének.

Egy közlemény szerint Hohenlohe hátrahagyott iratai között *rendkívül érdekes és becses feljegyzések* vannak, amelyek az utolsó félszázad történetét eddig ismeretlen adatokkal egészítik ki.

A herceg emlékiratai, amelyek már teljesen össze vannak állítva és rendezve, legközelebb meg fognak jelenni. Hohenlohe emlékiratainak egy hosszú fejezetében részletesen foglalkozik elődje politikájával, amelyet igazolási iparkodik.

Politikai körökben hitetlenül fogadják a hátrahagyott iratokról terjesztett híreket.

Berlin, július 6.

Mint a *Kreuzzeitung* értesül, az elhalt *Hohenlohe-Schillingsfürst* herceg volt birodalmi kancellár állapota nem volt kedvező már Párisban sem, ahol június végén tartózkodott, de tulajdonképpeni betegségeiről beszélni nem lehetett. Ragazban azután gyengéje tegnap délután aggasztó módon fokozódott és ma reggel halálát okozta. Halottaságánál ott volt leánya, *Erzsébet* hercegnő és unokája, *Schönborn-Wiesentheid* Johanna grófnő.

Páris, július 6.

Az estilapok herceg Hohenlohe haláláról írva, különösen kiemelik, hogy az elhunyt mint párisi nagykövet mindig a német-francia viszony javításán fáradozott. A Temps megjegyzi, hogy herceg Hohenlohe, mint Elsass-Lotharingia helytartója is, ugyanabban a békülékeny és békeszerető szellemben járt el, amely által a párisi nagyköveti állásban vezéreltette magát.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Junius 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK.

A főkapitány razzijája.

Néhány hamiskártyást, szám szerint tizenhetet az a szerencse ért az éjjel, hogy maga a főkapitány ur csipte el őket. Maga a méltóságos ur rendezett razziját, amiben az a nevezetes, hogy nemcsak hivatásos rendőrszemélyzet vett részt benne, hanem néhány mágna is. — Bizonyosan azt mondták a kasszinóban a főkapitánynak:

— Roppant mód érdekes lehet a budapesti nyomorúság éjjel. A legbujok, a piszok... Kedvem volna megnézni.

— Nekem is.

— Nekem is.

S a főkapitány elvitte őket ehhez a látványossághoz.

Akárhogy is kutassa az ember, nem lehet ebben semmi olyat találni, amit megrohathatna az, aki különben is nagyon szereti a rendőrséget bántani. Ha bele lehetne kötni abba, hogy a főkapitány néhány érdeklődő mágna számára megmutatja az éjjeli Budapestet, akkor csirájában agyon kellene ütni például a rendőri muzeumot is. Akkor nem eshetnék meg az a hasznos és okos látványosság se, aminek egy éjjel én is tanuja voltam, hogy a tűzoltóparancsnok ur fölveri az egyik vártát és kezében a kronométerrel maga győződik meg arról, hogy hány perc és hány másodperc kell ahhoz, míg kivágtat a kapun a fecskendő. Szóval: — ez az éjjeli látványosság jó arra, hogy megismerje a rendőrségen kívül álló ember is azt a várost, amiben lakik s ha a főkapitány urnak a helyében volnék, még azt a hirt se cáfolnám meg olyan hirtelen, ami valamicsoda elnézés folytán belejutott a lapokba, hogy a razziján hölgyek is részt vettek. Ha tették volna, hát okosan tették volna. Ha olyat meg lehet nézni, ami érdekli az embert, minek azt elmulasztani.

A tévedés azonban ott van, hogy a főkapitány ur a látványosságban az érdekeset választotta ki s nem azt, ami karakterisztikusabb az éjjeli Budapestre nézve, mint a hetedrangu piszkos, bűdös kávéház a maga sipistáival. Ez a bevezető ügy. A mélyre kívájt pocsolja, ami minden nagy városban egy és ugyanaz. Budapestesen se külön, mint másutt. Seprő a mokka alján, csatornasenny, amit levezetnek a csövek ezekben az ugynevezett kávéházakba meg még olyanabb lokalitásokba.

Azt mutatta volna meg a főkapitány ur az uraknak, hogy hol születik meg ez a piszok. Azokat a helyeket, amelyekben megindul a züllés nagyproceszusa s minden rendőri razzija dacára feltartóztatatlanul szerencsére ezekbe a lokalitásokba, amelyek voltaképpen a tömlő előszobái. Éppen csak hogy festett likőröket és festett lányokat lehet kapni bennük. Az volna igazán tanulságos látványosság pénz, befolyásos, hatalmas hölgyek és urak számára, ha megnéznének egy-egy hálószobát, a nép számára berendezett, a miben husz négyzetméternyi területen harmincan alszanak fiúk, lányok, férfiak, nők egyenesen... Csupa kiéhezett vagy felpálinkázott rongyos ember, elvéve köztük egy-egy beteg is. — Ebből a nyomorúságból bejutni a Zrinyi-utcai börtönbe, mennyei gyönyörűség.

És itt még lehetne segíteni a züllésen. El lehetne vágni az utját. Ha gondoskodnánk olyan lakásokról, amiket a kereset arányában krajcárokkal kell megfizetni s csinálnánk munkásotthont, talán nem tizenhét sipistát csipett volna meg tegnap a főkapitány ur, hanem csak hetet.

(Th.)

Schindelmann Laura.

A Délmagyarországi Tanítóegylet dettai közgyűlésén Schindelmann Laura kisasszony fölment a szöszökre s körülbelül ezeket mondotta:

— A tanítónő éppen úgy tanít, mint a tanító. Kvalifikációja ugyanaz, mint a tanítóé. Kötelessége is ugyanaz, mint a tanítóé. S hatásköre mégis szűkebb. Miért? Ha a tanítóból lehet és lesz is igazgató, segédtanfelügyelő, tanfelügyelő, ha mint ilyen bejuthat a kultuszminisztériumba, ahol még mindig van módja az emelkedésre: mért ne követelhetnők mi, tanítónők, hogy a leányiskolák élére igazgatónőket nevezzenek ki, hogy a tanfelügyelőségekben az egyik segédtanfelügyelő nő legyen, aki a leányiskolák ügyeiről referál s végezetül, hogy amelyik közülünk érdemes, a minisztériumban is kivehesse részét a munkából, befolyást nyerve a leányiskolák elvi dolgainak irányításába?

Igy kérdezősködött Schindelmann Laura kisasszony, aki máskülönben fehértemplomi tanítónő, ha nem családostól.

Már most, bizonyosra veszem, hogy a kisasszony nem az én válaszomra kíváncsi. Csókolom a kezeit, ezt én is tudom. Ha egy asztalnál ülnek Wlassics Gyulával, nem hagyán nyugton, hogy ő válaszoljon Schindelmann kisasszonynak. De én nem parancsolhatok a miniszter urnak. Hát így, adassék nekem pardon és grácia, ha felelek s első sorban ott folytatom Schindelmann kisasszony kérdéseit, ahol ő — abbahagyta. Szembeöltő ugyanis, hogy a kedves kisasszony karongott egy eszményi tanítónőt, azt fölvezette a haladás létráján egészen a minisztériumba, de ott megállt vele és magárahagyta. Miért tette ezt, kisasszony? Miért vezette Abécé kisasszonyt (nevezük így) az igazgatói hivatalba, a tanfelügyelői helyiségbe és így tovább a minisztériumba is, de olyanformán, hogy míg az előbb megnevezett hivatalokban reklamálta számára a legelső helyet, addig a minisztériumban megállt vele a kegyelmes ur saját külön szobájába előtt? Miért állt meg a saját logikus utjának vége előtt és miért nem kérdezte, hogy miniszter hát ne is lehessen a tanítónő, holott a tanító nézve ez az eshetőség sincsen kizárva? Azt gondolom, kedves kisasszony, ha két kultuszminiszteri széklet tölthetnénk be egyszerre, akkor ön nem állt volna meg az utolsó stáció előtt: az egyik miniszteri széklet okvetlenül megreklamálta volna Abécé kisasszony számára. De mert kultuszminiszter csak egy lehet: hát ezt az állást mégis meghagyta a férfiaknak. S ebben, engedje meg Schindelmann kisasszonynak, van némi hallgatag koncesszió, hogy a vezetés a férfi kezébe való.

S ha ezt a kis koncessziót megteszi az ut végén: próbáljon, kedves kisasszony, visszafelé indulni e koncessziója lámpájának világánál. Akkor meg fogja látni, hogy azok a gonosz férfiak, végig a tanítás és nevelés egész vonalán, eléggé udvariasak a tanítónők iránt s éppen csak a vezetést nem adják ki a kezükből. Ha nem csalódom, az ön szeretetreméltó tévedése ott kezdődik, Schindelmann kisasszony, hogy a reklamált és nem reklamált állásokat úgy nézi, mintha azok jogok volnának, melyeket a himemű bestiák lefoglaltak maguknak a nők rovására. Pedig az az állás egyik sem *joy*, amivel élni lehet, hanem mind *kötelesség*, amelyet teljesíteni kell. S minden jogot meg kell adni a nőnek, de minden kötelességet nem illik az ő bájos vállára rakni. Nagyon súlyos teszi ugyanis azokat a kötelességeket a — felelősség. Egy egész ország oktatásügyét vezető helyen, ha alsóbb fokon is, nagy felelősséggel kell szolgálni. Ott a legnagyobb jóakarat mellett is eshetik hiba s azért aztán

felelni kell. Pedig nagyon sokszor egy kicsit goromba az a mód, ahogy valakit felelősségre vonnak. Ne méltóztatassék azt mondani, hogy Abécé kisasszony vállalja a felelősséget, mert én elhiszem. Éppen azért nem engedném Abécé kisasszonyt arra a veszedelmes helyre. A goromba felelősségrevonás ugyanis, hogy úgy mondjam, nem eshetőség, mely talán bekövetkezik, talán nem. Az holt bizonyosság és jaj volna, ha az oktatás ellenőrzése körül lanyhák és udvariasak volnának az emberek. Gyanakodva, féltékenyen, gorombán kell vigyázni az oktatásban vezető elemekre. Mert nagy kötelesség az, amit azokon a helyeken vállalni kell. Egy nemzet sorsa fordul meg azon, hogy a gyeplő a legerősebbek kezében legyen.

S azért, zokon ne essék, Schindelmann kisasszony: a dettai kirándulást csak érdekesnek találok, nem honfoglaló kirándulásnak. Abécé kisasszonyt pedig kérve-kérem, érje be a jogok rózsáival s ne vágyódjék a legsúlyosabb kötelességek tüskéire. Aki egyébként a julius legillatosabb rózsáival szeretném elküldeni üdvözlőmet oda, ahol Schindelmann kisasszony egy kis nehezteléssel fogja majd rámondani e kis cikkelyemre:

— No, ez az ur engem abszolúte nem értett meg.

Igaz van, kisasszony. De mindnyájunknak vannak vágyai, amelyeket csudálatos világossággal magyarázunk, hangoztatunk. És abszolúte nem akarják megérteni... K.

Budapest, július 6.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hír. Lukács László pénzügyminiszter — mint értesülünk — a jövő héten furdóhasználatra Gasteinba utazik.

— Ottó főherceg Sopronban. Ottó főherceg, a bécsi lovas hadosztály parancsnokának vezetése alatt ma 13 lovas tisztből és 37 legényből álló csapat érkezett ide. A csapat, mint levelezőnk táviratozza, Bécsből a Szimmeringen és Kirchschlagon át három napi utat tett, de Sopronba érkezésekor sem volt fáradt. A soproni Nádasdy huszárezred, melynek Ottó főherceg évekkel előbb parancsnoka volt, Korda Ignác alezredes parancsnok vezetése alatt az egész tisztkarral fogadta a főherceget a város határában. A harkai fensikon az egész csapatot lefényképezték. A főherceg és kísérete a soproni huszárezred vendégei.

— A cár beteg. Pétervárról jelentés érkezett, hogy a cár három nap óta ágyban fekvő beteg. Betegsége nem súlyos jellegű, gyomor- és bélfájásai vannak, amit jeves víz ivása okozott. Erről a cár orvosi titalma ellenére sem tudott leszokni. A betegség oly könnyű jellegű, hogy nem is adtak ki róla hivatalos jelentést.

— Az orosz trónörökös Bulgáriában. Szófiából jelentik, hogy a Mihajlovsz Sándor trónörökös nagyherceg ott tartózkodására megállapított program szerint a nagyherceg július 10-én Euxinogradba érkezik, 11-én Varnában istentiszteleten és katonai díszszemlén vesz részt és megtekinti a kikötőt és a város környékét. Este Euxinogradban a vendég tiszteletére kerti ünnep lesz. Burgaszban a katonai kasszinóban ebédel a nagyherceg, másnap kirándulást tesz a város környékére és még aznap elutazik.

— A pápa egészséges. Rómából táviratozzák, hogy a pápa tegnap ment le először a Vatikán kertjeibe, ahol hosszabb ideig kocskázott és sétált. Azután dejeuner adott a III. Leo-pavillonban, melyen több előkelő személyiség vett részt. A pápa kedélyesen elbeszélgetett vendégeivel és csak hat óra után tért vissza iakosztályába. A pápa a nagy hőség dacára kitűnően érzi magát.

— Vályi püspök ünneplése. Eperjesről táviratozzák: Ma este impozáns fátylászmenet volt Vályi János püspök tiszteletére. A menetben résztvett a város és Sárosmegye intelligenciája felekezeti különbözősége nélkül. Kubinyi Albert ügyvédi kamarai első üdvözlő szónoklatára a püspök meghatottan válaszolt. Megköszönte a nem várt ovációt és kijelentette, hogy tízennyolc évi püspöki működése nyílt könyv, a

Az új kornak megfelelő. E kályhák minden stýlben és különöző új mintákban és színekben készíttetnek. TELEFON: 108.

PUCHER-féle SZAB. GYORSMELEGÍTŐ mely a több éven kipróbált és tökéletesített szabadsalom folytán, minden javításokat fölélegessé tesz, úgy minőségben, mint tüzelőképességben a legjobb eredményt érte el, minek folytán ezek tartósságukat tekintve a legolcsóbbak. Képes árjegyzéknyílen és bérmentve.

CSERÉPKÁLYHA, PUCHER ANDRAS TEMESVAR Józsefváros, Preyer-utca 4. saját ház.

melybe önrizzel jogosít fel mindenkit, hogy betekintsen. Holnap a hatóságok és felekezetek küldött-segei tisztelegnek a püspöknel.

— **Vércsöpp a kalászon.** A botosi pusztán véres kalász került egy kepebe. Csak egy csöpp vér, éppen hogy meglátszik a kalászon. A száradó, pirosodó buzaszemek magukba szívják ezt a csöpp vért is és nincs több emlékeztetője a tűzesszém, barna marokverő lánynak, akit megölt aratásközben a nap sugara. A szép lányt eltemették, kis fakeszvetet szurkalt a sírhalmára, a keresztet egy koszoru, a koszort kalászból fonták az aratólányok, buzakalászból és néhány pipacsból. Most tovább aratnak a botosi pusztán, a marokverő lány megpihen a temetőben. A nap-szúrás vette el életét, utolsó dobant a szive, egy csöpp vér tolt az ajkára, aztán elhalványult arcának rózsái és ott fektett csöndesen a kalászok közt. Kivitték a tarlóra, költögettek, élesztgették, hiába... Meghalt. Az ideai aratásnak ez a marokverő lány az első vértanuja. De martiromsága a botosi határban véget ér, mi nem ösmertük életében ezt a lányt, nem ismerjük haló porában se. A sarló meg a kasza tovább munkál, a nap perzseli a szemet, a kepek sorjába igazodnak, a tarló mind nagyobb lesz, a vadvirágok kidugják fejeseiket, azután az eke mélyen belevág a földbe és boronálnak, vetnek újra, a kis marokverő lány meg porlad a botosi temetőben. Mi lesz a vércsöppből? A buza magába szívja és az életbe megy át ez a vércsöpp, abba az életbe, amelyért verejtékét hullatja a halandó. Hát nyugodtan, csöndesen alszik a marokverő lány, nem zavarja senki, vértanúsága nem örök időkre szóló, emléke egy fakeszvet meg egy kalászos koszoru. Hogy fiatalága erejét a mezőre vitte, ime, ez a jutalma. Dolgozott, meghalt és el is felejtik. Mert a botosi pusztán most már újra hangzik az énekeszó, a legények inceskelnek, a leányok kacsintgatnak, a szerelmek ölelkeznek, csókolódnak, csak egy marokverő lány csöndes, hallgatag, nem mosolyog, nem szeret. Nyugszik fehér koporsójában, virágos a szemfedője, kalászos a fejfája...

— **Darányi Pápa.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ma Pápa a főiskolai igazgatótanács ülése alkalmából előkötött az igazgatótanács ülésén, amelyen kimondták, hogy a felsőbb leányiskolát szeptemberben nyitják meg. A miniszter ezután megnevelte az idén létesített disztaiskolát és a földművelésügyi gazdaságot, valamint a leányiskola építkezését és még délután visszautazott a fővárosba.

— **A régi országház sorsa.** A új országház elkészültével felszabadul a Sándor-utcai palota, amelyet a főváros a saját házi muzeuma számára akar lefoglalni. Itt óhajta ugyanis elhelyezni a tulajdonában lévő szobrokat, képeket, emlékek és ereklyelágyakat, melyeknek egy része a rossz elhelyezés következtében ma holnap pusztulásnak indul. A régi országházra azonban igényt tart *Wallacius* Gyula közoktatásügyi miniszter is, aki a Nemzeti Múzeum kibővítésére szeretné felhasználni a muzeumi célokra alkalmas épületet. A minisztérium és a város kiküldöttjei az ősz-szel közös tanácskozáson fognak dönteni a régi országház sorsa fölött.

— **Az egyetem új elöljárói.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Vécsey* Tamás egyetemi ny. r. tanárnak az 1901–1902. tanévre a budapesti kir. tudományegyetem rektorává és ugyanazon időre dr. *Demkó* György nyilv. r. tanárnak a hittudományi, dr. *Concha* György ny. r. tanárnak a jog- és államtudományi, dr. *Bókay* Árpád ny. r. tanárnak az orvostudományi, dr. *Medveczky* Frigyes ny. r. tanárnak a bölcsészettudományi karok dékánjaivá, végre dr. *Pertik* Ottó ny. r. tanárnak az orvostudományi kar jegyzőjévé történt megválasztását jóváhagyta és nevezetteket tiszteleggel a megjelölt idő tartamára meg erősítette.

— **A Fonóder tiktára.** A *Fonóder* pesti biztosító-intézet budapesti vezérigazgatójának tiktarává *Reich* D. Dánielt nevezte ki az igazgatótanács.

— **Rendőrök a császárról körül.** Az anarkisták tervezgetése radikális intézkedésre bírta a németek császárt. *Vilmos* császár a jövő hónapban részvesz a mainzi szoborleplezésen s erre az alkalomra, mint Berlinből táviratozzák, nagyszabású rendőri intézkedés történt. A császár ugyanis elrendelte, hogy személyének megoltalmazására több rendőrtisztet, egy rendőrbiztos, négy rendőrmestert, tíz lovasrendőrt és kilencven gyalogos rendőrt küldjenek Berlinből Mainzba.

— **A szabónék estrájkja.** A női szabók estrájkja a mai nappal megszűnt. Délután 4 órakor gyűlést tartottak a sztrájkolók, amelyen tudomásul vették a békéltető bizottság határozatát és bezúntatták a sztrájkot. Vasárnap kirándulást rendeznek a Zuglóba, amelyen a mesterek is részt vesznek. Hétfőn minden műhelyben megkezdik a munkát.

— **A hajduk fizetése.** Gyakori eset: az ember elmegy a fogorvoshoz és kihuzatja a fogát. A kiserője, aki látja, hogy a művelet, hála a kökainak, fájdalom nélkül történik, egyszerre csak megszólal:

— Tudja mit, doktor, ha csak ennyi az egész, hát huzza ki az én rossz fogamat is, még mielőtt megfájdul...

Es szépen beleül a nagy székre. Ez jutott eszünkbe, amikor a *debreczeni* városi hajduk mozgalmáról értesültünk, amelyet kétségkívül az állami tisztviselők mozgalmára idézett elő. Debreczenben a múlt héten előbb a rendőrsparancsnokok terjesztettek fizetésjavítás iránt kérelmet a hatóság elé, néhány nappal utánuk a közrendőrök s most meg a városi hajduk. Fizetésjavítást kérnek s keserűen panaszkodnak, hogy husz forint havi fizetésből nem tudnak megélni. — Ha csak egy kis mozgalom kell hozzá...

— **Beöthy Zsiga temetése.** Ma délután temették el a korán elhunyt fiatal művészt édes anyja, *Rákosi* Szidi kerepesti-ut lakásáról. A gyászos ház udvara és a fekete posztóval bevont emeleti lakás egészen megtelt azokkal, akik végső búcsút akartak venni az ifjúsága virágában letört művésztől. A *Rákosi*- és *Beöthy*-család tagjain kívül a fővárosi színházak, a színészközlők, az irodalom és művészet számos tagja volt jelen: *Márkus* Emilia, *Csillag* Teréz, *Helvey* Laura, *Lendvayné*, *Vizváry* Gyula és neje, *Szigeti* Imre, *Rózsahegy* Kálmán, *Vargha* Gyula, *Ábrányi* Emil, *Márkus* Miksa, *Kárthy* Emil, *Sebők* Zsigmond, *Rajna* Ferenc *Szilágyi* Kornél, *Balassa* Jenő, *Feld* Zsigmond, dr. *Kováts* Gyula egyetemi tanár, idős *Szinnyey* József, *Gelléri* Mór stb. A kolozsvári színházat *Megyeri* Dezso igazgató képviselte a *Budapesti Újságírók Egyesülete* és az *Ottón Kőr* szintén elküldte képviselőit és a *Budapesti Hivatal* szerkesztősége testületileg vett részt a temetésen. A gyászoló család sorából csak az édes apa, *Beöthy* Zsolt hiányzott, akit messze airikai útján talán még utól sem ért fiának a halálhíre. *Happál* Benő református lelkész megható beszédben búcsúztatta el a halottat családjától, barátaitól, ismerőseitől. Azután a Népszínház, Magyar Színház, Krisztinavárosi és Városligeti Szinkór tagjaiból alakult kórus *Donát* karnagy vezetése mellett elénekelt *Sulamith*-ből az Absolon-románót, azt a szép dalt, melylyel a fiatal művész, pár évvel ezelőtt anyni sikert aratott. A szertartás végeztével a koporsót a díszes halottas-kocsira helyezték, mely előtt külön koszorus-kocsit vitte a tömörked virágok és koszorú. A kerepesi temetőben *Fodor* színészközlői növendék mondott búcsú-szavakat, azután a virággal borított, könnyekkel telehított koporsót lebecsátották a sírba, ahová a pályája kezdetén elhunyt fiatal művész anyni reményiséget vitt magával.

— **Az asszony pénze.** A börténre menni annak, aki nem érti ezt a hazard játékot, még akkor is ostobaság, ha a maga pénzét kockáztatja. A börze szerencsejáték a kis játékosnak. Dobálóznak vele a nagyok, akik a maguk nagy vagyonai hatalmukkal megszabják a játék irányát. Ilyenformán állandó rovat az, hogy: — a börze áldozatai. Ma kettőről ad hírt a bécsi telefon. *Brik* Rudolf, az osztrák-magyar bank számvizsgálója ma a hivatali szobájában agyonlőtte magát, mert elvesztette a tőzsdén a felesége vagyonát. Ő az egyik áldozat. A másik az asszony, akinek most már férje sincs.

— **Mirko király akar lenni.** *Mirko* herceg, aki *Nikita* másodszüllött fia, nagy arányú terveket kovácsol. Amióta sógora lett az olasz királynak, sokat beszélt magáról, most pedig híre terjed, hogy ügynököket küldött Albániába, akik nagyban agitálnak abból a célból, hogy az albánok független országként kiáltssák ki hazájukat és *Mirko* herceget válaszzák meg királyuknak. Ezt a szerény felhívást terjeszti *Mirko*. Az albánok egyelőre egyet pipálnak s csak aztán fogják az ügyet fontolóra venni, ha ugyan lesz rá kedvük.

— **Élettani kongresszus.** A fiziológusok ez idén Olaszországban, *Turinban* tartják meg nemzetközi kongresszusukat, a melyen Magyarország is képviseltetni fogja magát. A kongresszus szeptember 14-én kezdődik és tíz napig tart. A kongresszussal kapcsolatosan ugyanabban az időben kiállítás is rendeznek, amelyen bemutatják a szakbavágó legújabb tudományos eszközöket.

— **Összedült állvány.** *Csongrádról* írják: Az épülő állami polgári leányiskola állványainak egy része ma összedült és hat munkás, akik lezuhantak, súlyosan megsérült. A megsejtett vizsgálatból valószínű, hogy egy elbocsátott munkás bosszúból eltávolított néhány kocsit, mely a gerendákat összetartotta és e miatt dült össze az állvány.

— **A zár alá tett rendőrség.** Az angol trónörökös tudni akarja, hogy voltaképpen mi csoda világot, amely felett majdan urakodni fog s a feleségével együtt sorra járja a gyarmatokat. Ez idő szerint Ausztráliában járnak. A rendőrségnek persze nagy felelősség zudult a nyakába s ezek a rendőrségek nem is olyan rákészültek a feladatukra, mint az európaiak. Hamar elvesztik a fejüket, annál is inkább, mert ismeretlen jöbarátaik gondoskodnak arról, hogy minél több alkalom kínálkozzék erre. Legutóbb például azt adta hírül az illetékes hatóságoknak egy névtelen levélíró, hogy az *Ormu*z nevű hajón egész oszom olasz anarkista érkezik *Adelaide*ba. Várták is a hajót nagy apparátussal s mikor körülbelül négy tengeri mértföldnyire megközelítette a szárazföldet, föltartóztatták. Gözbárkán indult el a vizsgálatra egy csomó rendőrtiszt, rendőr és tizenkét újságíró, aki persze mind elsőnek akart megismerkedni azzal a veszedelmes szerettel, amely ime már Ausztráliát se hagyja békében. Sorra kérdezték, vallattak, faggattak minden utast, az anarkia azonban csak nem akart kibujni a zsákból. Mindazonáltal — mivelhogy jelezte volt, hát ott is kell neki lenni a hajón. Tehát tovább nyomoztak, sok drága szép időt elpocsékoltak... Ezenközben rosszul lett a hajón egy matróz. Az orvos azonnal apóllás alá vette s megállapította, hogy fekete himlőbe esett. Erre a hírre már szívesen szaladtak volna a hajóról a rendőrtisztek s nyomukban a többi idegen, de erre előállott az egészségügyi hatóság és kijelentette, hogy a hajót elhagyni senkinek sem szabad. Vesztegzár alá helyezték mindenkit, aki az epidémia kitérősekor ott libegett rajta a tréfás tengeren. A rendőrök hiába hívatkoztak arra, hogy nekik vigyázni kell a király ő felsége fiának a biztonságára s az újságírók is hiába esküdöztek, hogy nekik színes riportot kell írni az eseményekről, — nem adatott pardon. És most a parttól négy mértföldnyire látósvél nézhetik, hogy milyen zavartalanul sétál a trónörökös és a felesége. Nincs rendőr, aki vigyázzon rájuk és nincs újságíró a nyomukban, aki ellesse a szavukat.

— **Pápa város halottja.** *Berlinben* e hó 5-én temették el *Zimmermann* János lovag titkos tanácsos, gyárost. Az elhunyt pápai származású volt s ötven évvel ezelőtt mint egyszerű lakatosinas vándorolt ki Németországba. Berlinben milliómra lett és nem feledkezett meg soha szülővárosáról. 20.000 forintos alapítvánnyal iparisoktól létesített s a pápai szegényeket évenként segítézte. Temetésén Pápa város küldöttségileg képviseltette magát.

— **A Hét szakácskönyve.** *Kiss* József népszerű hetilapja, a *Hét* nem mindennapi pályázatot tűzött ki olvasónói részére. Arra kéri őket, hogy — ételrecepteket küldjenek be hozzá. „Vannak világlátozt, sok földet bejárt emberek, — írja — akik keserves tengeri betegségek emléken kívül egy-egy lönséges étel emlékeit is magukkal hozták. Magának a gyalásbusznak, pörköltnek, tokánynak és töltött káposztának, ahány vármegyénk, anyai a változata. Rác, bolgár meg török zöldségek, cseh meg lengyel tészta meg savanyós-édes ételeink is vannak; van juhászsajtnak, ami vetekszik a parmezánnal, főzelékünk és befőttünk, amelyet sehol a világon másutt nem ismernek. Van a zsidó konyhának egy páratlanul izletes magyar változata — hát még a tésztaink, a rétesekink! Nem szakácskönyvből kiírt receptekről van szó, hanem ellenkezőleg: az irodalomban ismeretlen, de a gyakorlatban kipróbált vagy egy ritka és ismeretlen ételnek vagy egy-egy ismeretes étel ritka és ismeretlen változatának recipéjéről, melynek a beküldője lehetőleg megállapítaná a származása helyét és idejét is, amennyire csak visszafelé tudja követni.” — Az érdekes pályázat három díjjal: egy Zsolnay vázával, egy herendi falitányérral és egy rózsabokrétával jutalmazza a három legérdekesebb recipét. A leveleket a *Hét* szerkesztőségébe (*József-körut* 19.) kell küldeni.

— **Vitriol egy itéletért.** *Szentgotthárdról* írják, hogy az ottani bírói kar egyik tagját nagy szerencsétlenség érte. Ugyanis *Heindler* kristányi vendéglős *Pulay* Ferenc aljárásbíró ítélete folytán elvesztette egyik pörét. Ezen a vesztésen a vendéglős leánya annyira fölháborodott, hogy megleszte az albirót és vitriollal leöntötte az arát. A szerencsétlen ember mindkét szemévilágát elvesztette s hozzátartozói Grácba szállították, hogy ott gyógykezeljék.

— **Vesztegzár.** *Szafódból* jelentik, hogy a *Konstatin*ápolyban előfordult pestiseselek miatt tizenegy napig vesztegzárt rendeltek el a Törökországból érkező utasokra. A keleti futár vonat azonban ennek dacára szabadon közlekedhetik.

— **A nazarénus vértanu.** Joggal illeti meg ez a cím szegény *Kinkel-Scher* Pétert, akiről már volt szó egyszer ebben a rovatban. *Kinkel-Scher* Péter nazarénus hitű polgártársunkat besorozták katonának s amikor bekerült a kaszárnyába, végigment mindazokon a szenvedéseken, amelyeken a nazarénus hitet követő katonának végig kell mennie. Nem nyult kardhoz, puskához s ennek az lett a következménye, hogy börtönbe csukták. Péterben azonban csak a hit volt erős, a tüdejét ellenben végtelenül gyöngének teremtette a jó isten s Péter csakhamar súlyos tüdőbajt kapott a börtönben. Ez azt a könnyebbéget szerzte neki, hogy a rabkórházba került. Oly rosszul volt, hogy a feleség és a börtönorvos kérésére szabadon is beengedték, persze csak azzal a feltétellel, hogy ha majd meggyógyul és megerősödik, menjen vissza a börtönbe. De *Kinkel-Scher* Péter rutul visszaél ezzel a bizalommal. A feltételes szabadságról örök szabadságra ment. Meghalt. Ez azt most, hogy tovább ne várjanak rá, bejelentette a hatóság a börtön igazgatójának.

— **Walkó Lajos temetése.** *Walkó* Lajost, a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank igazgatóját ma délután temették az őszinte részvét impozáns megnyilatkozásával. Ravatalánál megjelentek a társadalom, a pénzügyi világ kitűnősei s a kormány képviselői. Az elhunyt földi maradványai tegnap délután két órakor érkeztek Herkulesfürdőre Budapestre. A ravatalt az elhunytak a Wurm-udvar III. emeleti lakásán állították fel, melynél a Leszámitoló-bank tisztviselői felváltva álltak diszorséget. A koszorú oly óriási tömegben érkeztek, hogy a halottszoba valóságos virágerdőhöz hasonlított. Koszorút helyeztek a ravatalra többek között: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Hegedűs* és *Lukács* miniszterek, *Hatvani-Deutsch* Károly, a bank igazgatósága és tisztviselői, a Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete, a budapesti összes bankok igazgatói, madarasi *Beck* Miksa stb., stb. Koszorumegváltás címén nagyobb összegek jutnak a különböző jótékony egyesületeknek.

Szell Kálmán miniszterelnök a következő sürgönyt küldötte Rátótól a Magyar Leszámitoló-Bank igazgatóságának:

Legmélyebb fájdalommal értesülök *Walkó* Lajos váratlan elhunytáról, érzem a pótolhatatlan veszteséget, amely az intézetet érte, felejtethetetlen lesz előttem emléke, fogadják egykori elnökötől, aki önökkel együtt gyászolja a nagy veszteséget, legmélyebb részvétemet.

Szell.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter részvétávirata így szól:

Walkó Lajos derék igazgatójuk halála fölött mély részvétét fejezi ki és kéri ennek a családnál leendő tolmácsolását

Hegedűs Sándor.

Ma délután már négy óra tájban gyülekezni kezdtek a fekete gyászleppellel borított udvaron a résztvevők. Öt óra előtt *Horváth* Sándor evangélikus lelkész lépett a ravatalhoz és nagyszabású, meleg beszédben bucsuzatolta el a halottat. Utána dr. *Gyórfy* Gyula országgyűlési képviselő, a bank ügyésze mondta ezt a megható beszédet az igazgatóság és a tisztviselőkar nevében.

Drága halottunk! Eljöttünk leróni irántad kegyeletünk adóját; néma fájdalommal álljuk körül ravatalodat mindazok, kik téged tisztelni, becsülni és szeretni tanultunk, hogy a midőn utolsó utadra indulsz, bucsut vegyünk tőled. Mint gyermek-íjű, 19 éves korodban, innen indultál az élet útjára, akkor léptél be a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank kötelékébe, hol lángeszű és nagyszívű férfiak azonnal felismerték benned a tehetséget, a munkaszeretetet, a megalkuvást nem ismerő kötelességérzetet, és felismerték nagy szívedet. Tért nyújtottak neked s te ezt a tért betöltöd úgy, hogy midőn most elhagyod, ijesztő tőz támad utánad. Ahol azelőtt nemrég csak egyszerű munkatárs valál, nemskára főnök, később az igazgatóságban mint vezető foglaltál helyet. Tág munkakörödben szerény, de jelentős tényezője levél hazánk pénzügyi és közgazdasági életének és mindenütt örömmel nyitottak számodra tért, hol jellemed, szorgalmad és tudásod érvényesülhetett. Fényes tanúság jellemed nagysága mellett, hogy ez önző korszakban senmi káprázató ajánlatok sem csábíthattak el és hiú maradtál ahhoz az intézethez, mely legelőször fogadott kebelébe s hol nagyra nőve, tüneményeszerű munkásságot fejtettél ki. Talán mintha érezted volna korai elmúlásodat, hogy valamivel adós ne maradj, siettel pihenés nélkül dolgozni és alkotni. Hatáskörödben a társadalom minden rétegével érintkeztél és a te nagy szíved szeretettel ültet magához és lebilincselte mindenkit, rokonszenvet gyűjtve az intézetnek s tisztán önzetlen szeretettel magának. Igazgatótársainak nemcsak munkatársra, szerető, igaz barátjuk; a tisztviselői karának igazságos, szelíd főnöke, valódi atyjuk valál, kinek szigorát soha, csak jószágát érezték. Gyors haladásodban soha irigység nem támadott ellened, mert munkatársaid, kik közül kiemelkedtél, örültek emelkedésednek, mert tudták, minél magasabba jutsz, annál több jószág árad rájuk. Jószágos godosságotad kiterjesztetted a főváros összes pénzügyi tisztviselőire, kik minden szervezet nélkül, egymástól elhagyatva, saját érdekeik védelmére gondoskodni nem bírtok. Megalkotottad számukra azt a virágzó együletet, mely-

nek legszorgalmasabb munkása, elnöke, éltető szelleme azontul is te valál, mint az egylet díszelőnöke. A közbeesülés nem birt megtalálni soha és sehol, hogy átnyújthatta volna neked az elismerést, erre nem volt idő; szerény valál s az ünnepeletés elől elrejtőztél. Most nem vonulhatsz fölé! Igazgatótársaid, barátaid, tisztviselőtársaid és a közbeesülés mintha pótolni akarnák, amit mulasztánál: önzőnvel rájuk le az elismerés, a szeretet koszorúját s virágokkal borított ravatalodat! Mindhiába, a szeretet, a tisztelet, a közbeesülés, és hála minden virága sem képes eltakarni a rémes valót: a te elmúlásodat! Kimondhatatlan a fájdalom, mely szeretetted szívét marcangolja s mi vigasztalás helyett, saját fájdalommat egyesítjük az övékével. És e tenger fájdalom hullámai megostromolják az eget, de a változhatatlan végzet hatalmán megörve, könnyeink záporában hullanak ravatalodra. Oh csak hadd hulljon a könnyek zápora, mert abból fakad az emlékezet hervadhatatlan virága, az egyetlen, mit belőled az ényezettől megmenthetünk! Ki soha sem pibentél, menj há! az örök nyugalomra és ez utadon kísérjen téged és örkődjék álmaid felett a fájdalomra szült s könnyeink által tüden tartott emlékezet, — drága halott: Isten veled!

A gyászmenet ezután kivonult a Kerepesi-úti temetőbe, ahol *Szekely* Ferenc vezérigazgató a Pénzügyi Tisztviselők egyesülete nevében mondott búcsuzatolt és örök nyugalomra helyezték az elhunyt hamvait.

— **Tolvajvilág Angliában.** Kinoss leleplezés érkezik egy német kereskedővárosból, Offenbachból: a kereskedők rájöttek, hogy az Angliába küldött áruk az angol pályaudvarokon rendszeresen megdézsmálják. A német kereskedők eleinte azt hitték, hogy alkalmi tolvajok szedik tőlük ezt a vámot. Kutatni kezdtek tehát s rájöttek, hogy a tolvajság sehol másutt nem történhetik, csak Angliában. A kutatások épületes eredményvel végződtek, amelyről az Offenbach kereskedelmi kamara körülbelül a következőket jelenti:

Az Angliával való forgalomban nagyon zavarólag hat az a körülmény, hogy a német áruküldeményeket, különösen azokat, amelyek finomabb cikkeket (bőrúrat, toalettszappant és illatszert) tartalmazznak, rendszeresen meglopják. A lopás az utóbbi időben annyira megszaporodott, hogy a biztosító-társaságok megtagadják az Angliába küldött áru biztosítását, vagy pedig csak nagyon nagy díjért vállalkoznak. Ez arra indított bennünket, hogy utána járjunk a dolognak s arra az eredményre jutottunk, hogy a lopás angol földön történik. Az árut ugyanis nálunk gondosan becsomagolják és a vasuton egész a kikötőig vámkötegen alatt szállítják. És mégis nemcsak egy-két idevaló cég valott kárt, hanem majdnem az összes cégek panasztettek. Azonkívül csakis az Angliába küldött áru dézsmálják meg. Kívánatos volna, hogy a külügyminisztérium ebben a dologban diplomáciai tárgyalást kezdjen az angol kormánnyal, hogy ez a visszaélés megszűnjék. Jellemző, hogy a londoni kereskedelmi kamara is panaszokozik a miatt, hogy a kivitelt szánt árut még Angliában egészen rendszeresen megdézsmálják.

— **Házasság.** *Freireich* J. Herman eljegyezte *Braun* Róza kisasszonyt Sajó-Szent-Péteren.

Beer Ábrahám Budapesten eljegyezte *Schönfeld* Benő leányát, Ilonkát.

— **A munkások testi épsége.** A magyar bíróságok igazságos ítéleteikben humanus pártfogással állnak a szegény munkásember testi épségének védelmére, ha munkaközben a gyáros vagy a vállalkozó hibájából baleset éri őket. Az iparfelügyeletről szóló 1898-iki törvény adja meg az alapját ennek az igazságos álláspontnak, amelyet most érdekelt oldalról támasztás ér. A magyar vasművek és gépgyárak országos egyesülete ugyanis kéréselet intézett a többi gyáros-egyesülethez, amelyben elpanaszolja, hogy a bíróságok túlságos szigorral járnak el a munkaadó felelősségének megállapítása körül s olyankor is megítélik kártérítést, amikor a munkaadó nem követett el vétkes mulasztást. Minthogy pedig ez a gyakorlat — a körlevél szerint — súlyos anyagi következményekkel járhat; arra hívja fel ez az egyesület a többieket, hogy kezdjenek közös akciót az ügy megbeszélésére. Ez a mozgalom mindenképpen helytelen, mert legfőbb szociális érdekünk szól ellene. Másrésztől szükségeltlen a gyárosok szempontjából is az akció, hiszem a biztosítási intézmény hazánkban már annyira előrehaladt, hogy a gyáros vagy vállalkozó az üzemében előforduló összes eshetőségek ellen biztosíthat. E szerint könnyen kiszámíthatjuk, hogy a törvényes felelősséget minden eshetőségre mennyiért háríthatják el magukról. Már pedig egy gyáros vagy vállalkozó büdészsége könnyen beilleszthető ez a pár száz korona, ezt az összeget az általános üzemköltségekhez hozzászámíthatja s ezzel szociális szempontból is sokat javít munkásainak helyzetén. Érdeklődünk ebben az ügyben a *Mannheimi biztosító társaságnál*, ahol előfizetünk is biztosítva vannak. A társaság, amelynek előnyös feltételei s jutányos díjtételei általánosan ismertek, biztosítja a gyáros és vállalkozó üzemeket az összes törvényes kötelezettségek, úgy baleset, mint szavatosság, azaz kártérítési kötelezettség ellen.

— **Az ágyudoktor.** Ilyen is van már. *Kruppot*, aki eddig csak ágyukirály volt, most főlavatták ágyudoktorrá. A híres esseni gyárost az aacheni királyi műegyetem tette ki a mérnök-doktori címmel, amiért hogy a technikai tudományokat annyira gyarapította. S a Krupp-ágyuk ezután világszerte fogják bömölni az ágyudoktor dicsőségét, amelyet nem homályosíthat el a sebessültek ezreinek jagtatása, akik nyugodtan halhatnak meg abban a tudatban, hogy Krupp mester a technikában fölívte a doktorságig. Egyébként pedig az öreg Krupp doktor így gondolkozhatik: Miért nem én? Hiszen ágyu ügyis kell s ha már kell, hadd legyen tőleket. És nyugodtan vájja zsebre a modern technika legújabb kutyabőrét.

— **Agyonverték az ispánt.** A bács megyei *Rudas* pusztán, mint onnan írják, *Petrovics* Bogdán föld-birtokos aratói, akiket a közeli *Hegyes* községből szerződött agyonverték a gazdaságot vezető *Huszka* Béla ispánt. A hatóság előtt kötött szerződés alapján a munkások még a múlt hó 28-án megjelentek a pusztán, hogy az aratás megkezdéséhez szükséges előkészületeket megtegyék. A szerződés megkötése után egy hónappal nagy jégverés volt a hártárban, mely a *Petrovics* gabonájában is nagy kárt tett, ami arra készítette a munkásokat, hogy új egyezsége lépjenek, amit *Petrovics* el is fogadott s az emberek megkezdtek a munkájukat. Hétfőn kellett volna hozzáfogniok a buzavágáshoz, azonban az ispán előbb más munkát akart velük végeztetni, amiről a szerződésben szó sem volt. A munkások vonakodtak ezt a külön munkát díjazás nélkül teljesíteni, mire az ispán azzal felelt, hogy addig nem adja ki nekik a szükséges élelmi cikkeket. A munkások eleinte szép szóval követelték az élelmi cikkek kiadását, de mint-hogy ezt az ispán megtagadta, megrohanták a kamrákat, hogy erőszakkal elvegyék a járandóságukat. Az ispán erre fegyvert fogott a munkásokra s a cseléséget is dorongokkal fölfegyverkezett, a munkásokat így akarta elűzni. A munkások azonban megragadták az ispánt, kiosavarták a fegyvert kezéből, azután dorongokkal nekiesetek s addig verték, míg meg nem halt. A cseléségek szétfutott a verkedés elől s az egyik béres nyomban értesítette a városban lakó gazdát, aki csendőrkkel jelent meg a szállásnál s a gyilkosokat letartóztatta. Az ispán megöletése után a munkások kiürítették a kamrákat s mire a csendőrök megérkeztek, már távozni akartak a szállásról. Az agyonvert ispán feleséget és négy apró gyermeket hagyott hátra, kik szentani voltak apjuk agyonverésének.

— **A lipocsei bankbukás.** A *Leipziger Bank* katasztrófája egyre szélesebb körökben érezteti pusztító hatását. Az igazgatóság okozta rendkívüli idegességre nézve jellemző, hogy ma Lipocsből azt táviratozták szét, hogy a zwenkai sörgyár felügyelő bizottságának elnöke *Prassdorf* Gusztáv megszökött. A szökést természetesen a bankkatasztrófával hozták összeköttetésbe s egész legenda keletkezett már, mire *Prassdorf*, ki egy barátjánál, akit meglátogatott, rosszul lett, neje kíséretében visszatért a lakásába. Egy berlini távirat szerint a kasszeli törkölyszáritó részvénytársaság összeomlása valóságos katasztrófa számba megy. Százalékos hitel nélkül és sok ezer munkás veszítette el kenyereit. Kasszelben legközelebb még körülbelül húsz csődöt várnak. A csödbe jutott vállalat kétszáz ezer márká évi adót fizetett. Jelentik továbbá, hogy a glückstadti éjszakkémet egyesült vegyészeti gyárak vállalata — melyet a törkölyszáritó-társaság kreált — abbahagyta a munkát. Ott is számtalan ember lett kenyertelenné.

— **Eltűntek.** Öt eltűnést jelentettek ma a rendőrségnél. Az öt eltűnt a következő: *Krömer* Benjamin, jágerndorn-i születésű 60 éves nőcipész, lakott Kén-utca 3. *Dolenszky* József kassai születésű 22 éves napszamos, lakott Ovoda-utca 32. *Budai* Mihály fegyverkeri születésű 26 éves boltszolga, lakott Erzsébetkirályné-ut 122. *Szabó* Mihály kassai születésű 34 éves napszamos, lakott Bajnok-utca 5. *Sichermann* Mór keszegi születésű 45 éves utazó ügynök, aki vidékről érkezett a fővárosba. Az eltűnteket keresi a rendőrség.

— **Rohits-Sauerbrunn.** Az idén ünnepli a *rohitsi* fürdő fennállásának 100 éves jubileumát. Gyógyító forrását ismerték ugyan már a rómaiak és 1645 körül gróf *Zrinyi* György munkálkodott azon, hogy a forrás vizét minél messzebb vidéken is megismerjék, de *Attems* grófé, Stájerország egykori kormányzója az érdem, hogy az ő koráig szerény fürdőcsok átalakult és 1801-től fogva egyike a monarchia elsőrangú fürdőinek. *Rohits-Sauerbrunn* fekvése és éghajlata a legkedvezőbb és levegőjének nagy páratartalmánál fogva *Gleichenberg* hasonlítható össze. A rohitsi víz sok mákaos betegség ellen használ, még pedig hidegen vagy melegen, tisztán vagy tejjel és savóval elegyítve, ivó- vagy fürdőkúra alakjában. A fürdő a stájer kormány tulajdonja és a használat díját a kormányhatóság a legmérsékeltbb összegben állapítja meg. Az ellenőrzése alatt álló igazgatóság nagy körültekintés-

sel gondoskodik a vendégek kényelméről és szórakoztatásáról.

— **A temető zsványal.** A kórház-utcai temetőbe az éjszaka betörők lopózkodtak. Kitesztették a kápolna ajtaját, fölmentek a toronyba s miután egyéb értékes holmit nem találtak, ellopták a kis kápolna harangját. Oly ügyesen vitték véghez gaztettüket, hogy senkise vette őket észre. Most a rendőrség keresi a temető zsványait.

— **Idegenek Budapestben.** Conte Frederico Celbo-Crotto Velencéből, Cleve T. Per Upsalából, Erich T. Nyström Stockholmból, Margarethe Braden, Max Silber és neje Berlinből, Harry and Daisy Sanderson San-Francisco, Alphon Darsson Rouenből, William Schwab Gaatzból, Ad. Gologan és neje T. Magurelleből, Misa Jovanovits és neje Belgrádból, Christian Jensen, Kínai állami mérnök Junanból tartózkodnak jelenleg gyógykezelés végett a *Szt.-Lukácsfürdőben*. Christian Jensen német születésű és kínai államszolgálatban mandarini rangot visel. Hat havi szabadságideje alatt egészségének helyreállítása végett a *Szt.-Lukácsfürdő* kényszerorvosait szándékozik használni.

— **Rendőri hírek.** Az éjszaka betörték a kórház-utcai temető kápolnába és a harangot ellopták. A kápolnában egyéb értékes dolgok nem találtak a betörők, akiket keres a rendőrség. — Julius 3-án este a Sas-utca 23. számú ház kapujában egy kéthetes fiú csecsemőt találtak. A kisded zsidó, szeméi világoskékek, haja világos barna, arca kővér, egészséges szintű. A csecsemő anyját keresi a rendőrség.

— **Katona- és cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Ma délután este a Telefon Hírmondó előfizetőinek szórakoztatására katona- és cigányzenét fog közvetíteni. A katonazene közvetítés délután 4 órától 7 óráig tart; e zenét az Erzsébet-téri kioszkból lesz hallható. Este 8 órától 11 óráig pedig cigány-zene lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Emke- és az Elite-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

(x) **A legelegánsabb nyakkendők,** darabja 15 krajcár, megtekinthetők *Kertész Pál* kirakáiban Kerespesi-ut 44. a Népszínházzal szemben.

(x) **Az állatkertben** az oly nagy tetszésnek örvendő remekül idomított oroszian-lókákat és kutyákat, melyeket oly sokszor oroszlánunk, még csak vasárnap, hétfőn és utóljára kedden július 9-ikén láthatni.

(x) **Svájcbra és az Alpesek vidékeire** tervezett rendkívül érdekes társas utazás, melyet *Propper* igazgató utazási irodája (Budapest, Múzeum-körút 15. sz.) rendez csakugyan megvalósul. A menetrend szerint július 20-ikán szombaton reggel 7 órakor indul Budapestről (keleti pályaudvar) a magyar társaság s Velence-Milano érintésével, hol két-két napot tölt, a világhírű *Szt-Gothard* vasutal utazik Svájcba, ahonnan Bécsen át érkezik vissza augusztus 17-ikén a magyar fővárosba.

A gólya-ágyu.

Volt egyszer egy ágyu
A Yildiz-kioszkban,
Annak vala része
Sok jóban és rosszban.
Sok háborúból végre
Mikor kikopott,
Naphosszat időt
Akkor se lopott,
Ő hirdette mindig,
Hogy eljött a gólya
S a Yildiz-kioszknak
Hogy jött új lakója.
Megtörtént ám egyszer
— Nagy ideje már —
Hogy szállt egyre, szállt a sok
Gólya madár,
S a jó öreg ágyu
Hát mit tehetett, ...
Hirdette csak egyre
A sok gyereket.
Ha jött kicsi szultán,
Ha hercegkisasszony,
A jó öreg ágyu
Hogy mit se mulasztson,
Csak durrogott, durrogott
Bömbölő hanggal:
— Most érkezett valaki
Császári ranggal!
Most jött meg egy kis baba
Császári ranggal!...

És mert a Kioszkba van
Sok feleség,
Ez a hír, ez a baj
Sokszor megesek.
S a jó öreg ágyu
Nem vette azt észre,
A rossz világ szája áll
Nagy nevetésre.
De sok basa látta,
És a sok vezér,
S megtörtént a rendelet
Eppen ezér:
Hallgasson az ágyu,
Ha jönne a gólya,

Ha jönne a kioszknak
Kiesi lakója,
Diskréció lengjen
Felette e hirnek,
Tudni nem kell azt csak a
Fő-nagyvezírnek!

S a jó öreg ágyu,
Mi telhetik tőle,
Hallgat szomorún,
Nem jó hang belőle ...

Mégis a dolog
Sokszor megesek ...
Tanú a sok gólya
S a sok feleség.

Pont.

A Gellérthey bújá.

— Jelenet. —

(Holdas nyári éjszaka. A város alatt pihen, a Dumasoron csillognak a lámpák. A Gellérthey átszól a Sashegynek.)

A Gellérthey: Alszol már?

A Sashegy: Nem. Megint kirándulók voltak rajtam és ilyenkor sohse tudok elaludni a lármájuktól.

A Gellérthey: Hiába, látszik, hogy te csak a régi finnyás maradtál. Lásd, engem már nem alterál az ilyesmi. Én már azt se bánom, ha föl-szántják öreg koponyámat és tar homlokomra erdő-szörözetet ültetnek. Egy hidat szurtak belém, alig éreztem. Leszedik a hálósípkámat, meg se kottyán. A fürdők csapat vernek a gyomromba, ez se bánt. Amilyen apatikus öreg dolomit vagyok, még az se ingerelne, ha villamos-sinek csiklandoznának végig ...

A Sashegy: Hát mit akarsz?

A Gellérthey (sóhaj, amitől végig megreszketnek az erdők): A főkapitány megint árt.

A Sashegy (résztvevél): Mit irt át?

A Gellérthey: Panaszkodik, hogy lazulok. Könnyű neki. Ha az ember anyai idős, mint én, még meg se lazuljon? A főkapitány még nagyon kis fiú volt, amikor én rólam már püspököket gurítottak le.

A Sashegy: Szegény öreg kolléga.

A Gellérthey: Ártit a fővárosnak, hogy robbantson le belőlem még több sziklát. Ez már igazán sok. Maholnap romja leszek önmagamnak.

A Sashegy: Jó az isten, majd megsegít.

A Gellérthey: Eh, én már nem hiszek semmiben. Nincs a világon hegy, amelyet annyit szekiroznának, mint engem. (Sírva fakad: *kis források bugyannak elő a sziklák alól.*)

A Sashegy: Bátorság, bátorság. Mindenkinek megvan a maga baja. Én is bele voltam keverve egy csúnya műbor-históriába. Kimásztam belőle.

A Gellérthey: Kimásztál, kimásztál ... neked vannak rokonaid ... de én egymagam állok itt, én vagyok az Alpesek utolsó foka. Ha az Alpesek tudnák!

A Sashegy: Majd jobbra fordul.

A Gellérthey (dühösen): Fenét fordul jobbra. Már megint itt állnak a mérnökök a furóval. Robbantának csak a te hasadat, majd nem volna ily vidám!

A Sashegy: Az én ügyem becsületbeli ügy volt. Az felér egy kis testi fájdalommal.

A Gellérthey: Erzem ... megint jönnek. Minden éjjel furja valami az oldalamat. De ha egyszer dühbe jövök, beledőlök abba a pocstába, amit Dunának hívnak, akkor majd jajgatnak ...

A Sashegy (nagyon álmosan): Igen ...

A Gellérthey: Te se figyelsz rám, már félig alszol. Nekem meg robbantják az oldalamat. Képzeld el: minden nap egy veseoperáció ...

A Sashegy: Mindig mondták, hogy magának vesebaja van. Öreg baj lehet már. Talán vesekő?

A Gellérthey: Nem. Veseszikla.

A Sashegy: Na, a mai korban ... a sebészet gyönyörűen halad. A doktorok csodás emberek. Aprópó, tudja, hogy a Jánoshegyet családi örökök érték?

A Gellérthey: Hogy-hogy?

A Sashegy: Egy kis egere született. Ez már a harmadik. Jó éjszakát!

— o. —

SZÍNHÁZ, ZENE.

A szinpad kiállításról.

— Devrient, Laube és Anschutz az összejátékról. — A „kárpitós-dramaturgia”. — A formai rendezés virtuozitása. — A meiningeniek utánzása és félreértése. — Az okatlan szinpadifényezés veszélyei, különös tekintettel az eredeti drámaírásra. —

II.

Irta: *Dr. Szécsi Ferenc.*

Sokféle viszontagságon keresztül jutott az összejáték elvének érvényesüléséhez a szinművészet.

Devrient ugyan már jóval előbb tört lándzsát a művészi ensemble elve mellett, csak hogy a szinte maniakus sarkétellel, hogy színház vezetésére csakis az előadó művész van hivatva.

„A német szinpad története” című munkájában Anschutz is az összejáték művészi elvét vallotta, ámde ugyancsak túllőtt a célon, amidőn a drámai művet mellékes, alárendelt szerepre utalta a színész tevékenységével szemben.

Goethe elavult szinpadit praxisával szemben Laube is, a színház atyamester, a modern szinpad egyik főalapítóját az összejátékban látta, melyet a szinpadifegyelem és a színészi önfegyelmzés együttes és kívánatos eredményének tekintett.

Ámde Laube, ugy maradóan becsü drámaturg-irodalmi működésében, mint fényes sikerű színházvezetői tevékenységében, sohasem tért el attól a főelvtől, hogy a szinművészetnek nemcsak alapja és feltétele, hanem fontosságban legelsőrendű tényezője: maga a drámai mű. A színház igazi hivatása pedig az, hogy az irodalmat érdek-körébe vonja és használható szintezeket és ezzel művészi ensemble-t neveljen magának.

Ezeknek az alapvető előloknak megvalósítására Laube két főirányban fejtett ki mintaszerű tevékenységet. Egyrészt — az elavult szerepkör-rendszer elvetésével, mint az eszéinek fíradhatatlan játékmestere — minden irányban személyesen foglalkozott a szinpadit rendezéssel; másrészt, kitűnő ítéletének egészséges természetességével és tiszta elfogulatlanosságával, a gondjaira bízott drámai művek szellemi lényegét, tartalmát a plasztikus szemléletesség és érthetőség nézőpontjából a legbehatóbban dolgozta ki, hogy azok használható és sikeres *szindarabokká* válhassanak.

Egy szóval Laube, mint a tartalmi rendezés nagymestere, csaknem teljesen mellőzte a formai rendezés igényeit. Még a jogosultakat is. Józan, puritán, szinte rideg felfogással tartotta távol a szinpadtól a szcenikus segédesszközök külsőségeit. E részben igazán csak az elkerülhetetlenül szükségesre szorított. Nem volt festői szeme. Közönyösen nézte a szinpadon egyivert került legizléstelenebb színvegyületeket, a diszletek, butorok, jelmezek, kellékek tekintetében a legbántóbb sívárságot, a csoportjelenések legszegényesebb, legrotább vonalait. Mindezt olyan quantité negligable-nak tekintette, melynek a drámai mű tartalmi lényegével szemben el kell törpülnie, hogy a közönség figyelme a fődologtól el ne vonassék.

Laube tehát a szinpadit kiállítás luxusának halálos ellensége volt és a külsőségek kultuszában kimerülő irányt gunyos lenézéssel *kárpitós-dramaturgiának* nevezte.

A Burgtheater hírneves igazgatója e szerint okvetlenül megdicsérte volna azt a jóra való szolgát, akit egyik előkelő fővárosi színházunknál egy ismert hazai szerző darabjának próbája alkalmával arra utasítottak, hogy sok mindenféle butordarabot hordjon a szinpadra. Az érdemes férfiú kelletlenül engedelmességedett és csak dramaturgikus hitvallását árulta el, amikor azt dörögte, hogy:

— Hja, Moliérnek elég volt két szék ...

Laubének kétségkívül egyoldalú elvével szemben, túlsó végletként áll a meiningeniek iskolája, a *realistikusan festői előadás principiuma*.

Több szerencsés körülmény által vált lehetővé, hogy ezek az uttörők oly sikerrel valósíthatták meg a formai rendezés érvényesülésének művészi elvét, melynek tulajdonképpeni megalapítójául Charles Kean tekintendő.

A meiningeni herceg, mint valódi művésztérmet, nemcsak lelkes áldozatkészséggel, hanem hozzáértő becsúgygyal is, személyesen állt a művészgárda élére, mely a modern szinpad mélyreható reformját tűzte jelszól a zászlajára. A herceg finom műveltségű neje, Heldburg bárónő, férje lelkesedésében és munkájában egyaránt részt vevő, ugyancsak személyesen szolgált a magas célt, amidőn mint kitűnően képzett és előkelő izlésű játékmesternő, — férjéhez hasonlóan, aki a férfiszínészekkel foglalkozott — ernyedetlen buzgósággal tanította szerepeikre a művésztársulat női tagjait.

Addig nem is sejtett új látóköri nyitak meg a formai rendezés számára.

A szcena optikus és akusztikus külső segéd-eszközeinek addig ismeretlen mértékben és módon való technikai felhasználása valóságos szenzáció-nális hatásokat teremtett és bizonyos tekintetben a *külsőségek kultuszává, a formai rendezés virtuozitásává* alakult.

Amde jól meg kell jegyezni, hogy a meiningeniéknél színpadi kép festői szépsége, a helyénvaló pompa és a történeti hűség sohasem szerepeltek öncél gyanánt, hanem mindig jellemzően alkalmazkodtak az interpretálandó költői mű tartalmához és hangulatához, amidőn *dicsőreles művészi korlátok közt* emelték annak a jelentőségét, érthetőségét és így az összhangzatos műléveletet.

Hasonló elismerést érdemelnek a meiningeniéknél, amiért, de *csakis* a szellemi tartalom teljes érvényre juttatása végett, nemcsak külsőségekkel alkottak hatásos keretet, hanem a *művészi összjáték* tökéletesítésével a színjátszás terén is nagy horderejű újításokat honosítottak meg.

A meiningeni vendégzereplő társulata, sajnos, már feloszlott, de korszakot alkotó hatásuk — fájdalom — azokban a károokban is megmaradt, melyek *célzataik egyoldalú, észszerűtlen túlhajtásából, tehát alapos félreértéséből* eredtek és erednek.

De ezzel szemben azok a szakemberek, akik színpadi munka felületen pongyolósága és művészetellen nembánomsága ellen küzdöttek, még most is hálás elismeréssel és az áhítózás sóhajával emlegetik azt a páratlan művészi gondot és lelkiismeretességet, mely a meiningeni társulat előkészítő és előadó tevékenységét egyaránt jellemezte.

Csak egynehány kiválóbb példára szorítkozunk; ezeknek már az említése is elegendő, hogy a színházi ember csodálattal méltassa azok horderejét és jelentőségét.

A meiningeni színészek elvből semmiféle színpadi próbat sem tartottak teljes és végleges diszlet, világitás, butor és kellék nélkül.

Minden bemutatott, az előadás tapasztalatainak értékesítése végett, a javító-próbák egész sora *követe*, amelyek folyamán a módosítások és igazítások gyakran még az egyes szerepek új kiosztásáig is terjedtek.

A komparzeria, mely a meiningeniéknél többnyire nagy szerepet játszott, legnagyobb részben — a nőket illetőleg csaknem kizárólag — a társulat előadó művésztárgyaiból került ki, akiket szerződésük *kivétel nélkül* arra kötelezett, hogy mint statiszták vagy figuránsok közreműködjenek.

A meiningeniéktől példaadása érthető forradalmat idézett elő a gyakorlati színpad világában. Sokan szemükre lobbantották, hogy előadásainál a külsőségek raffinált túltengése a drámai mű rovására történik; hogy a természeti és történeti igazságra való radikális törekvés az egységes művészi összehatás helyett a keresetnek, megjátszottnak, kiszeltnek benyomásait kelti. Mások azt az állítólagos eljárást rossztalták, mely a klasszikus műveket a kiállításos darabok színvonalára süllyeszti. Es még a mintaszerű összjáték méltatói közt is találkoztak akárhányan, akik azon akadtak meg, hogy a meiningeni herceg társulata csaknem kivétel nélkül művészi közép-szerűségekből állott. Olyanok sem hiányoztak, akik a statisztériának azt a mozgalmass szereplését helytelenítették, amely a közönség figyelmét elvonó egyéni sokféleségben szüntelen kísérte a cselekvényt.

Az ellenkező párt viszont az új iránynak még azokat a kinövéseit, furcsaságait és tulzáseit is lelkes, kritika nélküli hozsannával fogadta, amelyek a próbálkozás kiforratlanságában találták magyarázatukat és mentességüket.

Mindezekről eltekintve a tárgyilagos színpadtörténelem a meiningeni iskola hatásának két momentumát fogja maradandó érdemként megörökíteni: az egyik az, hogy a szcenikus segéd-eszközök jellemző értékesítésével *már nagyon szükségessé vált reformot* kezdeményeztek, — a másik pedig, hogy a művészi előadás terén az összjáték elvét végleges diadalra juttatták.

Amíg azonban az utóbbinak irányában áldásos hatásuknak homálytalan emléke maradt fenn, az előbbi tekintetben, kezdeményezett reformjukat az *értelmen utánzás révén a veszélyesen túlzó színpadi lucsnak önkéntelen és véletlen megalapítói* lettek.

Az utóbbi időben lábrakapott túlságosan, szinte esztelenül gazdag és költséges scenikus kiállítás *ugyanis* a színművészetre nézve nagy erkölcsi és anyagi veszélyt rejt magában, nemcsak a drámai költséget, hanem a drámai ábrázolás művészetét is létalapjaiban fenyegetve. Legelőtevégből érdekeiben támadja meg az a színházakat, melyek közül már eddig is nem egy esett az elharapódzott bajnak áldozatul.

Erkölcsi tekintetben az a visszasság helyrehozhatatlan esztétikus romlást okoz, amidőn a drámairó művének, sőt magának a színjátszásnak fontosságát alárendelt jelentőségű külsőségek kedvéért természetellenesen háttérbe szorítja. Olyan külsőségek kedvéért, amelyek tekintetben

a közönség mértéktelenül nagyraemelt igényeit idestova alig lehet már kielégíteni és amelyek — mindinkább különálló önéllá fajulva — a színpadi költséget és a valódi színművészet iránt való nemes érdeklődés helyébe silány kárpótlásul az olcsó kíváncsiság drága kielégítését nevelik bele a közönségbe.

Tetesem kárát vallja ennek az *eredeti drámaírás* is, melynek akárhány kiváló, bemutatásra érdemes terméke csakis „a kiállítás tetemes költsége miatt” nem kerülhet színre. Még arra is tudunk elég tragikomikus példát, hogy a tudós Akadémia által nagy dicsőrelettel és meleg ajánlással pályakoszorúzott színdarabokat az ország-középzetekből is dusan — sajnos, in praxi korlátlanul — dotált színházban azzal a hivatalosan cinikus, rövid gyszbeszédrel szoktak a könyvtár kriptájába temetni, hogy: „nincsen pénz!”

Anyagi tekintetben pedig az észszerűtlen színpadi fényűzés a mind állandóbbá és ijesztőbbé váló *színházi deficitiek tulajdonképpeni forrása*. A színházi költségvetések egyensúlyának végzetes felbontója is. Nagyrészt a színészek eladósodásának okozója is.

Az egészséges elvi alapra fektetett színházi költségvetés tudvalevőleg a kiadások végösszegéből $\frac{2}{3}$ -részrel szabad szerepelni a *dologi kiadásoknak*, a *személyi kiadásokra* szánt $\frac{1}{3}$ -részrel szemben. Hát ezt a különben is csak nehezen s ritkán megvalósítható kívánatos arányt a színpad mértékletes luxussal járó pénzügyi kalamitások ugy bolygatják meg, hogy a lehetetlen és abszurd állapotok valóságos circulus vitiosus-ához jutnak.

A színház preliniált bevételei ugyanis, már csak az évek óta tartó gazdasági világválság természetes folyamán, alig emelkednek, de — első sorban a színésznők mértékelen, de bizonyos értelemben kényszerű toalette-luxusa folytán — szükségképpen emelkednek a művészek fizetési igényei, melyek azonban csak a legkritikább esetekben elégithekők ki, mert hiszen a színház dologi kiadásai oly mértékben növekednek, hogy a személyi kiadások tételét felelmeini nem lehet, sőt, ha másként nem, a személyzeti létszám apasztásával kell leszállítani. Sajnos, de természetes, hogy e mellett a művészi érdem megfelelő anyagi jutalmazásáról és a dráguló életszükségletek méltányos tekintetbevételéről alig lehet szó.

Csillag Teréz vendégzereplése. Csillag Teréz asszony, a Vigszínház nagy művésznője, aki a modern vigjáték terén az előkelő, nemes hang legelső képviselője, esütörtökön négy estére terjedő vendégjátékot kezd a budai arénában. A négy szerep közül, amelyet eljátszik, három nagy dicsőséget szerzett neki annak idején a *Nemzeti Színház* színpadán. Vizsontlátásuk most bizonyára kedves és színes öröm lesz a főváros közönségének. E szerepek: Szentirmányé a *Dolovai nábob leányában*, Márta a *Nagyamamában* és egy bájos alakítás a *Négy évszakban*. A negyedik estén Tisza Ilonát játssza az *Ocskay brigadérosban*, amelynek előadására a jogot e kivételes alkalomra engedte át a Vigszínház a krisztinavárosi aréna igazgatójának. E tüneményes sikerű darabnak egyik nagy szerenésje éppen az a nemes tónus, amely az egész ensemble élén Csillag Teréz asszony alakításának főkéssége volt ebben a szerepben is. Azt tartjuk, hogy a Vigszínház el lévén határozva immár, hogy műsorának legfőbb erejét e fényes tehetségű művésznő tudásában, ihletében, sokoldalúságában és népszerűségében fogja keresni, a magasrendű vigjáték és a középjajú dráma terén a legeklatásabb sikereket várhatja. Már a letelt évadban is, amikor Csillag Teréz asszony művésze, a játékrend előre meg lévén állapítva, még nem volt teljes erejében beállítható a Vigszínház repertoárjába, ez a műintézet legbecsebb sikereit ennek a művésznőnek köszönhetette. Kétségtelen, hogy most, amikor a színház intézői már teljes mértékben számolhattak ezzel a pazar értékű talentummal, Csillag Teréz asszony pályájának sikerei össze fognak kapcsolódni a kedves és derék Vigszínház hírével, sulyával és tekintélyével.

Küry Klára balesetei. Ugy kell annak lenni, hogy a primadonnáknak is külön órangyaluk van, aki ott lebeg körülöttük láttalanul s védőszárnyával mindenféle bajt elhárít tőlük. Annak a primadonnának pedig, akit becéz a közönség a szeretetében, saját magának van külön órangyala, s az meg éppenséggel nem tűri, hogy védcéneknek csak egyetlen hajsza is meggömbüljön. Ezt bizonyítja legalább Küry Klára esete, vagyis — jobban mondva — egész sor esete. Nemrégiben — még a népszerű színpadon — itt Budapesen történt, hogy egy villamos kocsii éppen olyan kérielhetetlenül akart vele elbánni, mint akármilyen más halandóval. Az eset ismeretes. Küry Klára egy körüti boltból jött ki, hogy a villamosvasuti síneken túl lévő kocsijába siessen. Hogy, hogy nem, amikor már csaknem elérte a fogatot, egy villamos kocsii olyan közel jutott hozzá, hogy a fekézes ellenére is elkaphatta a ruhája

fodráit. Akik látták a dolgot, nagyon megijedtek, de különösen elrémült a művésznő édes anyja, aki a kocsiban várakozott rá. Csak aki ezt az ijedelmet okozta, maga Küry Klára nem ijedt meg. Mosolygott. Kedvesen, mint a gyermek, aki veszedelmes meredek szélen járt. A mosolygása ezt jelenthette:

— Ó, nem ijedtem meg, szeret engem az én istenem s nem engedí, hogy ilyen kegyetlen szerencsétlenség ragadjon el kedves színpadomról...

Ez alig egy-két héttel ezelőtt történt. Most pedig arról érkezik hír, hogy Küry Klárát megint veszedelem környékezte. Nem is egy, de mindjárt kettő egy nap alatt. Rimaszombaton járta meg, ahol Földessy színtársulatánál vendégzereplelt a napokban. Sétakocsizáson volt, amikor egyszer csak eltörtött kocsijának egyik kereke. A lovakat ez kibozta a sodrukából és már-már megbokrosodva ragadják magukkal a kocsit, de az emberek észreveszik a veszedelmet s néhány merész kollega megelőzi a katasztrófát. — Ez napviágnál történt, a másik baleset estére jutott ki előadás alatt. A vendégzereplő művésznő, bizonyára nem ismervén jól a rimaszombati színpad minden zezugát, a kulisszák között belépett egy széles deszkahasadékba. Egy kicsit meg is sérült a lába, de nagyobb malór szerenésére nem lett a dologból. Persze az eseményekben rá nézve gazdag napon sokan üdvözölték anyai szerenés megmenekülése alkalmából, s gratulált neki sok hivo, tisztelője mindenfelől, még napok mulva is.

Egy direktor — két színház. Érdekes kérdést tárgyal az időszerint a párisi drámaírók és zeneszerzők egy bizottsága. Az a kérdés, vajjon *ugyanaz a direktor vezethet-e két színházat*. Erre a tárgyalásra az a körülmény adott alkalmat, hogy Abel Devan, a Théâtre-Athénée színház igazgatója átvette a *Folies dramatiques* igazgatását is. Hasonló esetre példa volt már Párisban. Forel, Rejane asszony direktora és férje két nagy színháznak, a Vaudevillenek és a Gymnasenak volt a bérlelője, s személyes összeköttetései révén sikerült elérnie, hogy a szerzők társulata elnézte a dolgot. Hanem aztán rájöttek, hogy az ilyen színházi vállalkozónak a pozíciója nagyon is hatalmas a szerzőkkel szemben, repertóir-tervezetile nem a legkedvezőbbek rájuk nézve s általában nagy engedményeket tud kivívni tőlük a maga számára. Így ért meg az állapot annyira, hogy kimondták az elvet: ugyanaz a direktor a jövőben csak egyetlen színházat kormányozhat. A bizottságot semmiféle törvény nem támogatja ugyan ennek az elvnek a megvalósításában, de mert a modern repertoárral mégis csak nagy mértékben rendelkezik a színpadi szerzők társulata, akaratát könnyen érvényesítheti a direktorokkal szemben. Párisban mindenesetre tanácsos a direktoroknak békeségben lenni a szerzők társulatával. Deval esetében külön ok is volt a mozgalom megindítására. A *Folies dramatiques* új igazgatója ugyanis azt tervezi, hogy ezt a színházat, amely eddig az operetté volt, a jövőben drámai színházá alakítsa át. Ez jobban megfelel az ő számításainak, mivel a Théâtre-Athénéeben a vigjátékot kultiválja. A *Folies dramatiques* azonban a legkiválóbb operette-színpadok közé tartozik. *L'Oeil crevé, La fille Angot, Les Cloches de Corneville, La fille du Tambourmajor, Les 28 jours de Clairville*, mindez az operett, amely száznál több előadást ért, ennek a színháznak a repertoárjához tartozik. Ha pedig Deval terve sikerül, egész Párisnak csak egyetlen nagystíliu operettszínpada lesz, tudniillik a *Gaité*. Ami a Gaité direktorának kiválóan kedves lehet, de az operettszerzőkre és erre a speciálisan francia műfajra nagy veszedelmet jelent. Szóval a kérdés meglehetősen elvi jelentőségű és nemcsak Párisra, hanem minden más színházi városra nézve is érdekes annyira, hogy megoldását kíváncsisággal várja mindenki, aki a színpad iránt érdeklődik.

Polonyi Elemér — konzervatórium tanára. Polonyi Elemért, a jeles zongoraművészt, mint értesülünk, a *Nemzeti Zenede* tanárává nevezik ki legközelebb. Polonyi, aki nemcsak finom virtuóz, hanem kiváló pedagógiai erő is, nagy nyereséget jelent az előkelő zeneintézet számára.

Yvette Guilbert könyve. Szó volt róla, hogy Yvette Guilbert, a világszerte híres diva nyári szünidejét arra használja fel, hogy regényt ír. Ez a hír makacsul terjed, s azok a részletek, amelyeket a külföldi lapok sorra közölnek, most már kétségtelenül teszik, hogy a diva komolyan áhítzik az irodalmi babérra. A regény októberben jelenik meg, milióje egy *Café chantant*, s a nyilvánosság elé fogja tárni a variété-színpad kulisszái mögött forrongó élet ezer eseményét és hangulatait. Hősei fiatal artisták, egy férfi és egy leány, akik az artista-pálya minden örömet, sikerét és minden nyomorúságát, meg kétségbeesését átlik. Yvette Guilbertnek lesznek bőségesen adatai és színei ehhez a könyvhöz, jó maga is keresztülment pályájának összes változatain.

A síelőki üzneszek. A síelőki fürdő igazgatója Halassy Béia *sátorfalva-nyhelyi* színtársulatát vendégzereplésre hívta meg. Halassy a meghívást

elfogadta és 86 tagu társulata a jövő héten megkezdí az előadásokat.

Partraszállás előtt. Amerikában ugylászik megelégtelék már a kivándorlást, mert a világ más részeiből érkező idegenek ellen fennálló rendszabályokat most már a végtelékig betartják. Így történetelt meg, hogy egy német művész, az ötvenegy esztendő *Gottlieb Frigyes*, aki áthajózott Amerikába, alaposan torturán ment keresztül, amíg partra szállhatott New-Yorkban. Amikor megállapították, hogy színész és százharminchat márká készpénznek a tulajdonosa, akkor még nem bocsátották az útjára, mert erősen kételkedtek a kereső-képességében. Már-már baj lett volna, ha föl nem merül a mentő eszme a legválságosabb pillanatban. Meg kell vizsgáztatni a színészt!... És csakugyan levizsgázták a bizottság előtt, amelynek egyik kiválóan megbízható tagja Dank kapitány volt. A művész a helyzet magaslatára emelkedve most már elemében érezte magát.

— A legnagyobb örömmel állok a rendelkezésükre, uraim, — mondotta — s ha szabad megjegyznem, én nemcsak a komoly, hanem a pajkos muzsának is híj papja vagyok. Érték a tragédiához, érték a vígjátékhoz s az operetthez is!

Azzal szavalt Hamletből a *lét és nem-lét* problémájáról. Aztán mint Marcus Antonius szókokolt:

— Polgárok, barátaim, rómaiak, ide figyeljetek!...

A rómaiak, akikhez szavait intézte, ezuttal olasz kivándorlók voltak, akik türelmetlenül és ámultan lesték, mikor kerül végre rájuk a sor. És végül kuplékat is énekelt *Gottlieb* és akkor végre meggyőződtek arról, hogy meg tud majd élni Amerikában. Partra szállhatott.

Városligeti Szinkör. A városligeti szinkörben még mindig rendkívül nagy a vonzóereje az *Ocska brigadérosnak*, a kedvelt darabot az igazgatóság holnap, vasárnap kétszer adja elő. Délután négy órakor fél helyárrakkal, este nyolcadéltől órakor pedig rendes helyárrakon. *Zihrer Svihák* című gyönyörű új operettjéből már folytak a próbák. Az érdekes újdonságot e hónap közepén mutatják be.

Uj színházak Oroszországban. Oroszországban mostanában nagy lendület mutatkozik a színházi életben. Csak multkorában jött a hír, hogy Pétervárott a *rozoga Wassily-Ostrov-színház* helyére nagyszabású színház épül, s ma már azt jelentik Moszkvából, hogy a régi cári város is követi a főváros példáját, s egyik legelőkeltebb részében nagy színházat épít, amely a legkülömb lesz az óriási birodalomban. És pedig nemcsak külső méretekre nézve, hanem művészi képesség tekintetében is. Az új színházban az a moszkvai művészársulat költözik, amelynek jó hire van tal a muszkabirodalom határain, s ez időszereint csak egy nagyon szerény színházi épülettel kell beérnie.

Uj zeneművek. Megjelent és kapható *Bárd Ferenc és Testvére* zeneműkereskedés és színházajgyirodájában, IV. Kossuth Lajos-utca 4. szám. „Csak egy kis lány” angol dal magyar és német szöveggel 2 korona. „Susi mein Kind” dal 2 korona. „Miért vagy másé” dal magyar és német szöveggel 1 kor. 50 fill. *Palotásy-Huber-féle* 101 legszebb magyar dal cigányos modorban, II kötet 3 korona. Legszebb magyar nóták V. foylam 16. szám. „Jaj de szépen muszikálnak” és „Pista bácsi jőjjön ide kérem” 60 fillér. 17. szám. „Te felőled álmodoztam” és „Restaurálják a vármegyét” 60 fillér. 18. szám. „Fel a pohárt” és „Ez az élet” 60 fillér. VI foylam 1. szám. „Sólyommadár rakja fészékét a sziklán” és „Csütörtökön este” 60 fillér. „Cirkusélet” teljes zongorakivonat 6 korona. „Hoffmann meséi” 2 füzeten ének és zongorára magyar szöveggel 6 korona. „Postás flu” teljes zongora kivonata 7 korona. „Julcsa a Postás fiuból” 3 korona. „San Toy” teljes zongora kivonata 5 kor. 40 fill. „Napfogyatkozás, Modelle” ének és zongorára magyar szöveggel 3 füzeten. Modelle ének és zong. magyar szöveggel 3 füzeten. Modelle 2 füzeten, füzetenként 3 korona. *Bárd-féle cimbalom-gyűjtemény*, 10 legújabb magyar dal tartalommal 3 korona. *Fütyi-kuplé*, „New-York szépe” operettből cimbalomra 2 korona, zongorára 2 korona.

Berlini felolvasás a magyar zenéről. Egy Berlinben élő derék hazánkfia, *László Ákos*, aki a magyar zene ismertetése körül eddig is nagy érdemeket szerzett, az ősszel tíz felolvasó-estét rendez Berlinben a hegedűművésztől, különböző tekintettel a magyar zenére és a magyar hegedűművészekre. *László* most gyűjti a felolvasásához szükséges adatokat nagyobb könyvtárainkban. Egyébként maga is elismert hegedűvirtuóz és kritikusa a berlini Allgemeine Musikzeitungnak.

Fővárosi Nyári Színház. A *Troubadour* nagy sikere folytán e héten is opera kerül színre; *Verdi* nagy híri operáját, a *La Traviatát* mutatják be *Sugár Arankával*, *Mihályival*, *Környeivel*, *Pethesnével* és *Várossal* a főszerepekben. *Csütörtökön* kezdi meg vendégjátékát *Csillag Teréz*, a *Vigszínház* illusztris művésznője. A *Fővárosi Nyári Színház* e heti műsora egyébként a következő: *Hétől: Cyrano de Bergerac*, (40-szer.) *kedd: La Traviata*, szerda: *La Traviata*, csütörtökön: *Dolovai nábob leánya*, pénteken: *Négy évszak*, szombaton: *Ocska brigadéros*, vasárnap délután: *Szülán*, este: *Nagymama*.

Magyar Műszinkör. A városligeti műszinkörben e hó 12-én kerül bemutatásra *Ujváry Károly*, a szinkör komikusának és balletmesterének *Wun-Chy* című látványos, bohókás némajátéka. Az igazgatóság gonddal és figyelemmel készült az újdonságra.

Legújabb zeneművek kaphatók Szilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésében, Károly-körút 26. Az árak koronában értendők. *Operettek és operák*: Hoffmann meséi 10.—, Troubadour 3.60, Traviata 4.80, Rigoletto 4.80, Aida 9.60, Alarcos bál 5.—, Faust 7.20, Mignon kötve 10.80, Bohémek 10.—, Bajazzók 8.40, Postás flu, Kis szökevény, Cirkuszélet a 7.—, Geisha, New-York szépe, Görög rabszolga, Lucky Star darabja 6.—, San Toy 5.40.—, *Magyar szöveggel*: Kis szökevény, New-York szépe, Hoffmann meséi, A modell 2—2 füzet, füzetenként 3.— korona, Du mein Girl magyar vagy német szöveggel 2.— korona. Susi mein Kind, Couplet a Venus auf Erden című operettből. 1 korona 40 fillér. Zongorára 2 kére: Ziehrer, Die 3 Wünsche 2 füzet a 3.— korona, Royle, Toreador Walzer 1.80, San Toy Marsch 2 korona 40 fillér, Girl Walzer 2.—, Fregoly-induló 1.50, Cadettenmarsch 1.45, Ocska brigadéros bővített kiadás 3.—, Buberl komm, keringő 2.40. Könyv- és zenemű-árjegyzék bérmentve. Állandó vevők kedvezményben részesülnek.

Wagner Richárd a tenoristákról.

Írta: *Hey Gyula* tanár.

(*Hey Gyula*, a hírneves énektanár tudvalevőleg *Wagner Richárd* meghívására a bayreuthi ünnepi előadásokon mint valami zenei vezérkari főnök szokott részt venni. *Hey* tanár mostanság a *Neue Deutsche Rundschau*ban emlékiratát teszi közzé és többek között leírja a *Rajna kincse* egy próbáját, amelyet a mester felügyelete alatt tartottak. *Wagner* kiadta a rendelkezést *Hey*nek, hogy mindenkéltől foglalkozzék *Eilers*nek, a tenoristának „sziszegő és bugó hangjaival.” *Hey* rögtön megfelelt a megbízásnak és másnap megjelent *Wagner*nél, hogy jelentést tegyen. *Hey* a következőket meséli:)

Mikor reggel nyolckor a *Wahnfried* elé értem, nem csüngtettem, nehogy a lakókat zavarjam. Végre észrevett valaki a cselédségből és beboccátott.

Wagner írásba elmerülve ült íróasztalánál és egyideig észre se vett. Mikor végre megpillantott, dörögdelmes „jó reggelt!” kívánt, még egyszer átnézte írását, aztán levette pápaszemét és mialatt kezét nyugtatta, jókedvűen intonálta:

„Se ejem, se nappalom,
Soha meg nem nyughatom...”

— Bocsánatot, mester, hogy ilyen illetlenül kora időben háborgatom.

Wagner nevetve mutatott két palackra a kertbe vezető lépcsőn.

— Ez a két karlsbadi palack bizonyítja, hogy már mióta elmélkedem ma az emberi materiának természetes körforgásáról. Igen, igen, — óh boldogtalan végeztem! No még egy pohárral, aztán sétáljunk le a kertbe!

Lejt a kertben rögtön az *Eilers*-kriszre terelődött a beszéd. *Wagner* így szólt:

— Kedves barátom, nem segíthetek magán, de azt az embert át kell vennie, noha sajnálom, hogy öné ezzel a nyelvkorrektúrával új és igen fáradságos feladat hármlík. De ön is belátja, hogy így ez nem mehet. Rögtön írjon neki, hogy feltétlen engedelmességgel tartozik önnek a studiumban.

Eilers selypített és rácsolt. Roppant tetszett a mesternek, hogy máris előálltam egy szisztémával, amelylyel *Eilers* szerencsétlen consonans-kiejtésén segíthetni véltem.

— Kedves mester, remélem, hogy már holnapra annyira vittem, hogy az ön approbációját megnyerhetem. Remélem, lesz *Eilersben* annyi művészi ambíció, hogy kis szerepét az ön megelőzésére betanulja.

Ekkor a tenoristákra terelődött a társalgás és *Wagner* többek közt ezeket is mondta:

— Itt van például *Vogl*! Nagyon jó benyomással volt reám. Zenei biztonságán észrevenni, hogy már sokszor énekelte szerepét. Csak attól tartok, hogy annyira belecsökönyösödött a maga fölfogásába, hogy nehéz lesz majd rákényszeríteni a magamét. Ez a javítás, el vagyok rá készülve, nem fog simán menni, sőt majd gyakori elkedvetlenedést okoz. No, majd meglátjuk, mi fog benne győzni: a művészi belátás, avagy a komédiás csökönyösség?!

— Nem kétkedem, hogy *Vogl* pontosan fog megfelelni az ön szándokának, — feleltem. — Sokkal intelligensebb ember, semhogy be ne látná, hogy alakítása mennyire tökéletesbül, az ön személyes vezetése mellett.

— Igen, igen, a jóakarát bizonyára meglesz benne, — de vajjon a képesség is? A mit az énekes egyszer helytelenül tanult be, azt később alig lehet kiirtani, még ha be is látná hibáját, — mert drámai alakítása szinte automataszerű játékká fajult, amely az önmegfigyelését a részleteknél még a legjobb akarattal is lehetetlenné teszi. Aztán ismerni kell

*) *Vogl* müncheni hőstenór később a legelső *Wagner*-énekes lett, akinek alakításai mintául szolgálnak.

a tenoristákat és az ő jóakaratakat! Ezek furcsa emberek, akik nem esnek a közönséges kétszerkettő-négy beszámítása alá. Megéltém én, hogy előadásban és fölfogásban a döntés jogát a hang diadalára féltékeny énekesnek adták át, míg a komponista nézetét egyáltalában nem tartották fontosnak, — sőt! Velem is megtörtént.

— De hát az intendáns? — az igazgató?

— No hallja, — erről a rémuralomról mesélhetnének a mi karmestereink. A primadonnák és a tenoristák autokraták és kényurak! Ezeknek ugyancsak alsóbbrendű lény az az ur ott lent a vezénypálczával. Ez a szegény ember kezeyvont lesz, oda a tekintély és mindene, amit csak elveszithet, — ha csak nem engedékeny és teljesen le nem mond művészi lelkiismeretéről.

Wagner aztán így folytatta:

— Persze azelőtt mindez másként volt. *Gluck*-tól és *Mozart*-tól kezdve minden komponista karmester is volt, akinek vezénypálczája királyi jogor volt és aki az énekeskel szemben érvényre tudta juttatni tekintélyét. Aztán, minthogy énektanárok is voltak, meg volt a helyes érzékük műveik énektelmekai követelményei iránt. Idevágó tanulmányaikat Olaszországban végezték, ahol művészi látókörüket a drámai előadás dolgában előnyösen kitágították. — Van-e még ma ilyen emberünk? Ugy hiszem, én vagyok az utolsó, akiben legalább a jóakarát van meg, hogy mélyebben belelásson a mi drámai énekproducióink titokzatosa műhelyébe. Ami jót és szépet itthon és a külföldön előkelő énekesektől hallottam, el nem vesző kincse tapasztalataimnak és megpróbálom, hogy például ajánljam. Az olyan művészeknek alakításai, mint *Tichatschek*, *Labache*, *Roger*, *Schröder-Devrient*, *Schnorr*, élő emlékeim maradnak és személyes oktatásomra nézve ugyszólván mintaképpül szolgálnak. Amennyire hangom engedi, azon vagyok, hogy ezeknek az embereknek, továbbá a magam hangérezékének a segédelmével azokat a törvényeket kövessem, amelyeket természet és művészet vállvetve élénk szab. Ha valaki ezek ellen vét, lelki szorulást érezek, amely szinte legyőzhetetlen testi rossz érzéssé fajul. Ezt a fölütebb kínos állapotot leginkább tenoristák társaságában szenvedem át. Kevés kivétellel mindnyájan a hangvételnél és mindannál, ami ezzel összefügg, természetellenesen feszélyezettek és teljesen híjával vannak a szabadságnak. Nos, kedves *Basilio*, mit mond?

A mester, aki különben nyugodtan szokott csevegni, mostan ide-oda tipegett és végül csak egy hadart. Egyszerre csak idegesen kezét nyugtott és mialatt a lépcsőkön fölszaladt, lekiáltott:

— Isten vele, gyorsan a munkára. Ugy látszik, leghőbb vágyam teljesedni fog. Eljen *Karlsbad*!

A terraszról még egyszer jókedvűen felém lohogtatta szalmakalapját...

A vasajtó.

A Népszínház vasfüggönyének
Híres ajtója én vagyok!
Ösmernek ifjak és a vének,
Ösmernek kicsinyek, nagyk!
Mit ér jelenleg ám nagyságom?
Út átok rajtam rémitő!
Ah, minek is van a világom
Színházat-záró nyári hó!

Oly elhagyott vagyok, oly árva,
Mióta fölszált a higany!
Mikor a színház nem volt zárva:
Jól éltem bezeg és vigan!
Ha zúgó tapsviharban nyíltam:
Siker járt nyílásom nyomán,
S szerelmes volt belém, ám, nyíltam
A primadonna-állomány!

A népszínházi csatatéren
Szerény magam, s a nagy siker:
Úgy összenőttünk már mi kérem,
Mint a számi két iker.
S ahányszor nyílt el vasajtó,
Közönni nagy ováció:
Barátom, a hű napisajtó,
Megírta, mint szenzáció!

Nem egy tenyér, hogy nyílni lásson:
A vastapstól fölvezertem,
Megenyhité kínját nyílásom —
Vézni értem: élvezet!
Bizony, én kis vasajtó, téged:
Nagy Vaskapu — leföztelek!...
Most bús szemembe könnyeappp téved...
Hol vagytok, dicső estelek!

Óh mennyi dicső, dicső este!
A multból intenek felém!
A primadonna lábban leste,
Megnyílok-e előtte én?
Esdeklő szóval kériél, nógat,
— Ha nem igaz: ördög vigyen!

Hizelkődön meg is cirógat . . .
Ki nem vón' érte irigym?

Bizserg e nógatásra vérem,
Cirógató kis keze lágy —
S így könnyű szerrel im' életem,
Mire imádók serge vágy!
Rajongnak értem, értem égnek
A primadonnák! mindenik!
Ne nyíljék ajtaja az égnek —
Csak én megnyíljak önék!

S ha megnyílok s kibújnak rajtam,
Kapkok jutalmat érte én:
Amelyre szomjazó az ajkam:
Ah, hintenek csókot felém!
Király akadna oh, de mennyi,
Ki szívesen cserél velem,
Szeretnék, szól, vasajtó lenni,
Ha nem volnék fejedelem!

S most gyászos, bús dakt sír e gége!
Üres a karzat, a szőnye!
A szép estéknek vége, vége!
A nyár mindent elpörszöl!
A primadonnáktól elválnom,
Ah, válnom kellett! bús poén! —
Aluszmom hosszú nyári álomom,
S szeptemberig nem nyílok én!

Sohajtok búsan, megtörtötten,
Moccamni öszig nem merek,
Cineognak, futnak körülöttem
Körülvendón az egerek.
Még vége nem leszen a nyárnak:
Csak ócska vasnak számolok,
S akik most rajtam ki-s be járnak,
Nem primadonnák — csak molylek!

Óh Népszínház! miért vagy zárva?
Oh jaj, miért nem társz kaput?
Oly elhagyott vagyok, oly árva,
S az tövösségem, fuccs! kaput!
Nem ér fabaták sem nagyságom,
Szörnyű és átok, rémítő!
Ah, minek is van a világon
Színházat-záró nyári hó!!

Klado.

MŰVÉSZET.

□ **Nyolc millió dollár a művészetnek.** Mint New-Yorkból táviratozzák, *Rogero* mozdonygyáros egész vagyonát, amely nyolc millió dollárra rug, a művészeti múzeumra hagyományozta.

□ **Király-szobor a Margitszigeten.** A király által a fővárosnak ajándékozott tiz emlék között van *Béla király Nételen jegyzőjének* szobra, amelyet a királyi palotának a Krisztinavárosra néző oldalán, a menedékes hegyoldalban akartak fölállítani. A szoborbizottság, mint a *Hircsarnok* jelenti, megváltoztatta a tervét s az emléket a Margitszigeten, a zárdaromok közelében helyezi el.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Uj törvények.** A megrendelések gyűjtésére vonatkozó törvény és rendelet most jelent meg a harmadik bővített és javított kiadásban jegyzetekkel, magyarázatokkal és a végrehajtási utasításokkal. Kapható *Báth Mór* könyvkereskedésében Budapest (Haas-palota). Ára bérmentes küldéssel 90 fillér.

○ **Uj idők.** A cseklési Mária Terézia-émlék-énekekről hoz az *Uj Idők* e heti száma egy egész sor eredeti felvétel után készült képet, továbbá *Szemes, Neogrady* és *Veresz* Zoltán festményeinek kitünően sikerült reprodukcióját. Még gazdagabb és változatosabb ez a szám olvasmányi dolgában. Közül két regényt, novellát *Bródy Sándortól, Luciantól* és *Királyfi Árpádtól*, verset *Endrőti Sándortól* és *Herczegh Jenőtől*, irodalomismertető cikkeket *Malonyay Dezsőtől* és sok érdekes apróságot Mindenféle rovatában. S amiről első sorban kellett volna megemlékezni: *Horkayné* a Parkklubban jobbra-balra szolgál szellemes és csipős észrevételeit a letolyt hét eseményeiről.

○ **A Vasárnap Ujság** július 7-iki száma 29 képvel s érdekes tartalommal jelent meg. A Vasárnap Ujság előfizetési ára negyedévre négy korona, a Politikai Ujdonságokká és Világkrónikával együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanígy megrendelhető a Képes Népnap, legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 80 fillér.

○ **A vér.** (Irtó *Forgács* Ambrus.) Egy ismeretlen fiatalember novelláit tartalmazza ez a könyv. A novellák témái érdekesek, amelyeket aztán egyszerűen, de a mellett színesen és érdekesen mond el a szerző. Biztató kezdetnek tekinthetjük ezt a könyvet, amelynek vannak ugyan hibái is. A könyv ára 2 korona.

SPORT.

• **Ebversenyek.** Az Országos Magyar Ebtényező Egyesület szeptember 1-jén tartja meg egy kontinentális, mint az angol vizslák országos közlőversenyét, szeptember 2-án pedig vadász vizslaverenyek lesznek az egyesület védnöke József Ágost főherceg nagy-surányi vadászterületén. Az egyesület elnöksége és választmánya felhívja az érdeklődőket, hogy adják le a versenyekre nevezéseiket. A versenyeken nemcsak az egyesület tagjainak birtokában lévő vizslák vehetnek részt, hanem bármely magyar honpolgáré és az országban állandó lakhellyel bíró idegeneké is. Nevezési ivaik, ugyiszintén vizslavereny szabályzatok kaphatók az Egyesület titkári hivatalában (VII. ker. Károly-körút 5.) d. u. 5-6-ig, ahol minden, a versenyekre való felvilágosításokat készséggel adnak.

• **Alagi löversenyek.** Elsővel kezdődött és szép nyári estével végződött a mai, második verseny nap, melynek kevesebb szenzációja volt Alag akármelyik eddig eldött é idei versenynapjánál. Az egyes futások programj szerint folytak le, győztek a favoritok s nyertek a papíron számított, legfeljebb egy pisztoly-durrnás és egy lóhalál volt az, ami különösebb figyelmet érdemel. A szegény *Winifred* elbukott az akadály-versenyben s mivelhogy lábát törte, egy kegyelemgolyóval kioltották életét. Ezalatt pedig győzött az Evanthia-akadályversenyben *Jerome*, egy akadályokon még nem futott ló, olyan stílusban, mely a legszebb jövőt biztosítja a szép mennek a steeplechase pályán. Szép volt ma különben a kétéves versenyért vívott finish; az életre-halálra küzdő négy ló közül végül *Cunctator* és *Naughty Girl* érkeztek be holtversenyben elsőnek. Szemere százados, az amerikai lovagiásárról ismert jeles ulrovas, két versenyt nyert igen nagy fölénnyel, *Dorával* és *Primával* s érdekes a megemléstésre, hogy maga az angol Brooke is amerikai lovaglással győzött az első versenyben *Cordiall*.

A részletes eredmény a következő:

I. **Handicap.** Díj 1200 korona. Távolság 2000 méter. Baró Morpurgo A. *Cordialja* (Brooke) első, Gróf Andrassy T. *Antaja* (Horthy) második, Dr. Haber L. Györgytallérja (Eltz) harmadik, azután *Viveur*, *Karikaosapás*. Totalizátor: 10: 34. Helyrefogadások: I. 50: 92. II. 50: 82.

II. **Eiadók versenye.** Díj 1000 korona. Távolság 2400 méter. Gróf Wenckheim D. *Esztelenje* (Pieller) első, Dr. Haber L. Tedd meg nekem (Eltz) második, Geist G. *May's Slave* (Krause) harmadik, azután *Oiga*. Totalizátor: 10: 18. Helyrefogadások: I. 50: 86, II. 50: 60. Győztest 1800 koronáért gróf Orsich P. főhadnagy vette meg.

III. **Evanthia akadályverseny.** Díj 8000 korona. Távolság 4000 méter. Ij. Dávid *Jerome* (Rosack) első, gróf Esterházy L. Gubernator (Csompora) második, gróf Orsich P. fh. *Kontárja* (Hosszu) harmadik. Azután: *Részes*, *Switcher*, *Winifred*. Totalizátor: 10: 33. Helyrefogadások: I. 50: 88, II. 50: 152.

IV. **Morny gátverseny.** Díj 1200 korona. Távolság 2400 méter. *Jankovich-Bésán Gy. Doraja* (Szemere) első, gróf Schönborn F. *Ma petite* (Eltz) második, báró Szentkereszty P. *Peninsularja* (Tulajdonos) harmadik. Totalizátor: 10: 29.

V. **Kétévesek eladó-versenye.** Díj 1200 korona, távolság 1200 méter. Mr. Brooke *Naughty Girl*-je (Nyáray) és gróf Orsich *Cunctator*-ja (Opatovsky) holtversenyben első, gróf Bathány E. *Fakati*-ja (Köling) harmadik. Azután: *Roulade*, *Edes*. Totalizátor: 10: 32. 10: 19. Helyrefogadások: I. 50: 136. II. 50: 106.

VI. **Vistorony-díj.** Díj 1500 korona, távolság 1400 méter. Jóny N. *Prímá*-ja (Szemere) első, Mr. Brooke *Contremineur*-je (Brooke) második, baró Morpurgo *Mystery*-je (Eltz) harmadik. Azután: *Adriano*. Totalizátor: 10: 20. Helyrefogadások: I. 50: 62. II. 50: 92.

Holnap nyer befejezett a második nyári meeting. A nap programja az eddigiekénél is érdekesebb sportot ígér. A főszámat a 3000 koronás szentendrei gátverseny képezi három éves lovak számára. Tekintve, hogy igen jó klasszisu lovak vannak a versenyre kötelezve, bizonyára szép letolyásu lesz és érdekes finishben gyönyörködhetnek majd a sportsmanek. A nevezettek közt klassziszra kiemelkedik *Biri*, kérdés azonban, fog-e biztosan ugrani. Ha ugrási talentuma van, úgy a díjat el se lehet tőle venni. Ellenfele lehet *Rikkants*, mely állítólag jobban ugrik, mint *Girigáré*, számolniuk kell azonban a Geiszt-istálló kiküldöttjével, *Mr. Johnnal* is.

Szép verseny lesz a nyári akadály-verseny is, melyben *Tudor*, *Bohème*, *Csehi* és *Küllönc* találkoznak. *Dorát* nem várjuk a starthoz és így a verseny kimenetelét *Tudor* és *Bohème* közé helyezzük.

A napot eladóverseny nyitja meg, melyben *Garany* és a *Haber-istálló* kiküldöttje indul a legtöbb kilitással.

A háromévesek eladóversenyét talán *Előre II.* nyeri meg *Nyakas* ellen. A Szentendrei gátverseny és a nyári akadály-verseny esélyeit fentebb beszéltük meg. A kétévesek versenyében *Minerva* a tipünk, melyre *Boba* és a *Bonavista* csikó *Assat* lehet veszélyes.

A Zárhandicapra a teher elosztás igen sikerült! Választás esetére *Joke* bírja a bizalmunkat, mellette figyelmet érdemel, ha itt indul, *Garany* és *Dijnok*.

Tipjeink a következők:

I. *Garany—Haber-istálló.*

II. *Előre II.—Nyakas.*

III. *Biri—Rikkants—Mr. John.*

IV. *Tudor—Bohème.*

V. *Minerva—Assat.*

VI. *Garany—Joke.*

• **Karlsbadi löversenyek.** Holnap futják a meeting legértékesebb díját, a 30.000 koronás *egerlandi díjat* Különös érdekességet fog közölnöni a versenynek *Ladon* indulása, míaltal ez a futam nagy szenzációja lehet a szezonnak, mert a németek két nagy klasszisu kétévesével fogja erejét összemérni. *Nordlandfahrer* és *Eccola* a két német aspiráns; mindkettőnek figyelemreméltó a formája, de különösen utolsó home trialjuk a legnagyobb mértékben elégitette ki gazdájukat.

Vestal Virgin	lov.	Adams
Ladon	"	Wilton
Ajax	"	Jones
Tubereuse	"	Dogget
Helena	"	Southay
Gyalár	"	Gray
Count Moritz	"	Taral
Eccola	"	Martin
Nordlandfahrer	"	Smith

A mi lovaink közül *Ladon* verhetlennek látszik. Győzelme csak egészség kérdése. Ha a róla terjesztett hír, amely szerint ködhögne, alaptalanak bizonyul, úgy nehéz lesz tőle a díjat elvenni 4 kg. poenalitása dacára. Legveszélyesebb ellenfele *Tubereuse*. *Count Moritz* formája nem elég magas, hogy *Ladonra* vesztélyes legyen. Ha valamelyik ló győzelmet kessé teheti, úgy azt leginkább a még sötét *Gyalártól* várjuk, amelyről igen jó híreket halunk. A többi csak statisztika. A németek közül *Nordlandfahrernek* adjuk a jobbik esélyt. A nap többi futamára megbeszélésünk a következő:

Eladóverseny nyitja meg a napot. Ha indul *Pompador*, ő lesz a győztes, helyre *Waterloonak* is van esélye.

Az Aichi gátversenyben jó esélyvel indul *Isalco* és *Schneefink*.

A napnak másik főszáma egy államdíj, a *Franzensbadi-díj*, melynek kimenetelét *Diadal* és *Patron* közé helyezzük.

A kétévesek handicapja szerény dolog lesz. Talán *Latourdic* lesz a győztes a top weight *Helena* ellen. A *Schlossberg* akadály-versenyben magas súlya dacára *Baltavár* bírja bizalmunkat, mellette *Pavolin* és *Suada* érdemelnek figyelmet.

Tipjeink a következők:

I. *Pompador — Waterloo.*

II. *Schneefink — Isalco.*

III. *Diadal — Patron.*

IV. *Ladon — Gyalár — Tubereuse.*

V. *Latourdic — Helena.*

VI. *Baltavár — Pavolin.*

• **A karlsbadi és alagi löversenyek eredményét** a leggyorsabban és legmegbízhatóbban a Telefon Hirmondó után tudhatja meg a sport-közönség, mert a Hirmondó kiküldött tudostojának telefon-jelentése alapján közvetlenül a versenyek után két futamunkint részletes jelentést olvastat fel. A verseny eredmények felolvasására *kétszeres riadójellet* hívja fel előzetőket figyelmét a Telefon Hirmondó.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A Kuria másodolnőke nyugalomban.** *Czorda* Bódog, a legelső bíróság másodolnőke, amint értesülünk, megrongált egészségi állapotára való tekintettel, nyugalomba vonul. Julius elsején kezdte meg két hónapra terjedő szabadságidejét, amelynek elteltével már nem tér vissza a Kuriához. *Czorda* Bódog távoztával a magyar igazságszolgáltatás egyik kiválóan nagytehetségű, buzgó oszlopa válik meg a Kuriától, amelynek büntető osztályát évek során át vezette.

§§ **Szűnet a járásbírósnál.** Dr. Haupt Albert, itélőtábi bíró, a budapesti büntető járásbírósg vezetője holnap kezdi meg nyári szabadságidejét. Távozlata alatt dr. Wiener Sándor büntető járásbíró vezeti a hivatalt.

§§ **Ügyési megbízott lehet-e képviselőjelölt?** Egy felemerült esetről kitolyólag érdekes s elvi jelentőségű kérdésben fog dönteni nemsokára a minisztertanács. dr. Szalay József orosházi szobagabrió szabadelvű-párti programmal felépített képviselőjelöltnek. Ámde az 1899. évi XV. t.-c. értelmében, mely szerint köztisztviselő hivatali állásának megtartásával képviselőjelölti fel nem léphet, *Szalay* drnak le kell mondania állásáról annyival is inkább, mert az idézett törvény 266. §-a világosan kimondja, hogy szolgabírók, fősolgabírók nem választhatók meg képviselő-

lőnek azon kerületben, melynek területére hatáskörük egészen vagy részben a választás idejében vagy az azt megelőző három heti időben kiterjed. Ugy de dr. Szalay ügyészségi megbízott is s most már az a kérdés, hogy ez a minősége összeférhetetlen-e a képviselő-jelöltséggel? Dr. Szalay József, nehegy később kifogásokra adjon okot, amint az *Ügyvédek Lapja* — írja — maga vetette fel ezt a kérdést, amelyben a minisztertanács fog elvi jelentőségű határozatot mondani.

§§ A bigámia vádolt lord. Londonból jelentik: A bigámia vádolt Russel lord 2-án jelent meg Londonban a lordok háza előtt, mely az ő bigámia-ügyében egyedül illetékes döntő fórum, minthogy ő Anglia peerje. A felsőháznak különben gyéren látogatott piros szőlygőn és alkalmalmal mintegy száz lord foglalt helyet. Jelen volt több alsóházi tag is s egy csomó peerdáma, mert az ügy nagyon érdekelte az aszsonyokat. De mikor a szigoron tekintetű lordkancellár fekete talárjában és fekete selyem sikkjában megjelent, melyet az angol bírák csak akkor tesznek föl, ha halálos ítéletet mondanak ki, minden nem odavalónak el kellett hagyni a termet. A lordkancellár helyet foglalt a hatalmas gyapuzsákon s megparancsolta a huissiernek, hogy „találja“ meg ő lordságát. Nem sokáig kellett keresnie, mert Russel ott állt a huissier mögött. A lordkancellár megparancsolta a huissiernek, hogy a lordot „tegye fogságba“ s jelenjék meg vele a korlát előtt. A lord előlépett s mélyen meghajolt a gyapuzsák előtt, azután a lordkancellár parancsából fölolvasták a vádiratot s megkérdezte a grófot, hogy van-e rá valami válaszolni valója. Alázatosan határidőt kért válaszána beadására, mire a kancellár augusztus 6-át jelölte ki.

Nyiltér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógymód rendkívül sikerrel alkalmazva köszvény, asthma, szív-, vesé-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Hatos védelem asztifedés és elismerés ellen. 12 év óta ki letti próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének

Dr. KOVACS J. egyet. orvosnak (Homopatia) rendelőintézete van

Budapest, V. Ker., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.

Betegeket intézetben kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymóda.

Szt.-Lukácsfürdő
gyógyfürdő
BUDAPEST, BUDA.

Rohitsi

TEMPER **FORRÁS** **FORRÁS** **FORRÁS**

FŐRAKTÁR
BUDAPEST
Köfessan József

Budapest, V. ker. 12. szám.

A Rohitsi savanyúvíz mint gyógyszer feltűnőhatatlan hatású gyomor- és bélbántalmak, az ivarszervek hurutjainál máj- és lépajánál, de különösen váltóállamál.

A Tempel forrás borsos vízgyűjtésű kútvidéket a Szt. Lukács forrásban kizárólag ivókúrára használhatók.

Savanyúvíz

Lábizzadás,

kipállott és kisebesedett viszkető testrészekre, ótvár, sömör és bőrhámítás ellen legjobbnak bizonyult eddig

Erényi-féle „Ichtioi-Salicyl“

Arca 3 koronás üvegtartályban, szabadalmazás. Fő-
raktár: Török József, Király-utca 12. szám.

Nagy magyar és német irodalmi műveknek magánosok részére, szerleltetés mellett való eladásának közvetítésére

alkalmas ügynökök

igen előnyös feltételek mellett fölvetetnek.

Ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek „A. Z. 1000“ sz. alatt.

Leghatásosabb
VASSZ

Guber Forrás arzénos víz

vérzegénység, női betegségek, ideg- és bőrbetegségek stb. ellen.

Kapható az összes Savanyúvíz-üzletekben, gyógyszerár- és drognériakban.

MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága

Vagyon 1900. december 31-én

1,687,840,168.54 frank.

Biztosítási állomány 1900. december 31-én

5,914,496,829.12 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, IV., Károly-körút 26.

Megnyitott az új
hidegvizgyógyintézet
a Szt.-Lukácsfürdőben.

Hidegvíz-gyógykezelés, hőlegfürdők, hideg-, meleg- és gőz-szuhanyok, villamos iv- és iszál-lámpa-fényfürdők, masszáz, gyógytorna, nap- és légtüdők. Állandó orvosi felügyelet.

A vizsgyintézetrel együtt használható a nagy gyógyvíz uszoda is.

A berendezés tökéletessége és szépsége a legmagasabb igényeknek megfelel.

Délután 5—7-ig díjmentesen megtekinthető.

**Glycerin
Belli-Szappan**

a bőrt fehérit,
puhítja és finoman tartja

F. A. Sany RA és Társa, Bécsben

(Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Legujabb.

A pápa a kongregációkhoz.

Róma, július 6.

A pápa június 29-én levelet intézet a szerzetes rendek és vallásos intézetek főnökeihez és levelében kiemeli, hogy ezeknek az intézeteknek a harcos korszakában, amilyen a mostani, a körültekintés és szeretetteljes gondoskodás különös bizonyítékaira van szükségük a pápaság részéről. A pápát fájdalmasan sújtja a megbántások keménysége, melyek legutóbb a vallásos rendeket és intézeteket néhány nemzetről részéről érték. Az egyház is sajnálja ezeket, mert eltekintve attól, hogy az egyházat jogában érzékenyen megsértették, ez nagy kárt is jelent működésére nézve. Aki a papokat vagy szerzeteseket támadja, az megtámadja az egyház személyiségét. A pápa emlékeztet arra, hogy semmi kísérletet sem mulasztott el arra nézve, hogy ily méltatlan üldözést feltartóztasson és ezeket a nemzeteket épp oly súlyos szerencsétlenségtől megmentse.

De hasztalan reméltük — így mondja tovább a levél — hogy panaszaink meghallgatásra találjanak. Eppen ezekben a napokban egy vallásos értelem által különösen kiváló népnél, mely iránt a pápa egészen különös gondoskodást tanusított, kivételes törvényeket fogadtak el, melyekkel szemben a pápa néhány hónval ezelőtt felemelte óva intő szavát. Kötelessége nevében és jeles elődei példájához híven a pápa a legünnepélyesebben elveti ezeket a természetes és evangélikus joggal és az egész hagyományjal ellenkező törvényeket. Ezek a törvények ellenmondásban állanak az egyház abszolút jogával is, hogy vallásos intézeteket kizárólag az egyház védelmére alapítson.

A pápának az a kívánsága, hogy a vallásos rendeket és intézeteket megerősítse. Ama törvények igazi indító oka az egyház elleni gyűlölet; valódi

oélja Krisztus éltető tevékenységét a társaság köréből kiirtani. A pápa a rendekhez tartozó férfiaknak és nőeknek dícsérettel adózik és kiemeli, hogy éppen az ő érények azok, amelyekért őket üldözik. Utal azokra a nagyszámu különféle intézményekre, melyeket szerzetesek alkottak meg és a melyeket most mindenütt minden jó polgár ád és méltatja különösen a vallásos társaságok nagy érdemeit, amelyek oly buzgón követik az ő kívánságait, még végtelen szenvedések, sőt életök árán is, mint azt a legutóbbi kínai zavargások alatt is bebizonyították. Hogy a szerzeteseket bátoraságukban erősítse, a pápa kiemeli, hogy a század legkiválóbb férfiai között is nincs hiány elfoglaltan szellemekben, akik felemelkednek, hogy a szerzetesek műveit dícsérjék és azoknak sérthetetlen polgári jogait és mint katolikusoknak még sokkal inkább érthetetlen szabadságát védelmezzék. Ha Isten ezeket a szenvedéseket megengedi, ez azért van, hogy a léleknek, mely a megsokkott nyugalomban nem ritkán elszibadt új erőt adjon. A pápa ezért felhívja a szerzeteseket, hogy kettőzött buzgósággal éljenek a hitnek, az imádságnak és a szent cselekedeteknek. Emlékezzenek meg azokról a példákrol, melyeket elődeik épp oly szomorú időben adtak, mint amilyenek a mostaniak. Hogy a mostani gyenge, romlott társadalmat felemeljék és megtisztulva visszavezessék Üdvözítője lábához, oly férfiakra van szükség, akik nagy érényekkel és apostoli szívvel vannak felruházva. Legyetek ti ilyen férfiak! A felebaráti szeretet érzelmét szilárd és méltó, de egyuttal szelid és elnéző magatartást parancsol a szerzeteseknek. Emlékezzetek — így végződik a levél — a magasatos szavakra: Vince in bono malum és ismételjétek Krisztussal: Pater, dimitte illis! Istenben keressétek erőteket. A pápa veletek van és veletek van az egész katolikus világ.

TÁVIRATOK.

Berlin, július 6. A Börsencourir jelenti: Kaufmann Gusztáv volt városi tanácsos megválasztása berlini polgármesterré nem nyerte meg a királyi megerősítést.

Berlin, július 6. A marokkói követség, mint a Norddeutsche Allgemeine Zeitung jelenti, ma déiben látogatást tett báró Richthofen külügyi államtitkárnaál, aki a látogatást délután viszonzta. Holnap déelőtt a követség ünnepélyes kihallgatáson lesz a császárnál a potsdami kastélyban és azután részt vesz ő felségeik reggelijén.

Páris, július 6. Waldeck-Rousseau miniszterelnök a kamarában, Monis igazságügyminiszter a szenátusban felolvasta azt a dekretumot, amellyel a parlament ülésszokat bezárják.

A khedive Stambulban.

Konstantinápoly, július 6. Az egyiptomi khedive ma El-Machrusa nevű yachtján ideérkezett és azonnal a Yildiz-palotába ment, hogy a szultánnal tisztelegjen.

A szerbiai választások.

Belgrád, július 6. A kormány hozzájárulásával megállapított kompromisszum-listák szerint a legközelebbi választásokon 130 mandátumra 95 radikálist és 35 haladópartit állítanak fel kormányjelöltekül. E kompromisszumos listákkal a választásokon előreláthatólag a független radikálisok és a liberálisok fognak szemben állni.

Francia tengerészeti hadgyakorlatok.

Páris, július 6. A tengerészeti gyakorlatok első két napjáról jelentik: Az e hó elején Algirból tengerre szállt A hajóraj megütöközött a B. hajórajnak az Atlanti oceanból jövő könnyű hadosztályával megsemmisítette azt és azután Alicante közelében sikeres ütközetet vívott a B hajórajjal, de nem tudta megakadályozni a B hejóra egyesülését a vele szövetséges C hajórajjal, mely Korsicából jött és ezért kénytelen volt B és C hajórajok egyesült hadereje elől visszavonulni. Más részről a A hajóraj egyesült az északra jövő D hajórajjal és valószínű, hogy a két hajóraj most már most már meg fogja kísérelni, hogy a két ellenséges hajórajjal érintkezésbe jusson és végleges akcióit kezdjen. A tengerészeti minisztériumhoz érkezett jelentések megerősítik a Gustav Zede tenger alatt járó hajó sikeres működését, mely Ajaccio mellett torpedókkal lötte a Charles Martel páncélos hadihajót.

A kínai bonyodalom.

Yokohama, július 6. A zavarok Mandzsuriában tovább terjednek. Egy csapat lázadó kínai átkelt a Jalu-folyón, a koreai csapatok azonban visszavetették, miközben a kínaiak 12 embert vesztettek. A koreai császár megültozta, hogy a koreai gárdát japáni fegyverrel fölszereljék.

Az orosz középiskolák.

Pétervár, július 6. A hivatalos lap közli a következőket: A középiskolák újjászervezésére kiküldött bizottság befejezte munkálatait. A kidolgozott terv szerint a fő-középiskolák újjászervezése 1905-ben fog keresztülvitetni. A terv szerint a középiskola általános típusa egy hatéves tanulmányból áll. A görög nyelvi lesz kárva, a latin nyelvet pedig csak a felső négy osztályban fogják tanítani. E helyett behozzák a természettudományokat, két modern nyelvet és a homiméneket oktatását, az orosz-, ugy az általános irodalmat, a matematikát pedig alapsabban fogják tanítani. Az általános típusa alól kivételt képezhetnek az olyan iskolák, amelyek nem kizárólag államköltségen tartatnak fenn. A cár megvizsgálta a bizottság által kidolgozott tervezetet és alismerte szükségét annak, hogy a tanulók nevelésére és az iskolai fegyelmre különös gond fordítsanak, továbbá, hogy a tornatanítás, nemkülönben a katonai és testgyakorlatok tanítása kiterjesztések és hogy játékok, kirándulások és séták s — ahol lehet — kézimunkák tanítása is behozassanak. A császár helyeselte, hogy öt városban, nevezetesen: Péterváron, Moszkvában, Kievvben és Dorpatban, egy-egy klasszikus gimnázium maradjon fenn. A bizottságnak ezt a jelentését néhány középiskola gondnokainak s pedagógiai tanácsosainak adják ki véleményezés végett és végleges döntés céljából felterjesztik a szent zsinat főprokurátorához, a pétervári metropolitához és azokhoz a miniszterekhez, akiknek tárcájához az illető iskolák tartoznak. E személyek és hatóságok határozatait a jövő télen a közoktatásügyi miniszter törvényhozásilag keresztülvizsi. A reformok némelyikét a jövő tanévben már behozzák az első osztályokban. A cár a közoktatásügyi miniszter jelentésére sajátkezűleg ezt írta: „Remélem, hogy ifjúságunk vallásos és erkölcsi nevelésének megerősítésére is komoly figyelemmel lesznek.”

Az argentiniai zavarok.

Buenos-Ayres, július 6. A pénzügyminiszter lemondását ellogadták. A kormány üzenetet küldött a kongresszusnak, amelyvel visszavonja az adósság egyesítéséről szóló javaslatot. A *Nacion* című lapot betiltották.

A pestis.

Szóna, július 6. A Konstantinápolyban előfordult pestiseselek alkalmából a vesztegzári intézkedéseket szigorították és az utasok belépését Törökországból Hebibesevo és Burgas állomásokra korlátozták. Most már a keleti fűtárvonalat is vesztegzárnak vetik alá.

Konstantinápoly, július 6. Az egészségügyi tanács elhatározta, hogy felhívja a városi prefekturát, hogy a város összes kerületeit, különösen Galatát orvosi felügyeletnek vesse alá és pestis-kórházak felállítását sietesse.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, július 6. A malmok már ma részben csökkentették üzemüket s közös meggyezésessel ki akarják mondani az általános üzemredukcióit.

Belgrád, július 6. A szerb hajózási társaság az orosz fekete-tengeri gőzhajós társasággal kartell kötött, amelynek értelmében bizonyos megállapított álmásokon a kölcsönösen kirakott árukat átszállítják és tovább viszik.

Berlin, június 6. Noha a valuta-árfolyamok ma ismét rohamosan hanyatlottak, a tőzsde mégis nyugodtabb volt; különösen bankrészvények állottak meglehetősen szilárdan, ellenben az argentinakban erős volt az ajánlat. A 4%-os kölcsön 9-1, az 5%-os 5, a 4 1/2%-os belső kölcsön 5-4, a 4 1/2%-os külföldi 5 1/4-et vesztett. Ezek a hanyatlások a londoni magasabb jegyzések következtében később részben megtérültek.

Bécs, július 6. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Az a remény, hogy a vetések állása Magyarországon a június második felében beállott kedvező időjárás következtében lényegesen javulni fog, nem teljesedett. A magyar földművelési minisztérium jelentése szerint rosszabbodás állott be, ami ugyan nem nyom sokat a latban, mert buza és árpa 200,000, rozs és zab 100,000 métermázsával ígér csak kevesebbet s ez a csökkenés elenyésző ahhoz a nagy mennyiséghez képest, amire az aratás eredményét becsülik. Miként Magyarországon, ugy más nagyobb termelő országokban is, nevezetesen Francia- és Oroszországban, ahonnan újabb időben panaszok hallatszanak, csökkentek az aratási kilátások. Észak-Amerikából egyre kedvező hírek érkeztek s a termés legnagyobb részét már betakarították; a tőli vetések az Egyesült-Államokban a várakozáson felül jól állnak. Az árak az északamerikai piacokon e héten lényegesen gyöngültek s ennek hatására az európai gabonapiacokon az irányzat általában lanyha lett. Berlin jelentékeny gyöngülést jelentett. Angolország nem annyira; Párisban a szilárd irányzat hanyatló

árfolyamokat idézett elő és buza 20 fillérrel maradt hátrányban. Az itteni piacok a külföldi helyzetre nem voltak tekintettel; a hét második felében az irányzat hanyatló volt, a magyar földművelési minisztérium jelentésének közzététele után a hangulat kedvezőre fordult, a legutolsó két nap alatt pedig határozottan szilárd volt az irányzat. Oszai rozs, amelynek árfolyama 7.5-re esett, ma 7.22-en állott, tehát 10 fillérrel magasabban, mint a múlt héten, buza ellenben 2, zab 5, tengeri 4-7 fillért vesztett. Kötötték: Buza őszre 8.29, zab őszre 6.59, tengeri július—augusztusra 5.54, szeptember—októberre 5.73, május—júniusra 5.30—5.32, repace augusztus—szeptemberre 13.25—13.35 korona.

A készárúk piacán a héten az irányzat az üzlet teljes pangása miatt lanyha volt s az árak átlag 10 fillért vesztettek, a mai heti tőzsdén már valamivel szilárdabb volt a hangulat. Buza 5 fillérrel olcsóbb lett, mint aminő volt a múlt héten és ezen az alapon a többek közt eladottak:

Győri 1700 mm. 78.5 kg. és 1000 mm. 78 kg., 1100 mm. 76.5 kg. 7.90 K. három hónapra Győrből, 75.8 kg. 7.80 K. Győr, 77 kg. 7.62 1/2 K. Bicskeről, 78 kg. 8.27 K. Bécsből, 77 kg. 7.70 K. és 79 kg. piros 7.90 K. Szeredről. Rozs 7-7 1/4 fillérrel olcsóbb; csak idei áru került eladásra, Juliusi készlet 6.35 K. Debrecen, 6.80 Nagy-Károly, 7.30 K. Kőbüköt, 7.70 K. Marocheg, a jövő hét végére 7.25 K. Pöstyénből, 500 500 mm. a jövő hétre 7.60 k. Gänserndorfból; tengeri 5.65-7.—k. 5 fillérrel gyöngébb, zab 10-15 fillért vesztett, magyar zab minőség szerint 7.75-8.10 k. Lisztben az üzlet majdnem teljesen stagnált s vásárlási kedv egyáltalán nem mutatkozott; a malmok, amelyek üzemüket le akarják szállítani (a számottevő malmok tulajdonosai ma gyűlést tartottak és elhatározták az üzemcsökkenést), előzetekenséget mutattak és az árakból 40 fillért engedtek, de ez nem volt képes vásárlást előidézni. Korpában az irányzat lanyha.

New York, július 6. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben — (8 1/2). júliusra — (8.53). Októberre — (7.64). New-Orleansban helyben — (8 1/2). — Petroleum: Stand white New Yorkban 6.90 (6.90). Stand white Philadelphian 6.35 (6.35). Refined in Cases 7.90 (7.90). Credit Balances at Oil City 1.05 (1.05). — Zsír: Western steam 8.35 (8.35). Rohe és Brothers 8.90 (9.—). — Tengeri irányzata tartott. — Juliusra — (49.7 1/2). Szeptemberre — (50.2 1/2). — Okt.—re — (—). — Buza irányzata gyenge. — Piros oszi helyben — (74.1/2). Juliusra — (72.9 1/2). Szeptemberre — (71.1/2). Októberre — (72.1/2). Dec.—re — (73.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/4 (1.1/4). — Kávé: air Rio 7. sz. — (—). — Juliusra — (—). Októberre — (—). — Liszt: Spring Wheat cears 2.75 (2.75). — Cukor: 3 1/2 (3 1/2). — Olaj: 28.14 (28.14). — Rész: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 6. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata gyenge. Juliusra 64.1/4 (65.1/2). Szept.—re 65.1/2 (66.1/2). Tengeri irányzata tartott. — Juliusra 45.1/4 (46.1/4). — Zsír: Juliusra 8.57 (8.42). — Szeptemberre 8.65 (8.57). — Szalonna short clear 8.30 (8.25). — Sertészsír: Juliusra 14.— (18.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Keziratokat nem adunk vissza. —

P. Z. Sohse bosszankodik, ha azt mondják, hogy csupán a divat kedvéért számítja magát az idegesek közé. Mindenesetre használjon kurát, aztán ha meggyógyult, ráér a vádaskodók cáfolására. Mert tévedés az, hogy az idegesség modern és divatos nyavalya és semmi egyéb. Az idegesség bizony nem mai keletű baj. Krisztus előtt, erről Laufenauer tett említést, Hippokratés már ismerte az idegességet. A római orvosok közül Celsus a nők idegességét nagyon jól leírta, persze mindakét orvosiró a bántalom eredetét illetőleg a lehető legfurcsább teóriákat állította fel, miert is Galenus, ki másfél századdal később élt, nagyon kicsinylőleg nyilatkozik elődeinek tudományáról és többek között találon megjegyzi, hogy a hisztéria előfordul férfiaknál is. De a nem orvosirók munkáiban is szó van már idegességről; Plato az ideges, nervosus emberekről tesz említést munkáiban. Különösen az ó-kori történelem említi egynehány, nagy szerepet játszó, ideges ember nevét. Alkibiades, mikor Sokrates beszédeit hallgatta, szivdobogást kapott. Nagy Sándor rendkívül ingerlékeny és haragos ember volt és ilyen állapotban sokszor kegyetlenkedett is. Ilyen volt továbbá Catilina, a nagy „stréber” és eselszövő és Vercingetorix, ki szentimentális nagylelkűségből még hazáját is eladta a rómaiaknak. A római eszázadok közül is igen sokan voltak idegesek: Augustus, kit rabszolgája, Musa gyógyított meg hidegvíz-kurával, miert is lovagá ültette; a fau-

tasztikus természetű Tiberius és a nyughatatlan Hadrian. Ezekből a példákól is látható, hogy az idegesség oly régi, mint az emberiség. A középkorban uralkodó tudatlanság és vallásos fanatizmus valóságos melegálya volt az idegességnek annyira, hogy akkor valóságos idegbetegségi járványok fordultak elő. Németországban 1374-ben Aachenben, majd később 1418-ban Strassburgban uralkodott ilyen ragadós idegbaj-járvány, melyet az akkori írók Szt.-János és Szt.-Vitus táncának neveztek, s mely nem volt egyéb, mint a mai ideges chorea, vidatanc; csak hogy járvány módjára százakat és százakat lepott meg egyszerre. Az aacheni jeleneteket a régi írók következőleg írják le: Harminecan-nyegenven, férfiak és nők vegyesen, kört alkotva, kezökkel összefogózkodtak, s óraszámra mindaddig ugráltak és táncoltak, míg teljesen kimerülve a földre nem rogytak. Az őket környező bábész tömegeből erre többen az elaléltakat gyomruk táján kendőkkel erősen átszorították, amire magukhoz tértek s a legközelebbi rohamig semmi bajuk sem volt. Sokaknál a táncorham görösökkel kezdődött, olyanfélekkel, minők a nehézkórnál szoktak előfordulni; erre azonban csakhamar felugráltak s megkezdték eszevesztett ugrándozásukat, míg a segítséget nem alkalmazták. A strassburgi járványt az teszi nevezetessé, hogy a város utcáin áthaladó ugrándozó tömeget zenészek, fiótások, dudások kísérték, részint azért, hogy az enyhe hangzású melódia hallására dühök csillapuljon, részint azért, hogy a gyors ütemű lármas zenével hamarabb kifárasztják őket. Megtörtént azonban igen sokszor, hogy a táncolók tömege nem hogy kevesebédett volna, hanem nőtön-nőt, mert a menetet bámuló tömeg közzé hova-több több és több ártatlan néző is belevegült, kiket szintén ellenállhatatlanul elragadt a táncolás dühe. Strassburg város tanácsa vége is megokolta az izgalmas jeleneteket, és a táncdühöt meglepettetek a várostól nem messze fekvő Szent-Veit kápolnájába szállította, ahol imádságok, füstölések és más szent szertartások alkalmazására igen sokan meggyógyultak. Idő múltán fogva Szent-Veit kápolnája bucsujáróhelyévé vált mind azoknak, kik e bajban szenvedtek. Az akkori írók azt állítják, hogy a baj rendkívül ragadós volt, agok és gyermekek, férfiak és nők egyaránt megkapták. Igen sokan meggyógyultak, mások ellenben rohamos ugrándozások köében halálosan megsértették magokat, többen a Rajnába fultak. A baj csak lassanként szűnt meg, mert 1623 körül elszórva még mindig mutatkoztak kisebb vidatanc-járványok. Az akkori időben a laikusok felfogása az volt, hogy a táncolókat az ördög és a gonosz szellemek szállították meg, s ehhez mérten néha kegyetlenül bántak el velök. Szerenésések voltak mindenesetre azok, kiket imádkozás, bójtölés s más egyéb vallásos szertartásokkal iparkodtak meggyógyítani. Az orvos-tudomány azonban már abban az időben is helyes uton járt; Paracelsus, az akkori idők leghíresebb orvosa kijelentette, hogy a vidatancot nem gonosz szellemek idézik elő, vagy mint némelyek szerették hinni, a szentek, hanem, hogy az valóságos testi betegség. Paracelsus ugyanis azt hitte, hogy a vidatanc vérbetegség, azt tanította, hogy vannak erők, amelyek nagyon osiklandóak, s így nevetést idéznek elő. Ezért a vidatancban szenvedőket elzárással, bójtöléssel, vagy hideg vízbe való mártással gyógyította. Ha mostani ismereteink szemüvegén át nézzük a középkori vidatanc-járványt, azt kell mondanunk, hogy az nem volt egyéb, mint a ma ismert s előforduló chorea vagy mint ma is nevezüik, vidatanc, vitus-tánc. Az ideges chorea ma is oly ragadós, mint a középkorban volt; kisebb chorea-epidemiák még mindig fordulnak elő magánosan fekvő elzárt falvakban, zárdákban, iskolákban. Hogy a chorea-járványok mai nap oly nagy arányokat tesznek, mint akkor, az orvosi ismeretek haladottságának és a helyesebb közegészségi intézkedések tulajdonitandó. Dühöngött még a középkorban több ideges is ragadós népbetegség is, mint az olaszországi tarantizmus, a hisztéria, a convulsionarismus járványa. Ma már helyes intézkedésekkel elejét vehetjük az idegesség nagyobbat impetusának, ezért helyesen teszi, ha nem hanyagolja el a dolgot és ideg orvoshoz fordul.

Jegyző. Méltóságosk a kérvényét dr. Ruffy Pál orsz. képviselőhöz (VIII. József-kort 58.) küldeni.

Dr. P. A. Szentcs. H. F. orsz. képviselő IV. Kaplony-utca 5. sz. a. lakik. A többire nézve csak ő adhat felvilágosítást.

F. B. Budapest. Róka Pál, VIII. Szentkirályi-utca 6. Özv. Szabados Károly VII., Nagymező-utca 26. Most nyáron is tanulhat náluk.

S. S. Csőr. Méltóságosk a Mária Dorothea-egyesülethez fordulni, VIII. Orcy-ut 16. címmel, az követtit megbízható francia bonneokat.

Lajos Szabadka. A fegyverzetért 12 koronát, a kincstári élelmészért 240 koronát, a ruházatért 96 koronát kell fizetni.

M E S E

Egér Mátvás.

A Mátvás hajdu mindig ott állt a vármegyeház kapujában. A bajusza úgy ki volt pödörve, mintha arra használta volna, hogy a pipáját szurkálja meg vele. Fényes csizma volt a lábán s annyi sujtás a mellén, hogy a király inasának sincs több.

Boldog ember is volt Mátvás, mindenki szerette s bántani se merete senki addig, amíg meg nem történt vele a következő szerencsétlenség.

Ugy esett a dolog, hogy amint Mátvás egyszer csöndesen pipázgatott a megyeház előtti lócán, hirtelen valami zörgés ütötte meg a fülét.

— Ejnye — gondolta — mi lehet az?

Hátranézett, de semmit se látott. Kis várta megint „valami cincogásfélét hallott. A pad alá nézett s uram fia! egy kicsiny, fehér egeret látott meg a lóca alatt. Az egérke nem volt nagyobb, mint a hüvelykujjam s olyan rózsaszínű szája volt, mint a fehér cicáknak.

— Nini — gondolta Mátvás hajdu — ez a fránya állat most már ide is be mert tolokodni! Majd adok én neked, adta egere! Ezt gondolta Mátvás s felállt a lócaól, óvatosan a botja után nyúlt s olyat sujtott vele az egérke felé, hogy ez ijedtében kiszaladt a lóca alól s futni kezdett. Mátvás sem volt rest s ő is utána szaladt az egérkének.

Kip-kopp, kipp-kopp, hallatszott a megyeház kapuja alatt, amint Mátvás a nagy csizma lábával az egérke után szaladt s bizonyos, hogy máig is üznő, ha a kis egér hirtelen be nem buvik a lyukába.

Mátvás hajdu egy darabig ott állt még az egérlük előtt s azt leste, hogy mikor jön már ki az állatka?

Lesheti azt Mátvás hajdu, azt gondolja kigyelmed, hogy olyan bolond az az egérke, hogy kijön a lyukából, mikor kend agyon akarja verni a botjával?

Az egérke nem is jött ám elő, hanem csak a lyuk szájáig merészkedett s onnan nézett ki villogó kis szemével s olyan haragosan nézett a hajdura.

— Mátvás hajdu, kend agyon akart verni engem. Bántottam én magát valaha? Látja, ha akartam volna, az éjjel is kirághattam volna a paszományos ünneplő ruháját, meg a sallangos forgós csákóját. Hanem ezentul majd vigyázom ám magára! — Ezt mondta a fehér egér s aztán visszabújt az odújába. Mátvás pedig elgondolkodott azon, amit az egérke mondott s így szólt magában:

— Bizony, igaza van szegénykének. Soha sem bántott engem, hát minek is akartam én agyonverni? — Hanem aztán hirtelen megint felülkerekedett Mátvásban a gonosz s így fűzte tovább a gondolatait:

— Eh mit, jobb lett volna mégis agyonverni, hogy mert ide tolokodni. Aztán még meg is mert fenyegetni engem! Engem, a főispán ur hajduját. Hát félek is én ilyen kis egérkétől, mikor nem ijedtem meg katonakoromban két taliántól sem. No, csak kerülj még egyszer a szemem elé, hitvány egérke, tudom Isten, hogy megkeserülöd!

Mátvás hajdu, kérem, kár ám ilyen nagyon haragudni. Ha tudná kigyelmed, hogy ez a fehér egérke milyen finom, hatalmas eszlából való, bizony nem legénykednék kend olyan nagyon. Mert tudja meg, kedves Mátvás hajdu, hogy az az egérke a fehér egerek országának a trónörökös, akinek a papája épp úgy uralkodik a maga országában, mint akár a burkus fejedelem a maga népe fölött.

Azalatt, míg Mátvás hajdu a lócán gondolkodott, a kis egér haza szaladt az egérkirály palotájába. Gyönyörű palota volt az. Kétszáz egér állt a palota kapuja előtt s úgy örködtek éjjel-nappal az egérkirály eléte fölött. A hatalmas palota lépcsője csupa szalonnából volt építve s a menyezérol aranyozott dióknban apró mécsék égtek. A padozat finom cukor-kockákból volt kirakva s csak le kellett hajolni az egereknek, hogy annyit nyalakodhassanak belőle, amennyit akarnak. A király pedig csokoládé-trónuson ült s még a koronájába is piskóták voltak dugdosva.

Mikor a király meglátta a fiát, elébe ment s kérdezte, hogy mi lelte.

— Oh apám, — felelt a királyfi, szörnyű dolog történt velem. A vármegyeház kapujában énekelgettem a lóca alatt, a főispán hajduja meglátott s elővette a botját és olyat sujtott felém, hogy ha meg nem ugrom, szörnyet haltam volna.

— No várj csak, — kiáltotta haragosan a király — majd megtanítatom én azt a hajdut! Küldjétek rögtön a generálisomat. Generális ur, — parancsolta a király a fővezérnek — izenje meg rögtön a háborút az egész vármegyének. Azt a hajdut pedig büntessék meg példásan azért, hogy egy ártatlan egérkét sem tud nyugodtan elnézni a nélkül, hogy gonosz szándékai ne lennének.

A generális rögtön megfuvatta a harci riadót s csakhamar tízezer egér-vitéz állott hadisorban. Nagy zenezóval indultak az egerek a csatába s harmadnapra már a vármegyeház falai alá ért a hadsereg. Ezer egérke a vármegyeház szobáiban üttött táborat az irományok között s mire éjfél lett, a sok irás között olyan pusztitást vittek véghez, hogy ember legyen az, aki egyhamar rendbe tudja szedni. A másik ezer egér a főispán ur s az alispán ur éléskamarájába vonult s úgy elpusztított ott mindent, hogy mikor reggel a szakácsné kinyitotta a kamara ajtaját, ijedtében belelépett a tejfőlös köcsögbe.

Igy álltak bosszut az egerek a vármegyén s talán még tovább is folytatták volna, ha a trónörökös így nem szólt volna:

— Generális ur, kérem szépen, ne bántsk

többé a vármegyét, hiszen az sem bántott engem. A Mátvás hajdu a bűnös s a papám is azt mondta, hogy a Mátvást kell megbüntetni. Küldje hát haza ezt a sok katonát s bizza rám a dologot, majd elbánok én Mátvással, csak tiz jó katonát hagyjon itt, a többi az én dolgom.

A generális kirendelte a tiz katonát, 6 maga haza ment a sereggel, a trónörökös pedig elindult az itt hagyott katonákkal Mátvás keresésére.

Mátvás hajdu éppen akkor kötötte fel a nagy rezes kardját, sallangos csákót tett a fejére, fölvette a cifra tarsolyát, kipödörte a bajuszát s úgy ült föl a főispán hintójára, mert a főispán urral lakodalomba mentek a szomszéd faluba. Mátvás hajdu olyan peekesen ült a bakon, mint egy kis király s már előre örült, hogy mennyire megbámulják majd a faluban.

Ezalatt az egerek elbujtak a hintó ládájában, s szép csöndesen vártak. Mire a hintó befordult a faluba, már akkor szépen sorban álltak a lakodalmások s már messziről csodálkoztak a Mátvás hajdu gyönyörű szép ruháján.

— He-he, — mondta magában Mátvás — ugy-e, hogy bántultok rajtam? Ugy-e, milyen szép ruhám van?

De amikor a hintó már a lakodalmások elé érkezett, Mátvás csodálkozóan vette észre, hogy szörnyen kacagnak rajta az emberek.

— Mit kacagnak ezek én rajtam — gondolta Mátvás s végig nézett magán.

— Ni-ni! — a Mátvás hajdu fejeteje kilátszik a csákójából — kiáltották az emberek.

Mátvás ijedten kapta le a fejéről a csákót. Azt bizony köröskörül kirágták az egerek.

— Ni-ni! — a Mátvás hajdu tarsolya olyan lyukas, mint a szita!

Mátvás nézi a tarsolyát, hát bizony azt is kirágták az egerek.

— Ni-ni! — a Mátvás hajdu csizmája szára is lyukas, a bajusza is el van rágyva, meg a paszományos dolmánya is! Köröskörül úgy kacagtak Mátvason az emberek, hogy a hetye hajdu majd meghalt szégyenében. Akkor jutott eszébe a kis fehér egér s úgy elszomorodott, hogy majd kicsordult a könnye. Hiába volt pedig a nagy szomorúsága, késő volt a bánata, mert az emberek ezután csak *egér Mátvának* csufolták a hetye hajdut, aki szégyenletében többé nem is mert fölülni a főispán ur parádés hintójára.

Lux Terka.

KÜLÖNFÉLEK.

Népdalok.

Ha te engem igazán szeretsz...

Ha te engem igazán szeretsz,
A patakon új hidat veretnél
Szép szeretőm, viólam!
Azon járnál én hozzád.
Azon járnál csókolódnai én hozzád!

R E G É N Y.

Gusztí hadnagy

Irtá: SCHNITZLER ARTHUR.

(8)

Hát mit történt tulajdonképpen? Mintha száz év múlt volna el azóta, pedig még két óra sincsen... Két órával ezelőtt azt mondták nekem, hogy ostoba fiu vagyok s el akarták törni a kardomat... Ejnye a teremtsit! Még megessik, hogy ordítani kezdek itt éjnek idején! Miért is történt mindez? Nem várhattam volna, míg mindenki eltávozott a garderobetól? És miért kellett azt mondanom, hogy fogja be a száját? Hogyan csuszhatott ki ilyesmi az én számon? Hisz én nagyon udvarias ember vagyok máskor, még egy kocsisal sem tudok így gorbászkodni. Persze, persze, ideges voltam — ezek a dolgok, melyek itt összegyűltek... a pech a játékban, a Stefi folytonos lemondó levelei — a holnap délutáni párbaj — aztán keveset is alszom az utóbbi időben, — a kaszárnyában örökösen civakodnak, — ezt nem bírja sokáig az ember!... Előbb-utóbb ugyis belebetegedtem volna. — Szabadságot kellett volna kérnem... Most már nem szükséges — most hosszú szabadságra megyek — hahá — nagyon hosszú szabadságra...

Szeretném tudni, hogy mennyi ideig fogok még itt ülni? Éjféli is régen elmulhatott már... ugy-e, hogy előbb ütötte a tizenkettőt? — Hát ez mi? Egy kocsi megy erre? Ilyenkor. Gummike-rek. Oh tudom, tudom. Ezeknek is jobb dolguk van, mint nekem. Talán a Ballert és a Berta. Érdekes, hát miért éppen a Ballert és miért éppen a Berta? — Rajta! Rajta! — A fenséges urnak szép kocsija volt Przemiszlben... azon járt mindig a városba a Rosenbergnéhez. A fenség — nagyon — kedves ember volt, igazi pajtás,

mindenkivel per-tu beszélt... De szép idők voltak azok... ámbár... komisz hely volt, nyáron olyan rettenetes hőség... egy délután három ember is fölfordult a napzurástól... A káplárom is belepusztult — milyen használható ember volt... Délután egész pörére vetkőzve hevertünk az ágyon. Egyszer csak feljön hozzám a Wiesner; éppén álmodtam. Fölálltam, kirántottam a kardomat... no, jó kis figura lehettem... a Wiesner félholtra kacagta magát... most már kapitány. Kár, hogy én is nem a huszárokhoz mentem... de ha az öreg nem engedte, nagyon drága multság lett volna — most már mindegy amugy is... Miért? Igen, tudom már; meg kell halnom, azért mindegy — meg kell halnom... Tehát? Nézd csak Gusztí, azért jöttél ide éjnek idején, ahol egy lelkem sem látsz, hogy jól megfontolt a dolgaidd... Az csupa ostobaság, amit Amerikáról beszélsz. Az is ostobaság, hogy le akarod tenni a kardbojtot. Nagyon is ostoba vagy te ahhoz, hogy valami ujat kezdjél s ha százéves leszel is s eszedbe jut, hogy valaki el akarta törni a kardodat s ostoba fiúnak mondták s te csak álltal s nem tétél ellene semmit — nem, itt nem lehet spekulálni, — ami megessett, az megessett — az is ostobaság, amit a mamaról és a Kláráról beszélsz, azok majd csak elviselnek valahogy — az ember mindent elvisel... Hogy sirt a mama, mikor meghalt a bátyja — s négy hét múlva már nem is gondolt rá — kiment a temetőbe — eleinte minden héten, utóbb minden hónapban egyszer — most pedig csak a halála napján megy... — Az én halálom napja holnap van. Április öt... Hogy vajjon Grácha visznek-e? Haha! Hogy örülnek majd a gráci férgek! — De nekem ehhez semmi közöm — törje más a fejét az ilyesmin... En nekem csak ahhoz van közöm... Igen, hogy a Ballert megkapja a százhatvan forintját — ez az egész — semmi másfelől nem kell rendelkeznem. — Levelet? Minek?... Bucsuzni? — Az ördögbeis, nem elég, ha az ember agyonlövi magát? — Hohó,

észreveszik akkor az emberek, hogy elbucsuztunk. Ha tudnák, hogy milyen mindegy nekem ez a dolog — nem is sajnálnának. Nem kár én értem... Mi öröömöm volt nekem az életemben? — Szerettem volna még megpróbálni valamit: egy háborút — de erre sokáig kellene várnom... A többi dolgokat ugyis ismerem... Hogy Stefinek vagy Kunigundának hívják-e az ilyen rongyot, nagyon mindegy. — S a legszebb operetteket is ismerem — s a Lohengrinnél is tizenkét szer voltam — ma este pedig oratoriumban is voltam — és egy pék azt mondta, hogy ostoba fiu vagyok — becsületesemre, hogy ezt mondta. Nem vagyok már kiváncsi semmire sem. — Menjük tehát haza, lassan, nagyon lassan... Nincs sietős utam. Egy pár perig még pihenünk itt a padon — hajléktalanul. — Ugy sem fekszem; már az ágyba — majd alszom még eleget. — Milyen jó itt a levegő! — Ez majd hiányozni fog ott...

II.

Mi az? — Hé János! Hozzá csak egy pohár vizet... Mi?... Hol?... Mi az? Hát álmodom... A fejem... Ejnye a... Nem tudom kinyitni a szememet. — Hiszen én föl vagyok öltözve. Hát hol ülök én? Szent Isten! Elaludtam. Hogy is tudtam elaludni, hisz már pirkadt? Meddig aludtam? Meg kell néznom az órát... Nem látok... Hol van a gyújtó? Na, égsz-e már?... Három óra... és nekem négy órák kell párbajom van — nem, nem párbaj — agyon kell lőnom magamat. — Nem párbaj, agyon kell lőnom magamat, mert egy pékmester ostoba fiúnak nevezett... Hát csakugyan megtörtént ez? Olyan furcsa érzés van a fejemben — mintha csavar volna a nyakamban — meg sem tudok moccanni — a jobb lábam elsenyvedt — fölkelni! fölkelni!... Oh, így sokkal jobb. — Már világsodik... És a levegő... Eppen olyan, mint mikor először voltam az erdőben... Az más ébredés volt — más nap volt előttem... Azt hiszem, hogy még most is kételkedem...

A patakon új hidat verettem
De hiába! Hasznát nem vehettem!
Mire a hid készen lett,
Barna babám hűlten lett!
Az a család már akkorra másé lett.

Meghalok én...

Meghalok én, nem élek én sokáig,
Csak egy kis lány esküvője napjáig.
Akkor hozzák majd nekem a koporsót,
Akkor dobban az én szivem utolsó!

Koporsómra szemfedőt ne vegyetek
Ahhoz a szép menyasszonyhoz menjetek.
Menyasszonyi fehér fátylát — azt kérem —
Szemfedőnek adja ide énnékem!

Dóczy József.

† **A northamptoni rejtély.** Az Egyesült-Államok egyik virágzó városában napok és heteken át egy és ugyanazon szenzáció kötötte le az emberek érdeklődését. Massachusetts állam legelőkelőbb és leggazdagabb családinak leánygyermekéi majdnem kivétel nélkül a northamptoni felsőbb leányskolában végezték tanulmányaikat s a közfelfogás szerint ugyiszólván el nem engedhető kelléke volt az uri leánynevelésnek, hogy Northampton jó hírű penzionátusában töltsék az iskolázás éveit. Annál inkább szenzációszámába ment az iskola falai közül kiszivárgó hír, hogy egyik-másik bennlakó gazdag leánykának nyomtalanul eltűnt a karkötője, órája, fülöntüggője stb. Az egész város a rejtélyes tolvajlásokkal foglalkozott és senki sem tudta elképzelni, hogy ki legyen az a beneficent tolvaj, aki a féltve őrzött kisasszonyok éjjeli szekrényeiről emelgeti el az ékszereket. Northampton lakosai közül talán csak egy embert nem érdekelt ez a kérdés, egy szemrevaló fiatalembert, Mister Harry Roysét. Roysé éppenséggel nem törődött az ékszerjopásokkal, de annál inkább a fiatal leánykával, akik között nem egy a virágzásnak ama kezdetleges stádiumába jutott, amely rendkívül alkalmas arra, hogy a fiatal emberek minden érdeklődését leküsse. Mint az intézet igazgatójának látogatásba érkezett testvéröccse, bőven volt alkalma Roysénak a penzionátus szépségei körül legyeskedni, udvarolni és ezt az előnyös helyzetét a lehető legnagyobb mértékben ki is aknáztta. Flirtált, kurizált, adta a lovagias udvarlót valamennyivel szemben, de egy valóságos pillanatnak hatása óta minden figyelme és előzékenysége majdnem kizárólag egyetlenegy barnaszemű szépségnek, miss Mabel Burtnek hódolt. A szenvedélyes tekintetű fiatal leány annyira meghódította a fiatal embert, hogy már-már megindult az a suttogás is, mely az eljegyzést szokta megelőzni. — Miss Mabel Burt és Mister Harry Roysé az iskola növénydekéi számára rendezett nyári mulatságra készültek és az utóbbi nénjétől, az igazgatótól ki tudta nyerni azt a megtisztelő engedélyt, hogy együtt, egy kocsi-

ban hajtsanak ki az ünnepély színhelyére. Utközben a fiatal ember, aki a saját óráját otthon felejtette, azzal a kérdéssel fordult szíve hölgyéhez hogy: mennyi az idő? A mítsem sejtő miss kivette zsebóráját és éppen válaszolni akart. De ugyane pillanatban a fiatal ember lefogta a hölgy kezét és így szólt: Miss Mabel Burt: törvény nevében letartóztatom önt — tolvajlás miatt.

A fiatal hölgy elájult, ami azonban a northamptoni rejtély megfejtésére kirendelt detektívnek sikerét nem hűsította meg.

† **A cár konyhája.** A közelmúltban a legfiatalabb nagyhercegnő keresztelője alkalmával a cár konyhája, amely a mi pénzünk szerint nem kevesebb, mint másfél millió koronába kerül, erősen igénybe volt véve. A konyha felszerelése mind fekete márványból valók, a falak és a mennyezet gyönyörű díszítéssel vannak ellátva. Egy-egy főzőedénynek az értéke körülbelül 1000 korona, míg egy a halak főzésére használatos edény 3000 koronába kerül. A többi konyhai kellék, amelyeknek némelyike tömör aranyból készült s még Katalin cárnő idejéből származik, összesen 200.000 korona értékű. A konyhában 267 ember foglalkozkodik, akiknek jövedelme a gyönyörű berendezéssel teljesen összhangban van. Így a konyhafőnök évi 150.000 korona fizetést huz, míg tíz másodfőnöknek a fizetése 30.000 és 20.000 korona között váltakozik.

† **A repülés problémája.** Reverchon a párisi Cosmosban a következő érdekes dolgokat írja a repülőgépről, illetve a repülés problémájáról: A kérdés az, hogy úgy repülünk-e majd, mint a madár és elérkezik-e az az idő, hogy a levegőben úgy tudunk majd utazni, mint most a földön, vagy a vízen. A legutóbbi évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a léggömbök 36 óra hosszat lebeghet fenn a levegőben és hogy óránként 54 kilométert haladva, Páristól Kievig 1925 kilométernyi utat tud megtenni. Ezenkívül kisebb távolságokon nagyobb sebességeket is értek el, így Godard és Surcouf 1897-ben átlag hatvanhat kilométert haladt óránként. De ezek a nagyszerű sikerek nem sokat érnek a kérdés megoldása szempontjából. A léggömb kormányozhatósága, — ha ugyan ez nem hiú ábránd — sem ér sokat, mert a léggömb nagyon is törékeny játékszere az erős légáramlatoknak: a viharoknak. És végre, ha valaki föltálná is a léghajó kormányozhatóságát, még mindig nagyon drága közlekedési eszközt teremtene az utasok számára. A léghajózás problémájának megoldását — más szakemberek véleménye szerint is — csak a repülőgéptől lehet várni, amelynek fajsúlya sokszorta nagyobb a levegőnél. Ez az állítás nem paradoxon, amint első pillanatra bűnne az ember. A léggömbnek ugyanis abból a célból, hogy meglegyen a szükséges ellentálló képessége, ércburokkal kellene

birnia, ami, ha a legkönnyebb anyagot választanók is, a léggömb fölhajtó erejét nagy mértékben csökkentené. Ellenben vegyünk egy lemezt, amely könnyűen hajlik a vízszintes sík felé és függőleges irányban valami állandó erő hajtja. A közönséges légnymomás ez esetben kétféle módon érvényesül, először mint fölemelő erő, másodsor mint előre hajtó erő. E célból elég lenne a lemeznek a hajtó erejét valamivel nagyobbá tenni, mint amekkora a levegő ellenállása, hogy a készülék a levegőben fönn lebeghessen. Ez tehát nem lehetetlen. Hiszen manapság már oly könnyű motorokat készítenek, amelyekről ezelőtt tizenhét évvel, midőn Renard és Krebs e téren mint uttörők szerepeltek, senki még csak nem is álmodott. Erőműtani tekintetben tehát a repülés problémája nem lehetetlen többé. De a repülőgépnak, ha már fölemelkedett a levegőbe, előre is kellene repülnie és éppen ez a céltudatos előrepülés a titkok titka. Azok a kísérletek, amiket eddig ez irányban tettek, nem igen bátorítók. Éppen oly kevéssé biztató az a reményünk is, hogy valamikor a madár röptét utánozni bírjuk. De ha a madarak repülését már annyira megfigyeltük, hogy azt gépezetekkel utánozni is bírjuk: nagyon valószínű, hogy még akkor sem tudunk úgy repülni, mint a madár, mert nincs meg az a finom érzékünk a légáramlatok és azok változásai iránt, ami a madárnak kétségkívül egyik legfőbb tulajdonsága.

† **A világ legnagyobb órája.** Eddig Filadelfia dicsekedhetett azzal, hogy 137 méter magas tornyában van a világ legnagyobb órája. Most Párisé lesz ez a dicőség. A most épülő lyoni pályaudvar 67 méteres tornyában lesz a legnagyobb óra. A nagy óra lapjai 8 méter átmérőjűek. Az óraszármok 95 centiméter hosszúak. Az alumíniumból való permutató teljes hossza 4 méter és a hat kiló nehéz tengelytől számítva, 3-05 méter hosszú; a súlya 15-2 kilogramm. Az óramutató 2-9 méter, illetve a tengelytől számítva 1-95 méter hosszú és 9 kiló nehéz. Az órát éjszaka az óralap mögött elhelyezett 12 villamos világítámpa világítja meg.

† **Uj fülbevaló-dívat.** Eddig a hölgyek két egyforma fülbevalót hordtak. Ha azonban elterjed az a dívat, amely most Amerikában járja, akkor nem sokára nálunk is felemás fülbevalójuk lesz a hölgyeknek. A szimmetria helyét elfoglalja az a szimmetria. Astor amerikai milliommos felesége most a kissingeni fürdőben üdül s nagy feltűnést kelt avval, hogy az egyik fülében egy nagy fehér, a másikban pedig egy nagy fekete gyöngyöt viselt. Es a kissingeni fürdővendégek máris utánozzák a milliommos feleséget. Csak egy kis különbséggel: mert a fürdőző hölgyek fülbevalója valamivel olcsóbb...

Az uton egy lelket sem látok, a Práter üres. — Egyszer már voltam itt a Panzingerrel, akkor lóháton jöttünk, reggel négy órakor. En a Mirovic kapitány lován, ő a saját gebéjén. — Májusban volt — tavaly — minden virágzott már — minden zöldelt. Most még csupaszok a fák, de a tavasz már közel — egypár nap múlva már tavasz lesz újra. — Gyöngyvirág — ibolya. Kár, hogy én már nem láthatom. Minden csirkéfogó élvezni fogja és nekem meg kell halnom. Rettenetes. A többiek ott fognak ülni a szőlőben, mintha semmi sem történt volna, úgy, amint mindannyian ültünk egy nappal utóbb, mikor a Lippayt kivitték... Pedig a Lippay közkedveltségnek örövendett... jobban szereték az ezrednél, mint engemet — de hát miért ülnek ők a szőlőben, mikor én elpatkolok? — Milyen meleg van. Sokkal melegebb van, mint tegnap. És milyen illat, azt hiszem, már nyílnak is valahol a virágok...

Vajjon a Stefi küld-e majd virágot? Oh, eszében sincs! Egyszerűen... Ha legalább az Adél volna. No, az Adél! Azt hiszem, két év óta most gondolok rá először. Mennyit nyafogott az, mikor végeztem vele... még soha életemben sem láttam úgy sirni asszonyt... Ez volt a legmeghatóbb eset életemben... Olyan szerény, olyan egyszerű volt szegényke — meg mernék rá esküdni, hogy nagyon szeretett. Egészen más valami volt, mint a Stefi. Csak azt szeretném tudni, hogy miért hagytam én el ezt a leányt? Ilyen számárag! Meguntam a dolgot, ez az egész... Minden este ugyanavval az asszonnyal sétálni... Aztán féltem, hogy soha sem tudom lerázni a nyakamról. Oh! Gusztí, bizony várhattál volna még, mégis csak az egyetlen volt, aki szeretett... Hogy most mit csinál? Hát mit csinálna? — Most más szeretője van... Persze Stefivel sokkal keveselmesebb a dolog. Másé a kellemetlenség, enyém a gyönyör... Persze nem lehet tőle követelni, hogy kijöjjön a temetőbe.

(Folytatása következik.)

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(104)

Az estélyre azonban hiába hívta, csalogatta az öreg Eliást. — Mit csináljon e fényes gyülekezetben egy kaftános öreg zsidó? Ez volt a válasza. — Jobb nekem az öreg görögnél, meggyújtott gyertyáim mellett imádkozni a Jehovához, hogy legyen az ifjak szíve égő csipkebokor, melyről egymást megismerjék.

A magyar ifjak egy tömegben pontosan nyolc órákor jelentek meg. A lépcsőfeljárattal a szokásos strimflis lakajok helyett a tábornokkal kivezényelt magyar huszárak állottak sorfalat. Már ez kellemesen lepte meg az ifjakat, még kellemesebb volt azonban az, hogy Radniszky tábornok a szalon benyílójában eléjük jött és így legalább a háziurnak bemutatva lévén, a már összegyűlt társaságnak könnyebben ment a bemutatás.

A bakakáplár nem mondott sokat Radniszkyról. A magyar küldöttség mindegyike el volt ragadtatva tőle. Galambodi Andorra azonban mindeniknél mélyebb benyomást gyakorolt. Megismerte Radniszkyban azt a lengyel szabadsághőst, kinek képét az olmutzi rabságban édes atyja festette le. Ez emlékezés, mint valami ismeretes távoli harangszó, vitte vissza Maroslákára édes anyjához, onnan megint visszahozta ide a ház kedves urasszonyához, kinek képe szintén ott van Marosláknán, édes anyja írósztala fölött. Csupa ismerős ismeretlenek, kiket még mielőtt ismert volna, megtanult szeretni. A háziasszony a bemutatáskor már családias bizalommal fogadta.

— Maga lesz a háziúr, Andor — mert nekem nincs fiam, csak ez a kis lányom — Ilonára mutatott — ezt is a mi szentséges apácafejedelmesszony mamánk hozta, tudja a maga nagymamája.

— Hozta Isten Andor — üdvözölte Ilonka is Galambodit.

— Már aggódtam, hogy nem láthatom — suttogta Galambodi válaszul. — Még akart volna valamit mondani, de a zene rázendítette a keríngőt, a háziasszony egy katonai atachéval megnyitotta a házbírt. Galambodi Ilonkát vette fel és amit elmondani nem tudott előszóval, elmondta táncközben kitűzött arca, égő tekintete.

Míg a keríngő folyt, sodorva magával mindig több szenvedélyt, az elkésett vendégek is egyre szállingóztak.

Török főméltóságok, idegen diplomaták, ezek családai. Legkésőbb érkezett Göttersen Henrik báró nejével, a szép Rodvitz grófnővel és leányával. Velük jött Djerbulesku Romulus is, vagy legalább velük együtt érkezett.

E feltűnő alakok: a pompás ékszerekkel elhalmozott, gógós tartású excellenciás grófné, még mindig tartós szépségével, a hasonlóan magas, karcus, de halavány, szerény megjelenésű baronessé és a széles vállú, fekete arcú, fehér hajú, fehér, rövidre nyírt szakállú román bojár — bizonyos érdeklődést keltek az egész társaságban. Ilonkának különösen a román bojár tetszett. Meg is tette a megjegyzést Galambodi Andornak táncközben:

— Vigyen haza, Andor, mert ez a román bojár alighanem az én nagybátyám, meg kell nézнем jobban, vajjon a szivem megismerie?

Maga Henrik báró nem is kereste az érdeklődést, szárnnyára bocsátotta családját, üdvözölte az eléjük sietőt háziasszonyt s azzal menekült keresett a férfszobák felé.

Rodvitz grófné a háziasszony karján a fiatal hölgyok közé sietett leányával együtt. A kölcsönös bemutatkozások után ott is telepedett meg. Djerbulesku nem sietett utánuk. Korának és viselt magas állásának tartozott azzal, hogy először a notabilitásokat kereste fel. Üdvözölte ismerőseit és bemutatta magát a Patrinnak is, aki táncolni nem akart, talán a szük magyar nadrág vagy atilla miatt, melyről még sem mondott le.

+ Művészet és szépség. Tyler, a vállalkozó szellemű newyorki színházigazgató az idősebb Tyler feleségétől tart Duse Eleonorára, akit lépésnyomon újabb és mindig kedvezőbb szerződési ajánlatokkal üldöz. Tyler makacsul ragaszkodik ahhoz a tervéhez, hogy Duse művészetét Amerika nagy városaiban ragyogtassa. Legutóbbi ajánlata az, hogy havonként százezer frankot biztosít a nagy művésznőnek, amire azonban ismét udvarias, de elutasító választ nyert. Ez a legutóbbi visszautasítás egy fogást sugalmazott a makacs amerikánusnak, nevezetesen azt, hogy a szépségéről híres Tina di Lorenzo szerződési és mint Duse győzelmes vetélytársnőjét mutatja be Amerika közönségének. Tina di Lorenzo a szerződést elfogadta. Tyler pedig sutyom-ban mosolyog és arra számít, hogy Duse most már rá fogja majd szítani magát az amerikai körúra első sorban azért, hogy megcáfolja azt a híresztelést, mintha Tina di Lorenzo ő véle egyenrangú művésznő volna.

+ Kim. Rudyard Kipling új regényét irt. *Kim* a címe. Októberben jelenik meg Londonban a Mac Millian könyvkereskedő cég kiadásában. Érdekes, hogy a regény illusztrációit az író atyja, *J. L. Kipling* készítette. Az első kiadás ötvenezer példány lesz. Az angol kiadással egyidőben jelenik meg a könyv amerikai kiadásban is: 100.000 példányban.

+ Családi jelenet éjfél után.
A férj éjfél után 3 órakor tér haza.
Feleség: Hány óra van most?
Férj: Azt hiszem egy. (E percben hármát üt az óra.)
Feleség: Tévedsz! Három óra van.
Férj: Ugyan kérlek, hisz ez az óra — dadog.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, július 6.

Gabonaszület. (Retch Jenő és társa jelentése a Budapesti Napló részére.) Az időjárás e hét folyamán tartósan hűvös és boros volt, csupán a hét vége felé derült ki ismét az égboltozat és emelkedett a hőmérséklet. Csapadék elég gyakran fordult elő zivatarok alakjában is, mely most az aratási munkálatok közben éppen nem volt kívánatos, habár a kapás növényekre mindenesetre előnyösen hatott. A terméseredmény illetőleg a tegnapi megjelent hivatalos jelentés sem mondhat határozott véleményt és csak a próba-cséplések eredménye fog tiszta képet nyújtani. Annyi azonban tény, hogy a termés a tavalyi mögött maradt és búzában eddigelő 2,214.000, árpában 1.487.000,

A többi magyar fiu elvegyült a táncoló társaságban. A figyelmes háziasszony egymásután mutatta be őket a később jött vendégeknek. Így Galambodi Andort is Rodvitz grófnénak és Matild baronessének.

— Tudja, Matild baronessa, — szölt a bemutatásnál Galambodi Andor, — hogy nekünk ismernünk kellene egymást régen, igen régen, mert unokatestvérek vagyunk.

— Tudom, Andor. Beszéltem rólatok édesatyám olykor, de csak úgy, hogy anyám ne hallja meg. Anyám nem szerette édesanyádat, de Radniszky né mindent elbeszél. Ugy írta le édesanyádat, amint az én lelkemben sokszor láttam őt. Itt aztán arcképet is láttam. Vidd meg, ha határozás, az én kedves nénémnek bocsánatot kérő csókjaimat. Szülemért kérek bocsánatot, akik nem ismernek titeket. . .

— Én bemutatam magam atyádnak, ő nem említette rokonságunkat.

Matild baronessa sóhajtott egyet. Megfogta Andor kezét.

— Ne tudd be nekünk. . . Kérlek, ne tudd be és ne mondj anyádnak. Baj volna, ha megszorítaná, még nagyobb baj, ha már nem szomorítaná meg.

Andor táncra kérte unokanénjét, Matild grófnéval ment vele. Négyes következett. E táncos tánc alatt volt idejük beszélni mindenről, ami őket érdekelte. Beszéltek is bizalmasan, őszintén, mintha csak együtt nevelkedtek volna fel.

— Tudod, Andor, hogy egyik kedves új barátom nagyon érdeklődik irántad?

— Hiszem és remélem, hogy érdeklődése állandó marad, ha Baco Ilonát értem, mert az én odaadó szerelmem nem marad viszonzatlanul.

— Igazán őszinte vagy, megmondjam neki? — Megmondtam már magam és mondani fogom, meg a maroslaki sarkertbe együtt hantolnak el. Különben én is adhatok fel találós mesét, hát ha az senki mesé, de légy őszinte te is. Tudod, hogy egyik barátom 8 éve már keres mindenfelé tengeren, szárazon s az a kárikagyúrt

zabban 660.000 mm. visszaesést mutat föl, csupán rozsban várható ca. 680.000 mm.-át tevő többlet-eredmény. A külföldön Poroszország kivételével, továbbra is kedvezőek a kilátások, habár Franciaországban is nagyobb hiánytől félnek. Egyébként a taxációk ott is nagyon különbözők.

A külföldi piacokon az üzletviszonyok általában keveset változtak. Mindenütt erős igyekevs mutatkozik, hogy a régi készletek tulajdonak és olcsóbb árakkal is megelégedjenek. Az aratási munkálatok nagyrészt megkezdődtek és a várható terméseredmény nagyobbára kielégít. Amerikában már erős hozatalok vannak új áruban, mely minőségileg épp úgy mint mennyiségileg nagyon megfelel, e mellett jó kiviteli kereslet mutatkozik és a látható készletek is tetemesen apadtak. Mindazonáltal lanyhuló volt az irányzat és csak a hét végével következett be némi szilárdulás. Angliában is lanyha volt a hangulat és a vevők tartózkodóak maradtak. A francia piacokon inkább szilárd irányzat uralkodott. A folyton és gyakran változó időjárás mellett a vetések szenvedtek a termés-kilátások felől panaszoknak és az árak így emelkedtek voltak; a hét vége felé azonban csekélyesség ismét visszaestek. Németországban a későbbi hónapokra fennálló report eltűnt és a terméseredmény felől való bizalomteljesebb felölgásra a hangulat lanyha maradt.

Nálunk a forgalom úgy kenyérmagvakban, mint takarmányokban korlátozott volt, az üzlet nehezebben alakult és az árak erősebb mérvben visszaesők. Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Búza tartósan lanyha maradt. A malmok teljesen tartózkodóak voltak és alig hogy vásároltak. E mellett a kínálat is csak gyenge, waggónáru pedig alig érkezett a piacra. A forgalom így természetesen nagyon szűk keretben mozgott és a tulajdonosok kényeszerűek voltak naponként kisebb-nagyobb árengedményeket tenni, melyek, habár a hét végével ismét szilárdabb felfogás érvényesült, egyenlegként mégis 15—20 fillért tesznek ki. Az összeforgalom 60.000 mm., a hethozatal 97.800 mm. Ebből elvittek 17.200 méter-mázást.

Rozs (6) a korlátozott kínálat dacára e héten is teljesen el volt hanyagolva. Az irányzat tartósan lanyha maradt és az árak korlátozott forgalom mellett fokozatosan 10—15 fillért vesztettek. Minőség szerint budapesti paritásra kezdetben 7.—7.15 K., a hét végével azonban csak 7.—7.05 K. jegyzünk. Új rosz gyengén van ugyan kínálva, a kereslet azonban szintén mérsékelt. Budapesti paritásra júliusi szállításra 5 fillérről a folyó októberi rosz árfolyamán felül, augusztus-szeptemberre pedig 5—10 fillérről azon alul fizettek. Nyíri rosz kisvárdai paritásában 6.08 K. cassa kelt el.

Árpa (takarmány- és hantolási célokra) (6 ár) el van hanyagolva és korlátozott kereslet mellett 10—20 fillért vesztett. Helyben és Kőbányán 6.50—6.60 K. fizettek. Új (téli) árpa ellenben állandóan jobb figyelemben részesült és árában szilárdan tartott. Helyben 6.—6.20 K. volt elérhető.

az ujjadon azt mondja, hogy elvesztett, mire megtalált. Ismered-e a nevét?

— Nem tudom, nem ismerem, hisz be sem mutattatta magát.

— Majd én bemutatom, legalább megtudod a nevét.

— Ne tedd Andor, ne tedd! . . .

A négyesnek vége volt. Ismét keringőt huztak. Galambodi Andor Matilddal folytatta a táncot, mert látta, hogy Gyulafi Lukács Baco Ilonát kérte fel. Folyást nyomukban járt. Ugy intézte a kör befejezést, hogy amely pillanatban Gyulafi letette Baco Ilonkát, ő Göttfersen Matilddal éppen odaérkezett. Matild baronessa leült, Gyulafi ott állott előtte. Arcából minden vér elszállott, lába mintha gyökeret vert volna. Matild baronessa is halavány volt, mint egy hirtelen hervadó lilium.

— Gyulafi Lukács — mutatta be Galambodi Andor. Azután felhívta Ilonát és bevegült a táncoló áradatba.

Gyulafi Lukács meghajtotta magát, felhívta a baronessát a keringőre. A keringő azután beszélt, mindig többet beszélt. Előbb csak kérdezett, azután válaszolt, míg kezdte kibontogatni a rég eltemetett színes vágyakat. Míg mint egy imbolygó kettős fátyla, melynek lángja összecsap, kizűsedett aruk, csak egymás szívdobogását érezték, nem láttak semmit és senki magok körül. Azután sut-togtak egymásnak megfontolatlan egyszerű szavakat, melyek mégis felzaklatták azt az egész világot, melyről azt hitték, hogy örökre elmerült.

— Emlékszem egy kis kadetra Lisszabon és London között a tengeren, ki önhöz nagyon hasonlított.

— Az nem lehettem én, hiszen maga rég elfeledte már . . .

Azután hallgattak sokáig, majd Gyulafi szölt:

— Emlékszem egy bájos szöke gyermeke, aki engem hívem ápolgatott, a bárónőhöz nagyon hasonlított.

(Folytatás következik.)

Zab bővebben érkezett a piacra, ennek ellenében az érdeklődés azonban megcsappant és a vevők is tartózkodóak maradtak. Az árak 15—20 fillért vesztettek és szín és tisztaság szerint 7.30—7.70 k. között alakultak helyben.

Tengeri csak gyengén van forgalomban. A folyó határidő árcsökkenése a készáru árjegyzésére is nyomásztóló hatott, mely így 10 fillért vesztett. Helyben és helybeli paritásra 5.20—5.25 k. jegyzünk. Felmondott kötések Kőbánya részére néhány fillérről a határidőjegyzésben aul vettek át. A tiszavidéki árjegyzések ugyancsak 10 fillérről olcsóbbak és 4.70—5.— k. között alakultak állomásokon átveve.

Olajmagok: Készáru káposztarepce a belföldi fogyasztás céljaira nagyobb mennyiségekben kelt el és 6 minőségű áru 12.50—12.65, gyengébb 12.25 K. ért el budapesti paritásra. Bánáti repce kisebb tételekben bánáti hatállomásokon 11.90—12.— k. között volt forgalomban. Káposztarepce 1901. augusztusra keveset változott és 12.75—12.90 k. között variált. A mellék-cikkekben alig van forgalom.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Az e heti lisztüzlet nyugodt mederben mozgott, amennyiben a buzapiao lanyhasága miatt vevőknek még mindig tartózkodnak újabb bevásárlásoktól. Malmaink ennek következtében az árakat leszállították, de még ezen alacsonyabb követelések mellett is passzív álláspontot foglaltak el vevőknek. Még a legobb keresletnek örvendek a sötétebb lisztjártak, melyekből a készletek néhol teljesen hiányoznak.

Átlagos budapesti jegyzések 100 kilogrammonként, számkostól Budapesten szállítva:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	25.10	24.20	23.40	22.40	22.10	21.70	20.70
		7	7½	8			
		18.90	16.20	10.90			
		Finom korpa:		Görömba korpa:			
Ar:	korona	8.90					8.90
		Dara:		A B	C		
				25.70	24.70		

Ipar és kereskedelem.

A Jelzálogbank nagy művelete. A közvélemény széles köreiben örömteljes meglepéssel fogadták a magyar Jelzáloghitelbank párisi tranzakcióját, amely madarasi Beck Nándor fáradhatatlan buzgólkodása folytán a francia tőke két hatalmas képviselőjét nyerte meg hazánk közgazdasági életének. A magyar kormánykörökben is rendkívül jó hatást gyakorolt Beck Nándor vívmánya, amint erről a félhivatalos *Fel. Corr.*-nak Budapestről sugalmazott jelentése tanuskodik. Az említett jelentés így hangzik:

Nagy benyomást tett Budapestre annak a tranzakciónak hivatalos közhíré tétele, mely egy jelentékeny pénzesoporttal létrejött és mely magyar befektetési célokra francia tőkét boosát rendelkezésre és a magyar értékeknek jelentékeny mérvben utat nyit a francia piacra. A francia tőke-piaccaal való szoros összeköttetés most kilátást nyit arra, hogy a vállalkozási szellem, mely nálunk nem tulzások következtében, hanem a segélyforrások hiánya miatt pang, most már a francia befektetési tőke eszközeivel gazdag tért fog nyerni az érvényesülésre. A kiindulási pont az az összeköttetés volt, melyben a Magyar Jelzáloghitelbank fennállása óta állott a Société Generale-al és a Banque de Paris et de Pays Bas-al, melyeknek közvetítésével a francia közönség e magyar intézet érdekében mindig előnyös és e mellett rendületlenül szolid tőkeelhelyezést talált. Ennek az összeköttetésnek a kiszélesítését úgy látszik éveket át a politikai viszonyok, vagyis inkább politikai előítéletek és érzékenység akadályozta és az csak most sikerült, midőn ezek az előítéletek a mostani kedvező nemzetközi konstelláció miatt, különösen pedig a magyar politikának körültekintő, oly nagy tekintélynek örvendő vezetése folytán elvesztették létalapjukat s jogosultságuknak még a látszatát is. Valóságos vívmány, hogy a Magyar Jelzáloghitelbanknak sikerült ennek a régi összeköttetésnek a kibővítése és jogos az a remény, hogy ennek következtében a magyar közgazdaságnak sok szunnyadó erje, melyeket a stagnáció nyűge lekötött, most majd teljes mértékben érvényesülhet.

A Fonolére Pesti Biztosító Intézet életbiztosítási osztályán a folyó év első felében 1988. ajánlatot 6 809,325 korona biztosítási tőkére és 600 korona járadékra nyújtottak be; 1660 kötvényt 5.964.846 korona tőkére és 600 korona járadékról állítottak ki. A díjbevétele 1.463.735 koronára r. Halál esetén 124-ét jelenteltek 423.000 korona összegről. Utalunk ezúttal ama különös kedvezményekre, amelyeket a hazai intézet (alapítva 1864-ben 4 millió korona részvényűtkével, nyereség és díjtartalékaik és évi bevételei körülbelül 24 millió korona) az életbiztosításnál nyújt. És pedig: *Hadbiztosítást díjpótlék nélkül* 20.000 korona határáig a biztosított tőke feléről a közös hadsereg és honvédség; 30.000 korona erejéig a népfelkelők védőkötelezeteire nézve. (Hivatászerű katonáknak mérsékelt díjpótlék mellett.) A főtételek értelmében a biztosítási érvényének megtámadhatatlansága még az esetben is, ha a biztosított párbaj vagy öngyilkosság folytán halt volna el, vagy ha utólag kitűnnék, hogy a biztosított a biztosítás alapjául szolgáló ajánlatban lényeges körülményre nézve tévedett. 1, 3 vagy öt évi nyereségeloszlással egybekötött biztosításokat eszközöl. A biztosításnak három évi fennállása után a biztosításra jutányos feltételek mellett

a) költséget ad, vagy azt b) visszavásárolja, vagy c) minden további díjfizetés nélkül kiházasítási biztosításoknál tökéletes eszköztől a nélkül, hogy a tételek utóbbiért folyamodnia kellene.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécsben 40.80 korona pénzben, illetve 41.20 korona áruban.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lóvárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi július 6. Készlet 298 darab. Erkezett 892 darab. Összesen 1185 darab. Eladatott 1086 darab. Maradt 99 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 82—87 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 84—87 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 84—86 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 73—80 koronáig. — Malac 74—84 korona. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, július 6.

A buza ma szilárdabb volt. A forgalom néhány ezer métermázsát tett 5 fillérrel drágább árakkal. Zab és tengeri változatlan. Rozs iránt nagyobb volt az érdeklődés, emelkedő árakkal.

Eladatott: Buza. Tiszavideki: 500 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 150 mm. 76 1/2 k. 7 K. 80 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 52 1/2 f. Felsőtiszai: 200 mm. 79 k. 8 K. 05 f. Hódmezővásárhelyi: 1500 mm. 78 1/2 k. 8 K. 05 f. Pestmegyei: 1300 mm. 78 k. 7 K. 85 f. Mind három hónapra. Rozs (uj): 500 mm. 6 K. 80 f., augusztus-szeptemberi szállásra, 600 mm. 6 K. 72 1/2 f. Új árpa: 200 mm. 6 K. 20 f., 200 mm. 6 K. 15 f., ab malom. Zab: 200 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 50 f., 100 mm. 7 K. 35 f. Tengeri: 500 mm. 5 K. 25 f., 150 mm. 5 K. 20 f. Készpénzfizetés mellett. A készru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns for 'B u z a', 'Kilós', '50 kilogramm ára', 'Kilós', '50 kilogramm ára'. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácsági, Bácskai.

Table with columns for 'Egyéb gabonafajták', 'Kilós', '50 kilogramm ára'. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Répce, Kéles.

A határidőszámlát folyamán a következő kötések körtétek: Buza októberre . . . 8.06—8.07—8.08—8.09—8.10. Rozs októberre . . . 6.80—6.81—6.82—6.83—6.84. Zab októberre . . . 6.25—6.26—6.27—6.28. Tengeri júliusra . . . 5.22—5.23—5.24—5.25—5.26. Májusi tengeri 1902. . . 4.97—4.98—4.99. Augusztusi répce . . . 12.80—12.90.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Buza októberre . . . 8.05. Rozs októberre . . . 6.82. Zab októberre . . . 6.26. Tengeri júliusra . . . 5.25. Májusi tengeri 1902. . . 4.98. Répce augusztusra . . . 12.80.

Délután fél 5 órákor zárt: Buza 1901. októberre . . . 8.08—8.09. Rozs októberre . . . 6.84—6.85. Zab októberre . . . 6.27—6.28. Tengeri júliusra . . . 5.27—5.28. Májusi tengeri 1902. . . 5.05—5.10. Répce augusztusra . . . 12.80—12.90.

A budapesti értéktözsde.

A tőzsde mai lefolyása fényesen igazolta várakozásunkat, amennyiben mindinkább jobban jut kifejezésre a nyugodtabb fellegző. A német események ami értékeink ár alakulására csakis átmenetileg érvényesülhetnek. Igen elenyésző forgalom mellett a mai előtőzsde nyugodt volt. Jó hatást keltett a Magyar jelzálogbank közelemlése és az azzal kapcsolatos szindikátus létre-

jötte. Jelzálogbank-részvények néhány koronával emelkedtek.

A déli tőzsde magasabb Berlinre, igen csekély érdekek mellett 1—2 koronával javult árfolyamokat hozott fejszínre.

A helyi piacon csupán Jelzálogbankban volt forgalom, további emelkedett árfolyamok mellett. Járadékok és valuták változatlanok.

Az előtőzsde nyugodt. Közlöttek: Magyar hitelrészvény 638.—638.50. Osztrák hitelrészvény 632.—634.50. Államvasutak 634.—636.50. Jelzálogbank részvény 448.50—454.50. Leszámitoló-bank 431.—432.— korona.

A déli tőzsde javult. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 636.—637.— Osztrák hitelrészvény 632.—634.50. Államvasuti részvény 634.50—636.25. Jelzálogbank 453.50—455.—. Leszámitoló-bank 431.50—434.— korona.

Forgalomba került tovább: Földtehermentesítési kötvény 92.80. Kereskedelmi bank 2435.—, Magyar aszfalt 270.—, Adria 410—412 korona. Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 634.—, Magyar hitelrészvény 636.—, Leszámitoló 734.—, Rimamurányi vasmű részvény 452.—, Osztrák-Magyar államvasut 635.—, Közúti vasut 675.—, Villamos vasut 290.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar ——— korona, vörös aprószemű ——— korona, vörös erdélyi ——— korona, vörös búsárgi ——— korona, középszemű ——— korona, nagyszemű ——— korona. Disznózsír: budapesti: 49.50—50.— korona, vidéki ——— korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki ——— korona, városi 4 darabos 40.—40.50, korona, 3 darabos 42.—42.50 korona, füstölt ——— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos ——— korona, 100 darabos 13.25—13.75 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.— korona, 100 darabos 11.75—12.25 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—20.— korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde ismét gyenge. Déli tőzsde javult Berlinre. Zárlat csendes, de tartott. Bécs, július 6. (Magyar értékek zárata.) 4 1/2-os aranyjárdék 118.15. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 144.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.50. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.50. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 432.—. Rimamurányi vasműrészvény 448.50. Magyar koronajárdék 92.85. 4 1/2-os Magyar földtehermentesítő kötvény 92.10. Magyar hitelbank részvény 640.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegye 173.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény ———. Magyar kereskedelmi bank ———. Magyar cukoripar ———.

Bécs, július 6. (Osztrák értékek zárata.) 4 1/2-os papírjárdék 99.10. 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 118.20. 1860-os sorsjegye 140.50. Osztrák hitelsorsjegye 387.—. Angol-osztrák bank 268.50. Bécsi bankgyűléslet 454.—. Osztrák-magyar bank 1642.—. Déli vasut 93.50. Dunagőzhajózási részvény 800.—. Dohányrészvény 280.—. Császári és királyi arany 11.29. Német bankváltók 117.42. 4 1/2-os ezüst járdék 99.05. Osztrák koronajárdék 95.60. 1864-iki sorsjegye 206.—. Osztrák hitelintézeti részvény 636.—. Unionbank 550.—. Osztrák Länderbank 405.—. Osztrák-magyar Államvasut 635.—. Elbavölgyi vasut 477.—. Alpesi bányarészvény 417.—. 20 frank. arany 19.04. Londoni váltóár 239.55. Bécsi Tramway Litt B. 227.—. Bécsi Tramway Litt A. 230.—. Lipót kohó 400.—. Az irányzat szilárdult.

Bécs, július 6. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 634.50. Magyar hitelrészvény 640.50. Angol-Osztrák bank 269.—. Bécsi bankgyűléslet 455.—. Union bank 551.—. Länderbank 405.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 635.—. Lombard 410.—. Elbavölgyi vasut 478.50. Északnyugati vasut részvény 97.50. Dohányrészvény 281.—. Rimamurányi vasut 449.—. Alpesi bányarészvény 416.50. Májusi járdék 69.10. Magyar korona járdék 92.85. Török sorsjegyek 101.—. Német birodalmi márká 117.46—45. Napoleon d'or 19.03.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 6. (Tőzsdei tudósítás.) Kényszereladásokra szénértékek kezdetben bágadtak voltak, ellenben kohórészvények fedezésekre emelkedtek és a bankrészvények a tegnapi utőtőzsde zárata után beföllött erős eséshez képest jelentékenyen javultak. Minthogy azonban az igen szűk források közt mozgó forgalomban impulzus nem mutatkozott, a helyi értékek árfolyamai nem tarthatták magukat, főleg miután a bányavértékek az első tözsdéora után ismét engedtek. Hazai állampapírok mérsékelten javultak, hazai és svájci vasutak gyengék. Transzvaszvasuti részvények nyomottak, hamburgi postagőz-részvények hamburgi hurokba bágadtak. Truszd-namit-részvények 3 százalékkal csökkentek, állítólag a transzvasi monopólium-kérdés alatt. Magánleszámitolási kamatláb 3 1/2%.

Berlin, július 6. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjárdék ———. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 100.90. Elbavölgyi vasut ———. Magyar koronajárdék 94.—. Osztrák-magyar államvasut 136.—. Kassa-oderbergi vasut ———. Bécsi váltóár 85.—. Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.—. Alpesi bányarészvény ———. Disconto-Commandit 173.75. Általános villamosági Edison 173.—. Gelsenkircheni 150.90. Laura-kohó 181.—. 4 1/2-os ezüstjárdék ———. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.90. Osztrák hitelrészvény 199.60. Déli vasut 22.60. Károlyi Lajos vasut ———. Orosz bankjegye 216.—. 4 1/2-os új orosz kölcsön ———. Török dohányrészvény ———.

Olasz járdék 97.25. Magyar hitelbank ———. Dynamit Truszt 148.40. Harpemi 150.—. Az irányzat javult.

Berlin, július 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Letti forgalom. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.80. Magyar koronajárdék 94.—. Osztrák hitelrészvény 199.60. Osztrák-magyar államvasut 136.—. Déli vasut 22.60. Északnyugati vasut 121.—. Elbavölgyi vasut ———. Orosz bankjegye készpénz 216.—. Buschtiehradi ———. Orosz bankjegye ———. (Ultimo) Lombard ———.

Hamburg, július 6. (Zárlat.) 4 1/2-os ezüstjárdék 98.90. 1860. sorsjegye 140.50. Déli vasut 22.85. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 100.25. Osztrák hitelrészvény 199.90. Osztrák-magyar államvasut 135.75. Olasz járdék 96.50. 4 1/2-os Magyar aranyjárdék 99.60. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 6. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjárdék 99.40. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 100.30. Magyar koronajárdék 94.—. Osztrák-magyar bank 117.20. Déli vasut 23.70. Elbavölgyi vasut ———. Londoni váltóár 203.60. Bécsi bankgyűléslet 115.—. Villamos részvény ———. 3 1/2-os magyar aranykölcsön 83.30. 4 1/2-os ezüstjárdék 98.95. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.80. Osztrák hitelrészvény 199.10. Osztrák-magyar Államvasut 138.20. Északnyugati vasut 118.50. Bécsi váltóár 85.25. Párisi váltóár 809.33. Unio bank ———. Alpesi bányarészvény 209.—. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 6. A sertésüzlet irányzata lanya. A) Hízott sertések ára: 1.) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 76—78 fillérig. Oreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) ——— fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 82—83 fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 83—84 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) ——— fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stach): Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) 80—82 fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm terjedő sulyban) 78—80 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 80—82 fillérig.

Sertésüzlet szám 1901. július 4. napján volt készlet 54.362 darab. — 1901. július 5. napján felhajtott 185 darab. 1901. július 6. napján elszállított 974 darab. 1901. július 6. napjára maradt készletben 53.553 darab.

TÁJÉKOZTATÓ.

Utánzások miatt kérünk Rosa Schaffer. pontosan a névre ügyelni: Rosa Schaffer. Szépség gazdaság, szépség hatalom.

Ezt a legnagyobb kincset elérni eddig egyedül csak Mme Rosa Schaffer szerb kir. udvari és kamarai szállítónő. BÉCS, I., Kohlmarkt 6. által feltalált és használt 6. sok kiállításon első díjakkal kitüntetett szépségzerekek sikerült.

Poudre ravissante. cs. királyi szabadalom. minden hölgynek, aki egyszer megkísérelte, nélkülözhetetlen, a bőrt valódi fehérre teszi, csodálatos zománc alatt eltűnik minden bőrkétség, még a himlőhelyek és anyajegyek is, elsimítja a bőr ráncait, összehúzza a pórusokat és minden női arcot vakítóvá és fiatalúvá varázsol. Ez az egyedüli puder, melynek használata után mosdani lehet a nélkül, hogy a bőrről szenzációs hatása eltűnne. Egy karton ára 5 kor. és 3 kor. Crème ravissante évtizedekkel fiatalít, a bőrt ruganyosabb és ránccelkítve teszi és este minden hölgynek használnia kell. Egy tégely ára 3 korona. Eau ravissante a bőr pehnytűségét megakadályozza, meg erősíti a bőrt és a legkíméletesebb biztos hatású toilette-víz. 1 üveg ára 5 korona. Savon ravissante föltűnő hatással szépségesszappan. Ara 1.60. Mme Rosa "Kinoir" javál minden ősz hajnak ifjú Schaffer "Kinoir" színezet varázsolja vissza, a legpompásabb szőke, a legfényesebb gesztenye bányászruha fekete azint. A "Kinoir" egyszerű használatra elegendő, hogy a haj színezet örökre szőkének, barnának vagy feketének tarítsa meg. Semmi mosás sem képes az elert árnyalatot eltávolítani, a fejbőr tiszta és fehér marad. Kartonok ára használati utasítással együtt 3 és 10 korona. Ajánlom újonnan rendelni, márványsima hom-feltalált, impregnált homlokotörlők és magas szemöldök megtartására garancia mellett minden hölgynek éjjelre. Ara 3 kor. Valamennyi szellem csodálatos hatásért teljes garantiát nyújtok. Számtalan köszönet és elismerő írásmat a legmagasabb körökben bárki megtekintheti. Fővártár: ROSA SCHAEFFER, Bécs, I., Kohlmarkt 6. Budapesten: Török József, Király-utca 12. Dr. L. és J. Egger, Gyógyászterápia "Náderhoz" Váci-körút 17 sz.

Napirend.

Napló: Vasárnap, július 7. Római katolikus: F. 6. Jézus sz. v. — Protestáns: F. 5. VIII. b. — Görög-orosz: (június 24.) G. 5. + Ján. 5. — Zsidó: Tham. 20. — Nap kél: 3 óra 56 perccor. — Nyugszik: 7 óra 40 perccor. — Hold kél: este 10 óra 20 perccor. — Nyugszik: reggel 10 óra 9 perccor.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Régisétár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg. A Nemzeti Szalon kiállítás a d. e. 9 órától este 7-ig. Belépődij 50 fillér.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában d. e. 9-1-ig.

Iparművészeti múzeum délelőtt 9 órától 1-ig. Technológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9-12-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Földtani Intézet múzeuma (Stefánia ut 14.) nyitva délelőtt 10 órától délután 1 óráig.

Közlekedési Múzeum a Városligetben nyitva 9-12-ig. Az Akadémia Goethe-szobája zárva.

Muzeumi könyvtár zárva. Akadémiai könyvtár zárva. Egyetemi könyvtár zárva.

Allatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 óráig délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árusításokat is eszközöl) a városi ipar-csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar Kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 6. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter a zombori m. kir. pénzügyigazgatósághoz Főző Sándor siklósi kir. adótitkár pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben, a fehértompai kir. adóhivatalhoz Kapdebo Antal m.-vásárhelyi adóhivatali tisztet adóhivatali ellenőrré és Szabó Imre m.-vásárhelyi adóhivatali gyakornokot a m.-vásárhelyi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adótitkár, a nagybecskereki m. kir. pénzügyigazgatósághoz Bodó Kálmán beregázi pénzügyi kezelési gyakorlatot pénzügyi irrodatiszt ideiglenes minőségben, az igazgatóságminiszter Hoffmann Árpád lévai kir. járásbírói joggyakornokot a trencsényi kir. törvényszékhez aljegyzővé,

Ambrus József sárvári kir. járásbírói telegkönyvi átalakító díjnokat a szentgotthárdi kir. járásbíróihoz irnokk, a földmivelésügyi miniszter a számvéveségek egyesített létszámában Zsigmond Zoltán, Hanthó István és Tergovics Ártúr számtiszteket számlellenőrökké, Riesz András ideiglenes min. fizetéslen számtiszt, Ipvábi Sarlay Béla és Lipták Albert számgyakornokokat ideiglenes minőségű számtisztekké, Aufferberg Ágoston, Schwartz Nándort és Jancsevics Zoltánt ideiglenes min. segélydíjas számgyakornokká és végül ifj. Lossosny Károlyt, Szwiecsák Oszkárt és Galina Istvánt ideiglenes min. díjazott számgyakornokká, a debreceni kir. főügyész Hamar Imre debreceni kir. törvényszéki fogházról a vezetése alatti kir. főügyészéhez III- adó osztályi hivatalszolgálatra nevezte ki. Athelyezések. Az igazságügyminiszter Szukich István illavai kir. járásbírói telegkönyvetetőt a kapuvári kir. járásbíróihoz, Ferenczy Kálmán vingai kir. járásbírói telegkönyvetetőt a komáromi kir. törvényszékhez, Szatók Károly marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai irnokot a marosvásárhelyi kir. járásbíróihoz helyezte át.

Népmagyarosítások. A beltügyminiszter megengedte, hogy Brasch Ede orosházi lakos, valamint kiskoru gyermekei Kamilla, Lipót és József Bartosra, Spitzer Abraham budapesti lakos, valamint kiskoru Adél és István gyermekei Erdélyre, Pollák Laura budapesti lakos Lengyelre, Hahn Zsigmond budapesti lakos saját, valamint kiskoru gyermekei András Horváthra, Fleischmann Adolf budapesti lakos saját, valamint kiskoru Margit, Elvira, Ernő, Szerén és Dező nevű gyermekei Mészárosra változtathassa vezetéknévét.

Pályázatok. Tanácsnoki polgármesterhelyettesi állásra Újvidéki törvényhatósági bizottságánál július 20-ig, — adótitkár állásra az ó-becsei adóhivatalnál 2 hét alatt, — fővámszedői állásra a sziszei fővámszedőnél 2 hét alatt.

UTMUTATO. Sternberg Armin és Testvére es. és kir. udv. hangszergyár központi főraktárában Kerepesi-ut 36. címbalmonk, hegedűk, fuvalók s minden más hangszer jutányos árban szereshetők be. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utóban (a Károly-körút sarkán), hol zongorák és pianinok kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. Központ: VI., Andrássy-ú. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték foeláruló helye: IV., Koronaherceg-ut 11. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18.; IV., Koronaherceg- és Zsibárus-utca sarkán; VII., Király-utca 57.; VIII., József-körút 2.; VIII., Üllői-ut 6. sz.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Leány- és ábuzitató-intézet, Budapest, VI. Teréz-körút 40-42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyon 1900. december 31-én 6,717,255-21 korona. Eddig kifizetett biztosított tőke több mint 6,000,000 korona. Ezen intézetről gyermekek a legelőnyösebb díjtelek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosíthatók.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, július 6.

A nyugati maximum erősödött és valamivel tovább nyomult kelet felé a lassan visszahúzódó depressziók nyomán. Az idő európaszerte jobbára száraz, — kivéve a depressziók közvetlen környékét — és felhőtlen. A hőmérséklet nem változott.

Nálunk a csapadékok megszűntek. Kevés eső csak néhány északnyugati és délkeleti megyében volt. A hőmérsékletváltozás jelentéktelen.

Külső. Északnyugati légáramlással enyhe és változó idő várható, helyenkint zivataros esőkkel.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunas, Horva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Krassna, Latorna, Laborca, Ung) and water level measurements in meters for various stations like Schöhring, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orsova, Magyarfalva, Zsolna, Trencsén, Szeged, Sz.-Gothárd, Sárvár, Győr, Pottau, Zákány, Barcs, Eszék, M.-Szabad, Záhrah, Sziszek, Mitrovica, Décs, Szatmár, Krasna-N.-Majtány, Latorna, Laborca, Ung.

Nagy győzelem a rheumatizmus, ischiás, vér- és székrekedés, elhízás, influenza, idegesség, asthma, hűlés, férgyengesség stb. felett a legújabb és legfontosabb találmánnyal. A masszírozó és vibráló-készülék diadalmaskodik, mint azt a naponta orvosoktól és laikusoktól érkező köszönetek és elismerések bizonyítják. Ezek mindenkinek rendelkezésére állanak a feltalálónál: P. Semerak, Niederlössnitz Dreza mellett. Ára utastíással 16 márka. Prospektus ingyen.

Vásznak tiszta vászon, valamint egyéb fehér- és színes árú, damastok, asztalgarnitúrák, törül- és zsebkendők stb. minden a legjobb minőségben, divatos minták és választékban olcsó áron kúld. MATHIAS NETVAL, háziszövőde, Rotkostelec, (Csehország). (Minták és árjegyzékek ingyen és bérmentve.)

BUTOROK úgy készpénzért, mint részletfizetésre a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelű legjutányosabban Ehrentren és Fuchs testvérekéi, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 8. Andrássy-ut közelében. Képes árjegyzék ingyen.

LANZ HENRIK, Mannheim. Németország legnagyobb és legjelentékenyebb gyára. göcséplögepekben és lokomobilokban. Kétségteljesen a jelenkor legtekélyesebb gépei, a legújabb javításokkal. Magyarországi vezérképviselet és raktár: DÉNES B. Budapest, VI., Váci-körút 61.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP. GICHNER JÁNOS paplan, matrós és kárpitosáru gyára, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. Nagy raktár. Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek, nem telerő árak kicserélteknek, vagy a néző visszatérnek.

Iwonic-jódfürdő GALICIÁBAN. A tanszerzális-vasut állomása, Krakktól 5 órányira. A Kárpátok nyugati lejtőjén, 410 méter a tenger fölött, körülveve mintegy 1000 holdra terjedő ósregi fényerdőtől, a kontinens legerősebb jód- és bróm-tartalmú forrásával, valamint egy vastartalma hatalmas iszapteleppel és néhány erős acélforrással. A legnagyobb készülek! Kizárólag villamvilágítás. Regényes fekvésű, valamint ózondus levegővel rendelkező. Kizárólag éghajlati tartózkodás. Ezenkívül körülbelül 5000 fűrdővendég és 4000 turista keresi föl. Idénnyártam május 20-tól szeptember végéig. Állandó széküldöztető ásványvizeknek és forrás-termékeknek a fűrdőigazgatóság által. Az intézet vezető orvosa: Dr. Debléki. Szabadon praktizáló orvosok: Dr. Staniszewsky és dr. Stauber. Prospektusokat kívánatra ingyen kúld a fűrdőigazgatóság.

Legjobb Szegedi Szakácskönyv. Megjelent a Szegedi Új Szakácskönyv. Írta: Szekula Teréz Ötödik bővített és javított kiadás. Ára kemény kötésben 4 korona. Az összeg elzetes elküldése után bérmentes szállítás. Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

!! B. Kivánsága !! szolid kivitelű butorok, mint szalon-, háló-, ebédlő- és uriszoba, valamint egyes butordarabok igazán olcsó árban való beszerzését illetőleg a régi elismert hárnevű Sárkány és Schütz butorégnél Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. szám, a New-York kávéházal szemben nyerhet kielégítést. Árjegyzékkel nem szolgálhatunk.

Olcso butor-eladás. 2 szekrény, 2 ajtos fényezett 30 frt. 2 ágy, fényezett 22. 1 éjjeli szekrény, fényezett 8. 1 mosdó, 2 ajtos, fényezett 14. 2 szekrény, 2 ajtos, diófa, matt 30. 2 ágy, magas, diófa, matt 28. 1 éjjeli szekrény, diófa, márványtal 8. 1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, márv. 46. 1 diván, magas támla szőnyeggel 40. 1 ebédlő-asztal, diófa, matt 12. Nagy válasszék egyszerű, valamint a legdiszesebb kivitelű butorokban. fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe Budapest, Erzsébetter 18 Sas-utca sarok, I. emelet. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Értesítés. Lapunk 176. száma a cs. és kir. hadtest csapatjai számára 1901. évi szeptember hó 1-től 1902. évi augusztus hó 31-ig szükséges szén, alomszalma, ágyzsalma, tűzifa és szén- és részben zabnak ajánlati tárgyalás útján való biztosítása iránti teljertalmu hirdetményt foglalja magában. A közelebbi feltételek a főszolgabírói, a városi (fő) kapitányi, a közszégi hivatalok, gazdasági egyletek, kereskedelmi és iparkamarák és a cs. és kir. katonai állomásparancsnokságokhoz több példányban küldött és ezen kívül falragasok útján közhírré tett hirdetményekből, továbbá a temesvári, aradi, nagyváradi és szegedi katonai élelmezési raktáraknál délelőtt 9-11 óráig betekinthető és ivenként 8 fillérért kapható szállítási feltételek füzetből kivehetők. A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

Színházak, szórakozó helyek.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. július hó 7-én.
Délután 3 órákor fél helyárral.

A három testőr.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Hercegg Ferenc.

Este:

A gyimesi vadvirág.

1000 frt pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irta Géczy István.
Kezdeté 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Vasárnap, 1901. július hó 7-én.
Délután 4-ór fél helyárral.

Sziklai Kornél és Láng Etel mint vendég.

Ócska brigadéros.

Látványos bohóság énekekkel és táncal egy prologgal és 4 felvonásban. Irta Feld Mátyás. Zenéjét összeállította Bara Izsó.

Este:

Ugyanaz.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. július hó 7-én.
D. u. 3 órákor mérsékelt helyárral.

Uj Szulamit.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Feld Mátyás.

Este:

Sarkadi Aladár mint vendég.

Lili.

Énekes színmű 3 felvonásban. Irta: Hennequin és Millaud. Fordították Fái J. Béla és Evva Lajos. Zenéjét szerzerzte Hervé.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

WULFF EDE CIRKUSZA.

Ma, vasárnap július 6-án

2 nagy diszelőadás 2 d. u. 4 és este 7 1/2 órákor.

Mindkét előadásban

MISS CHRISTINE

caodálatosan idomított kutyáival és majmaival,

The Hartley Wonders

nagyszerű hordóugrók.

Még csak rövid ideig! Még csak rövid ideig!

Utazás a Kárpátokban.

Diszes kiállítású manége-színjáték.

Holnap este 7 1/2 órákor: nagy kiváló előadás.

ÁLLATKERT.

Ma vasárnap július 7-én

utolsó vasárnap.

Hétfőn 8-án, kedden 9-én

utolsó előadásai

a caodálatosan idomított tengeri főkákknak és tengeri kutyáknak.

Elővezeti az idomított

Ms. JULIETTE ALASKA

Az előadások a délutáni órákban tartatnak meg.

Belépődíj mint rendszeren.

Dr. Renner vizgyógyintézete

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valeró-utca 4. (Telefon).

Az intézet 34 év óta áll fenn, most teljesen ujja alakítva, a legmodernebb gyógyeszközökkel szereltetett föl.

Alkalmazásban levő gyógyszerközkök

A tudományos vizgyógyimód összes eljárásai, masszázsa, villám- és fényterápia (elektroforézis), az elektroforézis minden faja (galvánizáció, faradizáció, franklinizáció, elektroforézis masszázsa), hűtőköszövek (Psychrophor stb.).

SZÉNSAVAS FÜRDŐK

(Nagyeimi eljárás, szivabajok számára). Kezelés alá vételnek. Különféle ideg- és gerincbajok, ideges gyöngességi állapotok, áramtanság, szédülés, a gyomor és belek rendzavarása, idegi izületi és izomszervi stb. Prospektus kivanata. Árak mérsékelték.

HOTEL „UNION” SZÁLLODA

Budapest, az Operával szemben, étterem, telefon, villany-világítás.

Utazóknak kedvezmények.

Diszes ingaórák

5 évi jótállás mellett

részletfizetésre

kaphatók

Polgár Kálmán

órák- és ókszer-üzletében

Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.

Vidékre árjgyeznek bérmentve.

Zsebkönyvek.

Divatos ékszerék.

ŐS-BUDAVARA

Ma, vasárnap a mulatóhely d. u. 3 órákor nyílik meg.

Nagyszerű új Varieté-műsor.

Les Alexandros, La és Do, The Osmos, Les Gignac, The five sisters Lorissan és a többi világhírű különlegességekkel.

A délutáni előadás félhelyárral.

Három zenekar

u. m. a m. k. budapesti honvédkerületi, a cs. és kir. 68-ik gyalogezred és az olasz bersaglieri-zenekar.

Ben-All-Bey varázsszínházában és a „Folies Caprice”-ban új műsor. Amerikai soating rink. Fényes kivilágítás. Belépődíj 60 fillér. Gyermeknek 12 éven alól 20 fillér. Kedvezményes jegyek az óraszerzőknek kaphatók.

A főelőadást villamos éjjeli 1/2 óráig közlekedik. Tarsasosokot egész éjjel.

Holnap, hétfőn, Amerika Budapestben nagy díszünnepély

Fogadtatás New-Yorkban

Érdekes, kényelmes és rendkívül olcsó társas utazás Svájcba és az Alpesek vidékeire.

Jegyekben elsőrangú szállódiak, minden igényt kielégítő ellátás, szakértő vezetők — beennofoglatnak. Indulás Budapestről július 20. Jelentkezéseket elfogad, részletes felvilágosítást nyújt

Propper N. János igazgató

„Keleti Utazási Irodá”-ja

Budapest, Muzzeum-körút 15.

Kiváló gyógyeredmények ideg- és krónikus betegségeknél.

MÖDLINGEEN

Vizgyógyimód, villamos gyógyimód, Hírelt gyógyimód, masszázs, Légzőszervi, orvosi kezelések, Fennáll 50 év óta.

Dr. Weiss J. Gyógy- és vizgyógyintézete.

A Dunapart leg-szebb partján a Szé.-László-túródi parkvendéglőben délelőtti, délutáni és este katonahangversenyek kitűnő ételek, jó kiszolgálás, olcsó árak.

Fénykép!

6 drb Mignon 50 kr. 1 drb Kabinet 80 kr. 3 " Vizit 90 kr. 1 " kis Makart 60 "

Rauch Ede fényképezési műterme

Budapest, VIII., József-körút 51.

Homlokzat-festék-gyár

Első os. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Kronsteiner Károly

BÉCS, III., Hauptstrasse 120. (sejti házában).

Arany-érmekkel kitüntette.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézősögek, vasutak, ipari bányák és gyári üzemek, építési vállalatok, építőmesterek, ugyancsak gyári és ingatlan tulajdonosok szállítói. A homlokzat-festékek, melyek mérsékelt árakban, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában különként 16 kr-tól felfelé szállítatnak és a mi a festékek szin-tisztaságát illeti, azonos az olaj festékekkel.

Mintakártya, ugyancsak használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldeték.

Hajhullás és öszülés

ellen legbiztosabban szer a Lőrinczy-féle hajkivétel, mely már napjainkban után feltalált, szakl és bajnosa ugyanazon hatást gyakorolja, egy üveg ára 3 korona és eről ingyen prospektus küldi.

Lőrinczy „Aranykereszt”-gyógyszertára Békés-Csabán.

GMEHLING HERMANN

csász. és királyi udvari szállító

bőr- és bőrbutor-gyára

BUDAPEST, VII-ik kerület, Damjanich-u. 6

Bőrszékek, Támlányok, Mappák, Papirkosarak, Kályhaellenzők

..... stb.

Régi nádszékek bőrrel bevonatnak.

ÉNZT

SORSJEGYEKRE ÉRTÉKPAPIROKRA

(visszatérhető) borszesz szerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igen olcsón ad

Kováry Ármín bank- és váltó-üzlete szűlyosított. Ikerut. IV. k. Vasvárcsútkere 9. Gróf Czárky-palota.

Képes levelezőlapok

a legkedveltebb budapesti színésznők

brom-ozist kivitelű arcképpel díszítve. Páratlan szép gyűjtemény. Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 dírből tartalmaz. Ár bérmentes ajánlott küldéssel 1 frt 80 kr. (3 K. 80 fl.). Az összeg beküldése után küldi

„Budapesti Napló”

Kiadóhivatala József-körút 18. sz. D.

Berzeli Ilona, Eötvös Stefánia, Fedák Sári, Gázi Mariska, Gombaszögi Margit, Hegyi Aranka, Kápolnai Irén, Küry Klára, Márkus Emília, Molnár Rózsi, Pawny Irén, Török Irma.

Fényképezési készülékek

Film- és lemez kamrák, Kodakok legelőszerebb, legjobb és legkönnyebb utazásokra, kerékpároknál stb. — Különlegességek állványkészítésekben. — A fényképezési és rokkanságok összes kellőkei kitűnő minőségben. — Árjgyeznek ingyen.

WACHTL és TÁRSA

fényképezési cikkek raktára Budapest, IV., Eskü-ut 6. Klotild főh. palota.

Szabadalmak

gyorsan és lelkimerősen készkésztetnek. Szabadalmakat Értékesítő Vállalat Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. Találmányok finanszírozása és értékesítése. Védjegyek beajátromozása. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 56-79.

IEBE sagrada-bora

kitűnő, könnyű sékelést előidéső emésztőszer. — Biztos, kellemes hatás!

Anaemin

foliulmulhatatlan vérszegénységben és sárgaságban szenvedő személyeknek. Vastelvétnél emelkedő étvágy!

J. Paul Liebe Tetschen a/E.

Graz. Graz.

Hotel „zur goldenen Birne”

a város központjában, a meráni parkkal szemben, a legjobb fekvésű szálló, ujonnan kényelmesen berendezve. Villanyvilágítás.

HUTTER J., tulajdonos.

HAGGENMACHER féle PALAZK-SÖR

PARIS 1900 GRAND PRIX

SZALON-SÖR

ERŐTELJES MALÁTADUS

SÖRFÖZDE SAJÁT TÖLTÉSE. MEGRENDELÉSI HELY: VÁROSI IRDA V. (KADÁR-UTCA 5.)

Magyar tollal írjon minden magyar ember!

SCHULER JÓZSEF

Első magyar acélhóttoll és tollszár gyáranak kitűnő gyártmánya!

metyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulhatatlanok és jószágknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyképesek.

Különösen ajánlatok: Dajtel Ernőné 574 szám, 530 szám, 532 szám, 406 szám, 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.

Minden papírkiosztóüzletben kapható.

PÁRISI NAGYÁRPIHÁZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is
pártunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárolt összeg nyugtárványosa
lel. Amiképpen ezen bevásárolt áruk együtt a 20 korona összegét meghaladják, vagy
20 korona értékű ára egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetőzés azerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasú művészesen elkészített

ÉLETNAGYSÁG HŰ FÉNYKÉPET

csupán a kifeszítésért és a díszes papírkötőért (passe-partout) önkéntességünket 3 koronával számítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyen képet magát 20 koronán alul elkészíteni.

Az 1901. évre szóló teljes napi tárral ellátott **KÉPES NAGY ÁRJEJYZÉK** a külsővel egy és kétkoronas áruosztályainkról, valamint az összes árucikkekről kívánatra ingyen és bérmentve.

Kataphoresis

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól
ellamert intézet

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em

Kolozsvári Felső Kereskedelmi Iskola

Kereskedelmi Akadémia

bennlakással 100 tanuló részére.

Ezen intézetet végzett ifjak jogosítottak a katonai önkéntességre. A bennlakás a kényesebb igényeket is kielégítő modern berendezésű, egészséges és tágas munka- és hálótermekkel, ebéddél, kórodával, fürdővel, olvasó-, zene-, vívó- és játéktérrel (összesen 68 terem), tekepályával, 4488 m. tigas udvarral, a tornázásra teljes berendezéssel, vízvezetékkel és légszusz-világítással van ellátva. Az intézet közvetlen közelében van a városi sétálgatóterek. A teljes ellátásért 800 K. füstendő és a folyamódások augusztus 15-ig beadandók. Az első osztályba négy középszintűt végzett ifjak vétettek fel; évi tandíj 120 K. Az intézet 1872. óta áll fenn; a múlt évben 255 növendéke volt. Az intézet 1902/3. tanév kezdetén akadémiail tanfolyammal fog kibővíteni. Részletes programot küld az igazgatóság.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATTI
Gerő Ferenc katona előkészítő-iskolája az egyéves önkéntességi képesítő vizsgára.

VI., Nagy János-utca 3. szám.

Ezen több év óta fennálló és szép sikerrel működő iskola előkészíti 6 és 10 hónapra terjedő tanfolyamon az önkéntességi vizsgára kiváló képzésű tanulókat közreműködésével olyan ifjakat, kik az önkéntességre jogosító ére tegei bizonyítvánnyal nem bírnak. Részletes leírattal kívántra küldetek. — Beiratás naponta délután 4-7-órásig.

Vidékiek részére internatus.

SPECIALIST

Keleti J. orthopédiai műintézete ajánlja minden sérülésben szenvedőknek a legújabb és modern szerkezetű 1900. évből és kir. szabadalmazott sérüléskötőjét. Nem csupán az okos kollektívium nyomatát és rendkívül kifizető fellevese által felülmúl minden más gyártmányt.

Arak: Egyoldali Kétoldali
12 korona. 24 korona.

Gyárainban teljes készítés mellett készítenek, továbbá: járó- és támogató gépek, műtűzők ferdecsontok részére és scoliosis-nál Hoesling rendszerre szerelt Mülák és kezek, haskötők, kőldkötők, gőrcsőr-hártyák stb. stb.

Illusztrált árjegyzéket titoktartás mellett ingyen küld azét:

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könyveltség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapotot megszüntse. Kell lenni valakinek, a ki a fiataloságot a neki életéről jóakarattal, őszintén és behatóan felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait bátran, tartózkodás nélkül és bizalommal elmondhatják. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan felkimerő specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki előre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyen magasabb hivatású és erre való Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos hírű intézete (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (fogy férfi, mint nő) a neki életéről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet meggyógyul a koragyógyító, lelki kinézet meggyógyul. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegon biztos és teljes eredménytel használta gyógymódját a fegyver és a monarkiaiban utóbb és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás meggyógyítása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógymódjával még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujácóros sebeket, gúgycső, hólyag-, ideg- és hátgerinc-bajokat, az onfertőzés és szifilisz utóbjait, magömlést, elgyengült férfit (impotenciát), aranyeret, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségét. Nők részére különváráterem és külön kórház van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő, titoktartó választ (a levélhez csak válaszbeléget kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta délelőtt 9 óráig délután 6 óráig (vasárnap déli 12 óráig).

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Tan- és nevelő-intézet

nyilvánossági joggal
Budapestben, Hold-utca 19. sz.

Az intézet 23 év óta áll fenn.

Dr. László Mihály nyilvános főgimnáziumában és nevelőintézetében, mely államérvényes osztály- és érettségi bizonyítványokat állít ki, a beiratások szeptember 1-én kezdődnek. Azonban már most is lehet előjegyezni.

A növendékek lehetnek bennlakók, félkölösztök és bejárók. Ertesítővel kívánatra készséggel szolgál az igazgatóság.

Dr. László Mihály, igazgató.

KELETI J. orvos-sabészeti mű- és kőszeg-nyára (alap. 1878.)

Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17 c.
Gyár: Központi városkáz.
Kéretik a címre jól ügyelni.
12 korona rendelésnél bérmentve. Meg nem felel készséggel kücsörölk.

KÉZIMUNKÁK

Mindenki fényképezés.

Fényképezési kézikönyv. Kézikönyv, mely mindkét előismeret nélkül teljes fényképet tud elkészíteni. Könnyű, egyszerű, kezdőknek. Nagyság 5x5. Egy teljes fényképezési készlet minden hozzátartozóval és könnyen ártó leírással, egy fűzőm karóttal, ára K. 3.80. Nagyobb készletekkel objektívvel 7x7 és számos hozzátartozóval. K. 6. László 60 ill. Árjegyzék kik fényképezési kézikönyvekről ingyen. Runkáknál K. Bécs, IX., Berggasse 3.

Uj Petőf.

Az első szabás képes Petőfi kiadás. Telogy, Tull és Neogrady festőművészek 52 rajzzal. Minden rajz egy egész oldal foglalt el a három színből van művészi módon reprodukálva. A két kötetet dr. Radó Antal rendezte saját alá és látta el jegyzetekkel. A szöveg tökéletes pontos. Dr. Ferenczi Zoltán, a legújabb és legjobb Petőfi-monográfia szerzője, értékes, magvas előszót írt az első kötet elé. A könyv a papíra fanyteres, fűzőm papír, a nyomás mintaszép, különösen olvasható. A művészi kötés, a miny Petőfi domborművű arcképe díszli, pártját ritkítja. A két kötet ára 10 kor. Kizárólag Wodianer F. és Fial (Lampel) Róbert és. és kir. udv. könyvkereskedése Budapestben, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvtárakban.

Szépesség a nők győzelmé.

Est elől csak Mme. Betty Schaefer szereplésével.

Lait de Maintenon és Crème de Maintenon

a legjobb szépségesez, az arczsot vakító felhártesz, évekkel fiatalít, keltetja a ráncokot és redőket, az arczbort finomítja és enyvébb teszi és elől az egész megyerja a ráncosodástól. Crème de Maintenon minden bőrgyógykezelésnek használni kell. Egy üvegy ára 3 korona. Betty Schaefer, rakás: Wien, I., Wollzeile 5. és Keitán Bécs győgysermőnél Budapest, V. Nagykorona-á. 23.

Pocket Telescope

Uj optikai készlet, melynek segítségével dróttal távolra, műtűzőkre lehet elől. Emberek, állatok stb. igen nagy távolra is felismerhető. Nélkülözhetetlen egy katonaszerkesztés, vadászoknál értékesnek, turistáknak, valamint kirándulások alkalmánál is.

Pocket-távcső a legnagyobb való hordásra van összeállítva és egy elmes szerkezet segítségével bármely sétaberbe rendezhető. Ára darabonként a pénz előlőse beállítás mellett 2. 40 fillér. Utánvétel 50 fillérrel több, 3 dró 6 K., 6 dró 10 K. Poró külön árszámítást.

Kann Ignác, Wien, II. Nickelgasse 3.

TITKOS BETEGSÉGEKET

gyógykezelésüket és sebeket, az onfertőzöttség utóbjait, az elgyengült férfit, magömlést, a bujácóros utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármilyen ureit ideket is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanag egyik főokója és borbetegségeket gyógyít uj gyógymód szerint, bármely sikerrel, gyorsan és alaposan.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és orvüdvészetben, valamint kőszeg-nyára.

RENDEL: naponta a. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott leveleire legnagyobb győgytellemmel válaszolnak és gyógykezelésükre is gondoskodva lenn.

Nőknek külön váráterem.

Ugyanott megjelenti és szerkesztő: Dr. GARAI ANTAL, négyrendelhető NEPSZERU UTUTATÓ (más a 10-ik kiadásban megjelenti) a nemi betegségeket és azok ésszerű gyógykezelésében című könyv, volt K. 3 D 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beállítás mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvétel mellett.

Mindkét nem

Üszös nemű és bőrbetegségeit dr. Olivier párisi **vérgyógyító piskótiával** gyógyítják, a mely egyébről hivatalosan jóváhagyott és államilag 24.000 frankkal jutalmaztatott. Itélje ön, hasonlítsa össze ezen autentikus bizonylatokat, ezen egyedül létező, kétségtelenül bizalmas érdemlő biztosítékát egy ötvenéves szakadatlan gyógyeredményekkel. Egy 80 oldalas füzet díjtalanul küldtök meg (1 külföldi bélyeg). Tanácsot levelében adunk. Rue Rivoli 33, Páris. Raktár: Budapestben a Török-féle gyógyszerüzemben, Király-utca 12. és több más gyógyszerüzemben.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 30 éves kórházi és magán-gyakorlati tapasztalataimnál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZAR J.

egyetem-orvosudor
egyesít. férfinaknál és nőknél foglalkozási szavar nélküli mindennemű bármily régi kelletű

Nemi betegségeket

ugymint **hugyesófolysát**, hólyag- és vizeleési bajokat, **hujakóros sebeket**, **syphillist**, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket** és **szépséghibákat**, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat

(impotencia) megjelölés biztos eredményre vezet gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-út 14. sz. ló.
Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig.
Külföldi váratérmet. Külföldi be- és kijárat.
Levelekre rögtön válasz.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaiorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmolegobban ajánlható

D^r. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézet

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klottid-palota (ajtárház és lift használat).

A legelhanyagottabb **hugyesófolysásokat**, legsúlyosabb **hugyhólyagbajokat**, **hujakóros sebeket**, **syphillist**, és **önfertőzést** utóbjait

Eigyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkeltett és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori hünyök következtében beállott ideg és onnek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7-8 óráig Nőknek ugyi mint férfiaknak külön be és kijárat. **Külföldi váratérmet.** Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Kerékpárokat és alkatrészeket

80%-os árleszállítással szállítunk
 1. r. küllés gummi fém 5.50 és 4.-
 belső gummi — 3.- — 2.25
 angol nyereg — 3.25 — 2.50
 Acetylen lámpa — 3.25 — 2.50
 olaj lámpa — 1.35 — 1.05
 angol csengő — — — 0.75 — 0.50
 lámpapumpa — 2.30 — 1.90
 amerikai pedálok — 3.25 — 2.75
 teljes fém — — — 2.25 — 1.90
 fogantyúk, páris — 40. — 34
 Valamint mindöb itt fel nem sorolt kerékpár-rész is. Árjegyzék ingyen. Saját javító műhely. Használt kerékpárok 85 % árról tovább.
Láng Jakab és Fia
 az angol Helical Premier és Champion kerékpárgyárak főraktára
 Budapest, József-körtút 41. és főktörtét Rettenbiller-utca 1.

Virágnyelv.

Minden ismert virág jelentősége meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított össze. Ára szines kötőben 80 fill. Az öszeg azonosan beiktatás esetén bármennyire keltetik meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodaner F. és Fia) és. és kir. udvari könyvtáros-kezelőben, Andrássy-út 21. sz.

Egyiptomi cigaretták

közvetlen Alexandriából saját használatra a következő rendkívüli olcsó árak mellett ajánlok:

Nonplus Ultra fajta

Royal (nagy cigarettá) 1000 drb 37 frt 50 kr.
 But D'oré 1 sz. aranyvéggel 1000 drb 35 frt.
 But D'oré 2 sz. aranyvéggel 1000 drb 30 frt.
 Fleur D'Orjent 1000 drb 32 frt 50 kr.
 Club 1000 drb 32 frt 50 kr.
 Bosphorus 1000 drb 30 frt.
 Khédive nagyfajta 1000 drb 27 frt 50 kr.
 Khédive középnyagság 1000 drb 23 frt.
 Kkédive kis fajta 1000 drb 20 frt.

„Superfine“ fajta

Favorita közép nagyságu 1000 drb 19 frt.
 Favorita kicsiny 1000 drb 16 frt.
 Princesse nagyfajta 1000 drb 22 frt.
 Princesse közép fajta 1000 drb 18 frt 50 kr.
 Princesse kicsiny 1000 drb 15 frt.
 Princesse szopókás 1000 drb 15 frt.
 Viktória szopókás 1000 drb 12 frt 50 kr.

Finom fajta

Hosua 1000 drb 9 frt.
 Jenide lapos 1000 drb 10 frt.
 Jenide gömbölyű 1000 drb 10 frt.
 A cigaretták közvetlen a megrendelőnek címzve és saját költségére jönnek postai utánvét mellett Alexandriából. Legkevesebb 500 darabról szóló megrendelések e lap kiadó-hivatalából küldendők „Alexandria“ jelző alatt.

Hazai Ipartermelők Ismertetője.

Ruházati ipar.

Legjobb egyenruhák, legszébb díszöltönyök, legelőcsbb liberárik, valódi olasz vivőszerek, **Tiller Mór és Társa cs. és kir. udvari szállítóknál Budapest, IV., Váci-utca 35. szám.**

Szombathelyi magyar pamutipar, Dootor Hermann S. Szombathely.

Gyárt nyers, fehérített és szines pamutárakat.

Wolfner Gyula és társa gyapjamosó Ujpesten.

Gép ipar.

Röck István Budapest, IX., Soroksári-utca 24 és Kelenföld. Gőzgépek, gőz-kazánok, szivattyúk, hűtők, jéggépek, vízmű-, gőzmalml, kőzetlégia-, olajgyári- és borszási berendezések.

Beschoner A. M. és fia, m. kir. udvari mű-éremzőtök, Budapest, VII. külső váci-út 119. Ércöntvények, díszítőművek és szoboröntvények.

Sangerhauseni gépgyár magyarországi gyártelepe Budapest, Külső Váci-út 1443. Gyárt az összes mezőgazdasági iparok számára szükséges gépeket, főleg cukorgyári és szeszgyári berendezésekhez.

Kühne E. mezőgazdasági gépgyára Mosonban. Főraktár: Budapest VI., Váci-körtút 57/a. „Hungaria — Drill“ és mindennemű gazdasági gépek.

Hirmann Ferenc fémöntőde és ércáru gyár. Budapest, VII. Csányi-u. 9.

Miklóssy-féle acélműgyár Felstő. Gyárt mezőgazdasági, bányászati és vasuti szerszámokat. Árjegyzék kéréndő.

Papir ipar.

Elő magyar acélfőttől, tollszár- és indigó maszólapir-gyár. **Schuler József**, Budapest. Gyártalep és Iroda VI., Dalok-u. 26. sz. Gyárt vegyi osztályában: Fényérzékeny negatív és pozitív maszólapirt és vászn. Szabadalmazott indigó és szines maszólapirt. Rajzmaszólapirt és olajlapokat. Fénymaszólapotok azonnali eszközöltetnek: egy 30 méter negatív 1 kor. 30 fill., pozitív 1 kor. 70 fill.

Butor ipar.

Tornatermek teljes berendezését és felszerelését vidkőre is, elvállal a legelőnyösebben **Seffer Antal** ipartelepe Budapest IV., Károly-utca 1, boltszám 12. Központi városház épület). Árjegyzék kívánatra ingyen.

Hirschler-féle székgyár Budapest, VIII. Baross-utca 136. Telefon 53-12. Nagy raktár és választék minden fajta ebédülőszékben a leggyorsabb kivitelig, egész bórathuzattal, bórthetéllel, valamint nádúléssel. Legjobb kivitel. Kizárólag saját gyártmány.

Agyag és tüvegipar.

Lédeker Márton, Éleed (Biharm.). Füzálló (chamotte) téglá, díszteglák piros és fehér, alagsótevek, gyári kemény téglák, francia hornyolt tetőcserep, kitűnő méz.

Hangszer ipar.

Thék Endre

egyedüli magyar zongoragyáros **BUDAPEST, Üllői-út 66. szám.**

hol nagy választék áll a t. közönség részére, különböző bel és külföldi fa-neműkből, német, francia és angol gépezettel a legmesszebbmenő jóállás mellett. Raktárak vidéken is.

Műszerek.

Folgár Sándor, m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kísérletes kötszerész, Budapest, VII. Erzsébet-körtút 50. sz. jutányosan beszeresztek „hazai“ saját gyártmányú sérvkötők, hátegyenestartók, ortopaeidai-készülékek, mű-láb, műkéz stb. betegpó-láshoz szükséges eszközök és tárgyak. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Élelmi szerek.

Weisz Mór és Társa l. gyulai cognac és likör-gyár, törkölly és pálinka-főzde Gyulán (Békés megye). Mindennemű gyümölcsből párolt szines italok, cognac, szilviorium, likörök és rumok.

Vegyészeti ipar.

Magyar gyártmányú tengerentúli termékekkel praeparált természetes pálmák, szinkozoruk pálmágyakból összedállva, parafa és nyírfa kéregből stb. különlegességek gyártása. **Fodor József, Szabadka.**

Bőr ipar.

Wolfner Gyula és társa bőrgyára Budapest. Gyári Ujpest. Iroda: VII., Károly-körtút 3. Ló-, juh-, göpszj és kipabőr, talp-, blankbőr, hajtó-, varró- és kötőszjakk, hadfelszerelés cikkek.

A 3%-os Magyar Jelzálog-sorsjegyek az e részbeni miniszteri rendeletek értelmében az összes m. kir. állampénztáraknál biztosítékképpen szolgálnak.

3%-os Magyar Jelzálog-sorsjegyek

huzása már július hó 25-én.

Evénekint 4 huzás.

Főnyeremény: 200.000, 100.000 korona.

Legkisebb nyeremény 220 korona, és egy nyereményjegy 20 korona értékben

Ezen sorsjegyeket készpénzért 210 koronával számítjuk, vagy

36 havi részletfizetésre á 7 korona 20 fillér.

24	10	20
12	19	—

Azonnali játékjog az első részlet lefizetése után.

A sorsjegyek 3%-os kamattal az egész bevezetési idő tartama alatt a részlety tulajdonosát illetik.

MERCUR

Változletli Részvénytársaság

BUDAPEST V., ARANY JÁNOS-UTCZA 31.

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kísérletes **BUDAPEST, VII., Erzsébet-körtút 50.** Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányú orvosi-sebészeti és betegpó-lási tárgyakban. Saját gyártmányú, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle

sérvkötő,

haskötő, gőrcsőr eleni gumiharisnya, orthopaeidai készülékek, műlábak és kezek stb. Valódi francia különlegességek F. Bergerand fils, párisi gyarából. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Igen kellemetlen vendég

lakosatlakokban, de főleg az Ágyakban a polokak. Ezen utalatos állattól való megmenekülés céljából már számtalan szer és tinktura lett forgalomba hozva, de használatlan, mert dára a sok szegnek, nagyobb városokban alig találni lakást, mely ezen állatok férgéitől ment legyen.

Huszár gyógyszerész-féle „Poloskatin“

az egyedüli szer, mely biztosan hat, mert nemcsak az élő állatot, hanem annak petéit is teljesen megsemmisíti. 1 üveg „Poloskatin“ csontel együtt 1 kor. 60 fillér. Szállódnaknak 15 üveg 22 korona helyett csak 15 koronáért bérmentesen küldetik meg. — Kapható: Huszár A. vagy. laboratoriumában Budapest-Ujpest, Tomplon-tér 54. sz. Raktár Budapestben: Török József-nél és az Egger-féle „Nador“-gyógyszertárban.

Dreyfus Alfréd
 •öt év•
 életemből

(Szenvodésem az Ördögsgilgeten tölötti rabásgom alatt). Dreyfus kapitány sajátkezi rajz- és kézírásaival. Második teljes kiadás. Képekkel 230 oldalnyi tartalommal 60 kr. Beküldés ellenében bérmentve, ha azonosban utánvételt kívánatlak 20 kr.-ral drágább.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII., József-körtút 19.

Költőkötőket vasuton és hajón, az átrakodás és csomagolás megtakarításával, olcsóbb és cizárható **Szabadalmazott Butorkocsival** Caro és Jellinek szállító Budapest, V., Arany János-u 31.

MAGYARON ELŐLEGNYAGYOB és LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
 Cs. és kir. kizárólagos szj: „KRONOMETER“ és MŰ-ÓRÁS FELTÁLLÓJA A REMONTŐR INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK, ÉKSZEREK

10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL KÉSZPÉNZERT, VALAMINT RÉSZFIZETÉSRE!

JAVITÁSON 6 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

RÉPES ÁRJEYZÉK KÖZÖSSÉGETTÁRVAL INGYENEN ÉS BÉRMENTVE

Hirdetmény.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett cs. és kir. közöshadseregbeli csapatok, intézetek és elszigeteltek élelmiszer-ségeletereinek stb. stb. szállítás útján való biztosítása iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

A tárgyalás megtartatik		következő katonai élelmezési szükségletre		Körülbelüli évi folyó szükséglet		Bánatpénz																				
mely napon	állomás és hivatalban	a bérleti állomás számára	az ahhoz tartozó helységgel	megye	csapatost	Időtartam		havi szükséglet		következő cik-kekre																
						től	ig	nyáron	télen	zab	széna	szalma	kém. tűzifa	készén												
1901. július 16.	1901. július 19.	a budapesti csász. és kir. katonai élelmezési raktárnál Budapestesen.	Pilis-Csaba	az ahhoz tartozó helységek	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	Jász-Nagy-Kun-Szolnok	A táborozási időszakra, u. m. körülb. 1902. évi ápril 1-től 1902. évi szept. hóig**	naponként	négyhavas	zab	széna	alomszalma	ágyyszalma	kemény tűzifa	készén	zab	széna	szalma	kém. tűzifa	készén						
								zab	széna	alomszalma	ágyyszalma	kemény tűzifa	készén	zab	széna	szalma	kém. tűzifa	készén								
		Gramm		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³								
		adag		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³								
		adag		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³								
		adag		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³		m ³								
								70	70	70	900	50	—	—	500	400	200	600	300	—	300	100	200	100	—	
								10	10	10	50	15	—	70	150	120	80	150	500	—	100	40	30	150	—	
								—	150	150	20	5	—	25	—	2000	1200	50	200	—	—	800	200	70	—	
								—	150	150	20	1	15	2	65	—	2000	1200	50	20	450	—	800	200	10	50
								—	150	150	20	5	—	20	—	2000	1200	50	100	—	—	800	200	50	—	
								—	—	—	—	—	—	—	—	1500*	700*	400*	150*	—	—	500*	150*	70*	—	
								—	150	150	20	1	—	10	—	2000	1200	50	60	—	—	800	200	30	—	
								—	450	450	90	10	100	40	60	—	5500	3500	300	250	3500	—	1500	600	100	400
								10	10	10	50	—	—	—	150	120	80	150	—	—	100	40	30	—	—	
								—	70	70	50	10	—	60	—	800	500	100	400	—	—	250	100	100	—	
								—	560	560	100	—	60	—	500	—	7000	4200	350	—	3000	—	1800	700	—	400
								—	—	—	—	2	40	8	250	—	—	—	—	40	1600	—	—	—	20	200
								20	20	20	80	20	10	90	100	300	250	150	250	600	600	150	60	50	200	40
								—	35	35	130	20	80	70	450	—	400	250	400	500	3000	—	100	100	140	300

*) A körülbelüli napi szükséglet az Örkényi lőtér részére a táborozás tartama alatt, azaz megközelítőleg május hótól szeptember haváig 130 adag széna a 3400 gr., 100 adag széna a 4500 gr., 250 adag alomszalma a 1700 gr. és havonta 32 m³ kemény tűzifa. Továbbá ágyyszalma az egész időtartamra 380 méterháza. A szállítást az Örkényi állomásra nézve elnyerő, köteles az Örkény melletti lőtérre vagy esetleg más, a táborba Örkény mellett bevonuló csapatok szükségletét a felajánlott szállítási áron közvetlenül a lőtérre kiszolgáltatni. Az előbbiektől után eső összes szükséglet, ugyanint az ezen szükséglet után eső bánatpénz a fent levő táblázatban van feltüntetve.

**) A szállító kötelezve van a cikkeket a fennálló áron a fentemlített időszakon kívül is a Pilis-Csabán állomásozó csapatok részére szállítani, pl. a póttartalékosok kiképzésekor 1902. évi október és novemberben. A táblázatban feltüntetett naponkénti 70 adag alomszalma, mert ez a nyári hónapokban lesz kiszolgáltatva, adagként 1700 grammal számítandók; a 600 mm. ágyyszalma megfelel a táborozási időszakra és az 1902. évi október és november havi szükségletnek.

Különös határozmányok.

Azon állomásokra nézve, melyeken a bérleti időtartam alatt ezred- vagy dandár- a (lovasságnál osztály-) összpontosítások eszközöltetnek, illetőleg szabadságot lovak bevonultatnak, a bérletnyertes köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani.

Székesfehérvár, Szolnok, Kaposvár, Pécs, Kecskemét, Zombor és Szabadka állomásokra nézve a vállalkozók kötelesek azon többletet, mely az 1901/1902-ik évben beidézett szabadságosok, tartalékosok és póttartalékosok által származik, bérleti árak mellett szállítani.

A bérlet nyertesek kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a

feltételi füzet IV. pont, 1. bekezdés, A—a) határozmányok értelmében kiszolgáltatni.

A kérvényelések a szükségleti helyeken a lótapcikkekre nézve ötnaponként, a fa és kőszénre nézve havonként és az ágysszalmánál négyhavasoként történnek.

A lótapcikkek, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztoság jóváhagyása mellett kivételesen **10 vagy 15 napra** is kérvényelhetők.

A bérleti uton szállítandó ágysszalma, tűzifa és kőszénre nézve az ajánlatok a szükséglet helyére való feltétlenül **elfuvarozással együtt** teendők.

A szállítók raktárai ne legyenek 1-9 km.-nél nagyobb távolságra a katonai lakanyaktól és kocsizható út mellett kell, hogy legyenek; ha a távolság 1-9 km.-nél nagyobb, akkor a szállító szintén köteles a lótapcikkeket saját költségén elfuvarozni.

Az alomszalmának $\frac{1}{4}$ részben zsupszalmából kell állani.

Azon állomásokon, hol a szállító a széna-csomagokat kötelekkel kötve átadja, a szalmakötegekre szánt szalma a csapatnak alomszalmául megtérítés nélkül kiszolgáltatandó.

Ajánlatok ki nem írt cikkekre, továbbá ajánlatok, melyek hosszabb időre mint a kiirt szállítási időtartamra szólnak, feltétlenül és azonnal visszautasítottak, és ajánlatok a tár-

gyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb impegnoval, nem vétetnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyaló-bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vétetnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon cikknél, a kiirt biztosítási idő tartamának egyes szakaira, különböző árajánlatok tétettek.

A fa- és kőszénzállításra beadott ajánlatokban azok neve is megemlítendő.

A terményeknek általános mozgosítás esetén való kiszolgáltatására nézve, a szállítási feltételek füzetének XXVII. pontjára különösen utaltatik.

Azon esetben, ha valamelyik állomáson a szállító, vagy a vele érintkezésben álló személyzetnek lovai között ragályos betegség ütne ki, a katonai igazgatásnak jogában állandó, a fenforgó ragályveszélyes állapotokról kiállított katonai állatorvosi bizonyítvány alapján, a lóállomálynak — az igazolt szükség tartamára — a szükséghez képest esetleg más járványmentes állomásról való szállítás utjánai élelmezése iránt intézkedni, a nélkül, hogy a szállítónak valamely kártalanításra igénye származzék abból, hogy a lótap ezen időre nem tőle vétetett fel.

A szénára való ajánlattevők kötelesek politikai hatósági bizonyítvánnyal bebizonyítani, hogy a széna olv vidékről nem való, melyeken a házi állatok között lépfene uralkodik.

Általános határozmányok.

1. A tárgyalások mindenkor 10 óraker délelőtt bizottságilag tartanak meg, melyhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadtnak el.

2. Az 1 koronás bélyeggel ellátott **ajánlatoknak**, lepecsételt boríték alatt, az előirt bánatpénzsekkel együtt, külön boríték alatt való csatolása mellett, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon, **legkésőbb dél. előtti 10 óráig kell a tárgyaló-bizottsághoz beérkezniük; későbbben érkező, vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.**

Ha valamely ajánlatban számokkal és betűkkel írt ár között eltérés mutatkoznék, akkor a betűkkel írott ár fog helyesnek tekinteni.

3. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát, a kereskedelmi- és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egyesület által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a felsorolt hivatal vagy egyesület által a tárgyaló-bizottsághoz hivatalosan juttatandók.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tűnnie.

4. A tárgyalásokra nézve a Budapestben, illetőleg Székesfehérvárott, 1901. évi június hó 26-án kelt hivatalosan két példányban kiállított feltételek füzetének határozatai mérvadók. Ezek betekintetők a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztoságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. élelmezési raktároknál, naponta délelőtt 9 órától 12-ig.

Az ezen szállítási feltételek füzetében foglalt feltételek betartására minden ajánlattevő az ajánlat benyújtásával már kötelezve van.

Ezen szállítási feltételek füzetéi az előbb említett élelmezési raktáraknál nyomtatott ivenként 8 fillérért el is adtnak.

5. **Községek és termelők a bánatpénz letételétől mentesek; de ajánlataikért s az ezekben elvállalt kötelezettségeikért, úgy mint más vállalkozók, szavatolni tartoznak.**

6. Az élelmicikkeknek az állomáshoz tartozó helységekbe való elfuvarozására nézve, a feltételi füzet XVII. pontja értelmében, nemkülönbben az élelmicikkeknek azon osztályokhoz való elfuvarozására nézve, melyek a fegyvergyakorlatok alatt a szállítók raktáraitól 1-9 kilométernél nagyobb távolságra esnek, külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.

Ha az elfuvarozásra többem egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkek szállítását elnyerte, előnyben részesül.

7. Az ajánlkozók a hadigazgatásnak ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvénycikk 314. és 315. §§-aiban valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról.

8. A téli hónapokban, azaz október hó elsejétől március hó végeig szükséges alomszalma, 2500 grammos adagokban, a nyári hónapokban pedig 1700 grammos adagokban szállítandó ki.

Dacára ennek azonban az ajánlatok 2100 grammos alomszalmaadag után teendők.

Kelt Budapest, 1901. évi június hó 26-án.

A cs. és kir. 4. hadtest intendánsága.

Ajánlati minta.

1 koronás
bélyeg

Én alulírt az 1901. évi június hó 26-án 3920. sz. a kelt hirdmény alapján ezen **) ajánlatommal kötelezem magamat, hogy az N..... állomásra nézve:

a szénának 5600 grammos adagját f., szóval fillér,
az alomszalmának 2100 grammos adagját f., szóval fillér,
az ágysszalmának métermázsáját, a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt f., szóval fillér,
a tűzifa köbméterét (neme) a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt f., szóval fillér,
a kőszénnek métermázsáját (neme), a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt f., szóval fillér,

190... évi hó 1-től 190... évi hó végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élelmezést is a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságot, tartalékosok, póttartalékosok és bonvédek, valamint átvonulások részére, az előkészített feltételi füzet illető pontjai értelmében vizsgálom és ezen ajánlatát a külön borítékban csatolt (vagy az ide csatolt elismervény szerint a pénztárnál letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen összesen korona bánatpénzzel kezkeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerném, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után, bánatpénzemet a 10 százaléknál óvadék erejéig kiegészítem, s ha ezt elmulasztanom, a hadigazgatást feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás utján eszközöltesse. Egyébiránt a hirdményben közzétett feltételeken kívül a tárgyalásra előkészített feltételi füzetekben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N..... nek N.-ben kelt, ide mellékelt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az nek fog átküldetni.

Kelt N..... ben, 1901. hó n. N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)

Megjegyzés.

**) Ezen helyen olyan esetben, midőn az ajánlattevő az illető ajánlatot kizárólag összesnek kívánja tekinteni, az „összetes” szó beszurandó, mert minden ajánlat, mely ezen toldalékoknálkülözi, nem összesnek tekintetik. Összetes ajánlatokat szénára és szalmára nem szabad tenni.

Az ajánlat lepecsételő és borítékára irandó:
„Ajánlat az 1901. évi június hó-án kihirdetett s 1901. hó n tartandó tárgyaláshoz.”

A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő.

Utányomás nem díjazatik!

